

SOUDNÍ TLUMOČNÍK

2/2011

Z OBSAHU VYBÍRÁME

- Novinky týkající se výkonu tlumočnické činnosti – sjednocení podmínek pro jmenování „soudním“ tlumočnickem
- Ochranná známka KST ČR® byla registrována Úřadem průmyslového vlastnictví
- Obecný seminář Komory na horká témata
- Křest Česko-německého právníckého slovníku Mileny Horákové
- Recenze publikace „Soudní překlad a tlumočení“ z pohledu soudce
- Konference TRAFUT v Lublani
- Tlumočnick nemůže u svatebního obřadu tlumočit a zároveň být svědkem

Komora soudních tlumočnicků ČR® a Česká komora tlumočnicků znakového jazyka
vás co nejsrdečněji zvou na proslulé divadelní představení

ČTYŘI DOHODY

s Jaroslavem Duškem a navazující besedou
(je zajištěno tlumočení do českého znakového jazyka)

TENTOKRÁT VÝHRADNĚ PRO ČLENY POŘÁDAJÍCÍCH KOMOR A JEJICH BLÍZKÉ

9. září 2012 od 19.00 hodin

KLUB LÁVKA

Novotného lávka 1, Praha 1

Čtyři dohody jsou esencí moudrosti známých mexických Tolteků.

První dohoda: nehřešte slovem

Druhá dohoda: neberte si nic osobně

Třetí dohoda: nevytvářejte si žádné domněnky

Čtvrtá dohoda: dělejte vše tak, jak nejlépe dovedete

Autor: Jaroslav Dušek dle knižní předlohy Don Miguela Ruize

Hrají: Jaroslav Dušek, Alan Vitouš a Pjér La Šéz

Tlumočí: Kateřina Červinková Houšková, Naďa Dingová

Vstupenky za 350 Kč pro členy pořadajících Komor a jejich hosty na toto dlouhodobě nedostupné představení si můžete zakoupit on-line na webových stránkách KST ČR®. Stačí stáhnout a vyplnit rezervační formulář. Po jeho zaslání do přihlašovacího systému obdržíte automaticky vygenerované variabilní číslo, pod kterým uhradíte příslušnou částku na účet č. 520228009/2700.

Rezervace a předprodej vstupenek: www.kstcr.cz/akce-kst-cr
Kontakt a informace: kstcr@kstcr.cz, telefon 222 220 846 (úřední hodiny)
mobil 604 557 241 (Po-Pá: 9.00 – 17.00)

DOPORUČUJEME ZAKOUPIT SI VSTUPENKY CO NEJDŘÍVE!

Milé kolegyně a milí kolegové,

je to již rok, co se v novém složení představenstva snažíme i nadále reprezentovat naši Komoru na všech frontách, jak doma, tak i v zahraničí.

V České republice každoroční aktivní přítomností na Jeronýmových dnech, dále pak přednáškami na ÚTRL a v Olomouci na fóru TIFO 2011. V zahraničí především na workshopech IMPLI. Tomuto projektu se věnuje hlavně Katy Štifterová. Reprezentovala nás v minulém roce na kick-off v Paříži v dubnu, v Kolíně nad Rýnem v červnu, v Edinburghu v září a spolu s Dagmar Denčíkovou v listopadu ve Forli v Itálii. Spolu s Katy Štifterovou jsme se pak zúčastnily workshopu v rámci projektu TRAFUT, který se konal na podzim v hlavní městě Slovinska, v Lublani.

Je evidentní, že vzdělávání nekončí absolvováním školy nebo dosažením akademického titulu, ale že toto je jen přípravou na rozvíjení dosažených schopností a znalostí. Proto pokračujeme v organizování seminářů v rámci celoživotního vzdělávání, které je pro naši práci nezbytné.

Abychom chránili identitu naší Komory, zaregistrovali jsme na Úřadu pro průmyslové vlastnictví ochrannou známku Komora soudních tlumočnicků České republiky®.

Pokračovali jsme a pokračujeme i ve spolupráci s ostatními našimi partnery. Ve spolupráci s Justiční akademií jsme zorganizovali další letní intenzivní kurzy právnické angličtiny a němčiny v Kroměříži. Ve spolupráci s BDŮ a podporou Fondem Česko-německého fondu budoucnosti se konal tradiční čtyřdenní česko-německý terminologický seminář, s Právnickou fakultou UK česko-anglický na téma insolvence. To samozřejmě není vše, další podrobnosti najdete dále v tomto čísle.

Zúčastnili jsme se křtu dlouho očekávaného česko-německého právnického slovníku Mileny Horákové.

Udělili jsme čestné členství několika našim dlouholetým členům, ale i Martě Chromé a Mileně Horákové. Těmto dvěma jmenovaným za to, že mají nemalou zásluhu na zvyšování profesionality soudních tlumočnicků a překladatelů. Patří mezi velmi žádané lektorky pravidelných terminologických seminářů a kurzů, ale i autorky kvalitních právnických slovníků.

Nadále úzce spolupracujeme s legislativci na paragrafovaném znění nové právní úpravy, jejíž návrh věcného záměru vláda již schválila. Po připomínkování by měl návrh být do srpna předložen vládě. I v nové právní úpravě je kladen velký důraz na celoživotní vzdělávání.

Konec roku jsme věnovali především přípravě konference, o níž budeme obšírněji hovořit v příštím čísle Soudního tlumočnicka

*Eva Gorgolová
předsedkyně představenstva*

Úvodní slovo předsedkyně KST ČR, Evy Gorgolové	1
ČESTNÍ ČLENOVÉ KST ČR®	
Máme osmnáct čestných členů	4
POEZIE Z ANDĚLSKÉ LÉKÁRNY	
Novoroční ohlédnutí	5
AKCE KST ČR®	6
NA WEBOVÝCH STRÁNKÁCH KST ČR® MÁTE PO RUCE MNOHEM VÍCE NEŽ TUŠÍTE	
Co vše najdete na www.kstcr.cz	7
LEGISLATIVA	
Sjednocení podmínek pro jmenování tlumočnicků a další novinky	8
Živnostníkům se v roce 2012 zvyšují minimální zálohy na pojistném	11
Usnesení vlády ČR k návrhu věcného záměru zákona o zapsaných tlumočnících a překladatelích	12
SEMINÁŘE KST ČR®	
XVI. česko-německý terminologický seminář pro soudní tlumočníky a překladatele	13
Čeština nejen pro překladatele	14
Obecný seminář na horká témata	15
Beseda u kulatého stolu k oslavě vícejazyčnosti v Evropě	16
Daňový seminář pro překladatele a tlumočníky	16
UDÁLOSTI, AKCE JINÝCH ORGANIZACÍ	
III. mše svatá za tlumočníky a překladatele	19
Jazyk a právtvorba v Evropské unii	20
Přednášky Mayi De Vit na FF UK v Praze	21
Jeronýmovy dny 2011	22
Podzimní knižní veletrh v Havlíčkově Brodě	23
Křest Česko-německého právníckého slovníku Mileny Horákové	24
TIFO 2011 (Translation and Interpreting Forum Olomouc)	27
Spolupráce s Ústavem translologie FF UK	29
Konference TRAFUT (Training for the Future) ve Slovinsku	30
CO VÁS MŮŽE ZAJÍMAT	
O přechylovaných a nepřechylovaných příjmeních u žen	31
Albánci a jejich náboženství ve spojení s tlumočením	32
Jak komunikují lidé s postižením sluchu	34
Doporučení díla M. Horákové k publikaci	36
Recenze Česko-německého právníckého slovníku Mileny Horákové	37
Publikace „Soudní překlad a tlumočení“ z pohledu soudce – recenze	38
Odposlechy a identifikace mluvčích	44
Stylistická analýza francouzských a českých textů	46
Kapitoly z překladatelské praxe	47
Čeština pro překladatele	48
Technika řeči – rétorika pro tlumočníky	49
Několik slov o Mezinárodní federaci překladatelů FIT	50
VADY, ZÁVADY, NEDODĚLKY A JINÉ NEŠVARY	
Krajský soud v Ostravě – Kocourkov	51
Tlumočnick nemůže u svatebního obřadu tlumočit a zároveň být svědkem	51
Nové metody v policejní práci, či nová dělba práce mezi policií a tlumočníky?	52

Co je, kdo je a co dělá „MOPNZC“?	52
Co se slibem mlčenlivosti, když se z tlumočnicka v jedné trestní věci staneme svědkem v jiné trestní věci?	54
INFORMACE A OZNÁMENÍ	
Ochranná známka „Komora soudních tlumočnicků – KST ČR“ byla registrována Úřadem průmyslového vlastnictví	55
Právnická fakulta UK již patnáct let rozšiřuje znalosti soudních tlumočnicků	55
Šestnáctý ročník Doplnkového studia pro překladatele a právních textů 2012 –2013	56
Ing. Alena Foukalová, zvolena prezidentkou Komory daňových poradců ČR	57
Tlumočníci pro komunitu neslyšících si zvolili nové vedení	58
VÍTÁME NOVÉ ČLENY	59
GRATULUJEME JUBILANTŮM	60

Bulletin Soudní tlumočnick vydává dvakrát ročně Komora soudních tlumočnicků České republiky®

Šéfredaktor: Dagmar De Blasio Denčíková

Redakce: představenstvo KST ČR®

Hybernská 1006/18, 110 00 Praha 1

IČ: 65401697 • tel. +420 604 557 241 • datová schránka: eazp826 • www.kstcr.cz • e-mail: kstcr@kstcr.cz

Registrace Ministerstva kultury České republiky: ev. č. MK ČR E 18793

Bankovní spojení: UniCredit Bank Czech Republic, a.s., č. ú.: 520228009/2700

Za obsahovou stránku příspěvků a názory zde publikované odpovídají autoři jednotlivých textů.

ÚHRADY ČLENSKÝCH A JINÝCH PŘÍSPĚVKŮ A SPONZORSKÝCH DARŮ

Členské příspěvky:

účet č. 520228009/2700

pro platby ze zahraničí:

IBAN: CZ46 2700 0000 0005 2022 8009

SWIFT code: BACXCZPP

Účastnické příspěvky na semináře, sponzorské dary
a ostatní platby:

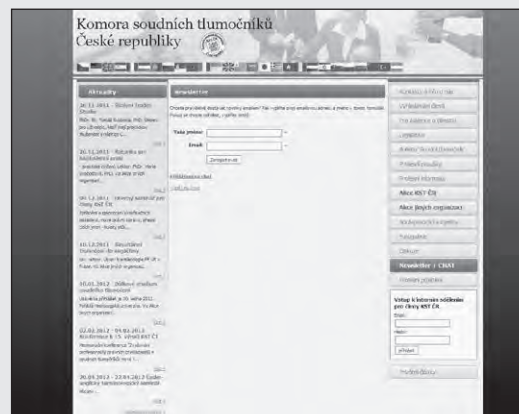
účet č. 2104417790/2700

pro platby ze zahraničí:

IBAN: CZ33 2700 0000 0021 0441 7790

SWIFT code: BACXCZPP

SLEDUJTE PRAVIDELNĚ WEBOVÉ STRÁNKY KOMORY www.kstcr.cz

MÁME OSMNÁCT ČESTNÝCH ČLENŮ

Představenstvo Komory na svém listopadovém zasedání rozhodlo, v souladu s článkem 8 stanov Komory soudních tlumočnicků ČR, udělit čestné členství těmto dlouholetým členům v důchodovém věku, kteří dosud aktivně vykonávají nelehkou a náročnou činnost soudního tlumočnicka

Vladimír HANUŠ, němčina
Josef HOCH, angličtina
Marie HRABÁKOVÁ, ruština
Mgr. Helena HROCHOVÁ, italština
PhDr. Marcella HUDEČKOVÁ, francouzština, italština, španělština
Mgr. Žofie KORPAKOVÁ, němčina, polština
Ing. Jiří PÖPPERL, němčina
Eva RICHTROVÁ, němčina
Ing. Miloš ŘEHOŘEK, němčina
Mgr. Květoslava SMÍTKOVÁ, angličtina, ruština, srbština, chorvatština
Alfred SOLLICH, němčina
RNDr. Světlana SOUKUPOVÁ, Csc., ruština, ukrajinština
Mgr. Otto SPITZER, němčina
RNDr. Jaroslav TAUER, Csc., angličtina
Helga TOPOLOVÁ, němčina
PhDr. Zora TRŇÁČKOVÁ, CSc., němčina

Osvědčení o nabytí čestného členství jim bylo slavnostně předáno na XVIII. valné hromadě naší Komory. Tito členové jsou starší 75 let a nejméně 10 let členy KST ČR. Nemusí již platit členský příspěvek, ale mohou požívat veškerých výhod řádného člena jako jsou např. slevy na semináře, zveřejnění v seznamu tlumočnicků na webových stránkách, dostávat zdarma bulletin Soudní tlumočnick, účastnit se a hlasovat na valné hromadě apod.

Dále bylo uděleno čestné členství za mimořádné zásluhy dvěma osobnostem, kterých si všichni nesmírně vážíme. Bylo nám ctí oznámit toto rozhodnutí

PhDr. Mileně HORÁLKOVÉ,
zakládající členka Komory a autorka
vysoce kvalitního a doposud
nepřekonaného německo-českého
a česko-německého právního slovníku

PhDr. Martě CHROMÉ, Ph.D.,
autorka známého a široce využívaného
anglicko-českého a česko-anglického
právního slovníku

Tyto čestné členky, jejichž slovníky jsou nepostradatelnou pomůckou všech soudních tlumočnicků a překladatelů, jsou zároveň i dlouholeté, úspěšné a velmi žádané lektorky našich pravidelných terminologických seminářů a nemalou měrou se zasloužily o rozvoj naší organizace a o naplňování jejích cílů.

*Tlumočnice, překladatelka
a básnířka J. Zamarian Badoučková*

NOVOROČNÍ OHLÉDNUTÍ

Zas luna vánoční – ta nablýskaná trubka
nám hudbu rozlila v krajině srdeční.
Tón, dva a rok je pryč. Byl dobrý? Výtečný?
Či byl spíš samý škrt, kaňka a těžká hrubka?

Zasadils letos strom, či něčí úctu získal?
Pro bitvy příštích let nabył jsi kuráže?
Či nestoudně jsi bral a v cestě překážel
jak falešného slepce nastavená miska?

Zdolal jsi pohoří a klekl u pramenů?
Za lásku bil jsi se jak rytíř De Grioux?
Dotáhlš do koncovky všechny partie,
nebo ses obelhal tím, že to nemá cenu?

Po cestách nejmenšího odporu ráj mójels
v časech a na místech, která se nekryjí?
Upřels bližnímu pravdu, dal ses k mafii?
Své jaro zbrkle propils za žalostný říjen?

Vydýchej kolečko na okně do zahrady
a svůj svět pozoruj v zamrzlém kukátku.
Promítnu ti do něj vánoční pohádku
a dávné sněžení z obrázků pana Lady.

Ať už ten starý rok ti denně čechrál peří,
či prudké jedy ti uložil do kostí,
kéž bys ho mohl vyprovázet s hrdostí
a šťastně vítat ten, který jsi dosud nežil.

Jitka Zamarian Badoučková

09. 12. 2011
pátek
Obecný seminář o zpřísnění a sjednocení kvalifikačních požadavků u soudních tlumočnicků a problematice přepisu cizích jmen
Praha 1, Senovážné nám. 23, K-centrum
2. – 4. 2. 2012
MEZINÁRODNÍ KONFERENCE k 15. výročí KST ČR®
pod záštitou ministra spravedlnosti J. Pospíšila na téma zvyšování profesionality právních překladatelů a soudních tlumočnicků – nové technologie
Praha 1, Hybernská 18, přednáškový sál Justiční akademie
25. 2. 2012
sobota
Daňový seminář zejména pro překladatele a tlumočníky
Praha 1, Hybernská 18, přednáškový sál Justiční akademie
25. 2. 2012
sobota
Valná hromada KST ČR®
Praha 1, Hybernská 18, přednáškový sál Justiční akademie
31. 3. 2012
sobota
Jarní kurz pro uchazeče o jmenování soudním tlumočnickem
Praha 1, Hybernská 18, přednáškový sál Justiční akademie
20. – 22. 4. 2012
Česko-anglický terminologický seminář
Mikulov na Moravě, hotel Eliška
12. 5. 2012
sobota
Seminář španělského jazyka (nejen) pro soudní překladatele a tlumočníky
Praha 1, Senovážné nám. 23, K-centrum
2. 6. 2012
sobota
Česko-francouzský terminologický seminář – trestní právo
Praha 1, Senovážné nám. 23, K-centrum
16. 6. 2012
sobota
Ruský terminologický seminář v Praze
Praha 1, Senovážné nám. 23, K-centrum
3. – 11. 8. 2012
Týdenní intenzivní kurz právnické angličtiny v Kroměříži
Prostory Justiční akademie v Kroměříži
3. – 11. 8. 2012
Týdenní intenzivní kurz právnické němčiny v Kroměříži
Prostory Justiční akademie v Kroměříži
9. – 11. 11. 2012
XVII. česko-německý terminologický seminář v Praze
Praha 1, Hybernská 18, přednáškový sál Justiční akademie

NA WEBOVÝCH STRÁNKÁCH KST ČR® MÁTE PO RUCE MNOHEM VÍCE, NEŽ TUŠÍTE

www.kstcr.cz

- Chcete-li** mít včas informace o zajímavých vzdělávacích akcích, přihlaste se do newsletteru.
- Chcete-li** se přihlásit na seminář, který vás zajímá, přihlaste se přes automatizovaný přihlašovací systém.
- Chcete-li** se poradit s kolegy, přihlaste se do diskuzní skupiny.
- Chcete-li** znát obsah interních sdělení a jste-li řádným členem KST ČR®, vstupte do privátní sekce.
- Chcete-li**, aby vás kdykoli našli noví zákazníci, pravidelně aktualizujte své kontakty v seznamu tlumočnicků KST ČR®.
- Chcete-li** zveřejnit kromě stávajících údajů v seznamu tlumočnicků na internetových stránkách KST ČR® i vaši datovou schránku, odkaz na vaše webové stránky, skypeový či jiný kontakt, nebo profesní pojištění odpovědnosti (včetně certifikátu o pojistném krytí), či členství v jiných profesních organizacích, stačí napsat na kstcr@kstcr.cz.
- Chcete-li** znát vývoj legislativy, která se vás týká, sledujte webové stránky Komory.

To vše a mnohé jiné najdete na www.kstcr.cz. S individuálními požadavky se, prosím, obraťte na kstcr@kstcr.cz.

KST ČR® vás srdečně zve na

17. ČESKO-NĚMECKÝ TERMINOLOGICKÝ SEMINÁŘ,

který se bude konat ve dnech 8. až 11. listopadu 2012 v prostorách Justiční akademie v Praze 1, Hybernská 18.
Seminář bude zaměřen na pracovní právo a právo v oblasti stavebnictví a nemovitostí.

Přednášejí:

JUDr. Helena Prášková, CSc.

z katedry správního práva a správní vědy
Právnické fakulty UK v Praze

doc. JUDr. Margerita Vysokajová, CSc.

z katedry pracovního práva a práva sociálního
zabezpečení Právnické fakulty UK v Praze

Ass. jur. Michael Wilding

právník, odborný lektor německého práva DAAD

PhDr. Tomáš Svoboda, Ph.D.

z Ústavu translologie Filozofické fakulty UK v Praze

Mgr. Stefan Scholz

z Ústavu dějin křesťanského umění Katolické teologické
fakulty UK v Praze

PhDr. Milena Horáková

z katedry jazyků Právnické fakulty UK v Praze

Novinkou bude překladatelský workshop/seminář **PhDr. Tomáše Svobody** na téma překlady smluv z oblasti
pracovního práva a práva v oblasti stavebnictví a nemovitostí.

Podrobný program a formulář přihlášky naleznete včas na webových stránkách Komory www.kstcr.cz.
Sledujte naše stránky.

SJEDNOCENÍ PODMÍNEK PRO JMENOVÁNÍ TLUMOČNÍKŮ A DALŠÍ NOVINKY

V roce 2011 vedení Ministerstva spravedlnosti ČR přistoupilo spolu s vedením krajských (městského) soudů ke sjednocení podmínek pro jmenování znalců a tlumočnicků. Důvodem, který vedl k tomuto zásadnímu kroku, byly poznatky a zkušenosti vedoucích oddělení znalců a tlumočnicků na těchto soudech s přibývajícími množstvím stížností nových žadatelů na rozdílnost podmínek pro jmenování

Kateřina Pivoňková

I. Sjednocení specifických podmínek pro jmenování tlumočnicků podle § 4 odst. 1 písm. b) zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů

Ve snaze zabránit „rotujícím žadatelům“ v tom, aby měnili místo trvalého pobytu podle toho, ve kterém kraji splní podmínky pro jmenování, přistoupilo ministerstvo spravedlnosti k zásadnímu kroku, kterým je postupné sjednocování podmínek pro jmenování znalců a tlumočnicků tak, aby podmínky pro jmenování znalců a tlumočnicků v jednotlivých oborech a jazycích byly pro všechny krajské (městský) soudy v ČR stejné.

K odborné diskusi nad jednotlivými znaleckými obory a jazyky byli přizváni místopředsedové krajských (městského) soudů a vedoucí oddělení znalců a tlumočnicků na těchto soudech. Z již zaběhlé praxe těchto soudů byl vytvořen přehled podmínek, jejichž důsledné uplatňování ve správním řízení o jmenování znalců a tlumočnicků je považováno za splnění podmínek pro jmenování podle § 4 odst. 1 písm. b) zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů.

Výsledkem těchto jednání je dopis JUDr. Filipa Melzera, Ph.D., LL.M., náměstka ministra spravedlnosti ČR, č.j. 359/2011-OD-ZN/11, kterým byly stanoveny specifické odborné podmínky pro jmenování tlumočnickem. Správní orgán příslušný podle § 3 odst. 1 zákona o znalcích a tlumočnících považuje za splnění podmínky pro jmenování tlumočnickem podle § 4 odst. 1 písm. b) zákona o znalcích

a tlumočnicích pouze vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu překladatelství a tlumočnictví, v magisterském studijním programu učitelství jazyka, filologie s tím, že tito absolventi musí dále splňovat podmínku úspěšného absolvování doplňkového studia pro tlumočnický a překladatelský v oblasti práva na právnické fakultě vysoké školy v ČR. V případě žadatele, který je absolventem vysokoškolského vzdělání v jiném magisterském (inženýrském) studijním programu, je vyžadováno nejen absolvování doplňkového studia pro tlumočnický a překladatelský v oblasti práva na právnické fakultě v ČR, ale i absolvování III. stupně speciální státní zkoušky (překladatelské nebo tlumočnické) v jazyce, ve kterém chce žadatel jako tlumočnick působit. Všichni žadatelé jsou povinni doložit délku aktivní překladatelské a tlumočnické odborné praxe v trvání minimálně 5 let po ukončení vysokoškolského studia. Tyto specifické odborné podmínky pro jmenování tlumočnicka jsou výsledkem jednání zástupců Ministerstva spravedlnosti ČR a krajských soudů ze dne 3. října 2011.

Na základě pokynu náměstka ministra byly tyto specifické podmínky pro jmenování tlumočnicků zveřejněny na webových stránkách každého krajského (městského) soudu a na úředních deskách v budovách soudů.

Odborné podmínky pro jmenování tlumočnickem

Správní orgány příslušné podle § 3 odst. 1 zákona č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o znalcích a tlumočnících“) ke jmenování tlumočnicků – tj. ministr spravedlnosti

Na seminářích pro uchazeče o jmenování soudním tlumočnickem, pravidelně pořádaných KST ČR, je vždy vysoce ceněná přednáška L. Dörfla, místopředsedy Vrchního soudu v Praze

K. Pivoňková (v popředí) a I. Šprcová přednášejí na seminářích pro uchazeče o jmenování soudním tlumočnickem, které organizuje Komora soudních tlumočnicků ČR

VZDĚLÁNÍ	SPECIÁLNÍ VÝUKA	ODBORNÁ PRAXE
<i>získání vysokoškolského vzdělání v magisterském studijním programu překladatelství a tlumočnictví</i>	<i>absolvování doplňkového studia pro tlumočníky a překladatele v oblasti práva na právnické fakultě VŠ¹</i>	<i>min. 5 posledních let aktivní překladatelské a tlumočnické praxe (převážná část musí být získána po ukončení vysokoškolského studia)</i>
<i>získání vysokoškolského vzdělání v magisterském studijním programu učitelství jazyka, filologie</i>	<i>absolvování doplňkového studia pro tlumočníky a překladatele v oblasti práva na právnické fakultě VŠ²</i>	<i>min. 5 posledních let aktivní překladatelské a tlumočnické praxe (převážná část musí být získána po ukončení vysokoškolského studia)</i>
<i>získání vysokoškolského vzdělání v jiném magisterském (inženýrském) studijním programu (ve zvlášť odůvodněných případech lze nesplnění této podmínky prominout)</i>	<i>absolvování doplňkového studia pro tlumočníky a překladatele v oblasti práva na právnické fakultě VŠ³</i> <i>absolvování státní jazykové zkoušky speciální pro obor překladatelský nebo tlumočnický</i>	<i>min. 5 posledních let aktivní překladatelské a tlumočnické praxe (převážná část musí být získána po absolvování státní jazykové zkoušky)</i>
<i>rodilý mluvčí, tj. osoba, jejímž rodným jazykem je daný jazyk – získání vysokoškolského vzdělání v rodném jazyce (ve zvlášť odůvodněných případech lze nesplnění této podmínky prominout)</i>	<i>absolvování doplňkového studia pro tlumočníky a překladatele v oblasti práva na právnické fakultě VŠ⁴</i> <i>absolvování státní jazykové zkoušky speciální pro obor překladatelský nebo tlumočnický*</i>	<i>min. 5 posledních let aktivní překladatelské a tlumočnické praxe (převážná část musí být získána po absolvování státní jazykové zkoušky)</i>

a předsedové krajských soudů považují za splnění podmínky pro jmenování tlumočnickem podle § 4 odst. 1 písm. b) zákona o znalcích a tlumočnících pouze splnění podmínek uvedených v tabulce výše.

II. Instrukce Ministerstva spravedlnosti ČR č. j. 381/2010-OD-ZN o správním řízení ve věcech znalců a tlumočnicků a zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

Další významnou změnou, která výrazně zasáhla do činnosti krajských soudů a Ministerstva spravedlnosti ČR, je aplikace zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“). Vzhledem k tomu, že zákon o znalcích a tlumočnících neobsahuje speciální procesní úpravu pro řízení o jmenování znalcem a tlumočnickem, pozastavení funkce znalce a tlumočnicka, odvolání z funkce znalce a tlumočnicka a další, přestože se svým charakterem jedná o správní řízení, ve kterém se rozhoduje o právech a povinnostech znalců a tlumočnicků, je třeba aplikovat správní

řád ve všech úkonech týkajících se znalců a tlumočnicků obdobně jako ve správním řízení. To znamená zejména povinnost pro správní orgán, tedy pro předsedu soudu a jím pověřené pracovníky, oznámit znalci nebo tlumočnickovi zahájení správního řízení, poučit jej o procesních právech a povinnostech a veškerá rozhodnutí vyhotovit ve formě správního rozhodnutí, které je třeba znalci či tlumočnickovi doručit. Takovéto rozhodnutí dává znalci nebo tlumočnickovi možnost podat opravný prostředek, o němž rozhoduje ministr spravedlnosti. V případě neúspěšného odvolacího řízení není vyloučen soudní přezkum správního rozhodnutí podle zákona č. 150/2002 Sb. (soudní řád správní) formou správní žaloby, k jejímuž projednání by byl místně příslušný krajský soud v místě sídla odvolacího správního orgánu, tedy ministra spravedlnosti. V souladu s Instrukcí Ministerstva spravedlnosti ČR č. j. 381/2010-OD-ZN, o správním řízení ve věcech znalců a tlumočnicků a o některých dalších otázkách s účinností od 1. září 2011 soudy postupují v řízení ve věcech znalců a tlumočnicků dle správního řádu.

¹⁾ Studium se skládá ze dvou částí – části A (česká právní terminologie) a části B (navazující jazykový seminář). Část A je třeba absolvovat u všech jazyků (tuto povinnost nemají absolventi právnických fakult VŠ), část B je třeba absolvovat u těch jazyků, u kterých je zavedena.

²⁾ Viz poznámka č. 1

³⁾ Viz poznámka č. 1

⁴⁾ Viz poznámka č. 1

*) Poznámka autorů: u rodilých mluvčích cizího jazyka je vyžadována speciální zkouška překladatelská nebo tlumočnická z jazyka českého

III. Zákon č. 444/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů

Dne 6. prosince 2011 Parlament ČR schválil návrh novely zákona o znalcích a tlumočnících, který vnesl do platné právní úpravy znalecké a tlumočnické činnosti podstatné změny.

Zákon č. 444/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů, s účinností od 1. ledna 2012 např. částečně mění podmínky pro jmenování znalcem a tlumočnickem, upravuje pozastavení výkonu znalecké a tlumočnické činnosti a zánik práva výkonu funkce znalce a tlumočnicka, zavádí přestupky znalců a tlumočnicků a správní delikty znaleckých ústavů, nabízí možnost vedení znaleckého (tlumočnického) deníku v listinné nebo v elektronické podobě, upravuje podmínky zachování mlčenlivosti, pokud znalec nebo tlumočnick informací použije přiměřeným způsobem pro vědecké nebo vzdělávací účely, stanoví lhůtu pro určení výše odměny a náhrad nákladů a lhůtu pro úhradu odměny a náhrad nákladů po jejich přiznání.

Nová právní úprava vymezuje i správní trestání znalců a tlumočnicků, přičemž vychází ze skutkové podstaty vymezující jednotlivé správní delikty a sankce, které za ně mohou být uloženy. V oddíle V. – Správní delikty – zákona č. 444/2011 Sb. jsou vymezeny přestupky (§ 25a) a správní delikty právnických osob (§ 25b), kterými se ministerstvo spravedlnosti nebo předsedové krajských (městského) soudů nově zabývají. V případě spáchání přestupku podle shora citovaného zákona bude soud rozhodovat o druhu sankce a výši pokuty. Za nej přísnější druh sankce je považováno vyškrtnutí ze seznamu.

Tato nová právní úprava zákona o znalcích a tlumočnících zavádí také možnost dočasného pozastavení práva vykonávat činnost znalce či tlumočnicka na dobu určitou

O seminář pro uchazeče o jmenování soudním tlumočnickem je vždy mnoho zájemců - při jmenování nových tlumočnicků Krajské soudy berou jeho absolvování za samozřejmost.

a za konkrétně stanovených podmínek. Současná praxe ukazuje, že za dobu výkonu funkce znalce či tlumočnicka mohou nastat situace, kdy znalce nebo tlumočnicka nelze z funkce odvolat. Po dobu, kdy svoji činnost fakticky nevykonává (např. dlouhodobá nemoc, pobyt v zahraničí apod.) je možno znaleckou nebo tlumočnickou činnost pozastavit. Po dobu trvání pozastavení výkonu činnosti zůstane znalec nebo tlumočnick zapsán v seznamu, avšak není oprávněn tuto činnost vykonávat.

Nová úprava znalecké a tlumočnické činnosti z velké části řeší nedostatky stávajícího zákona o znalcích a tlumočnících, ale neřeší všechny nedostatky, které stávající zákon o znalcích a tlumočnících obsahuje, např. otázku celoživotního vzdělávání znalců a tlumočnicků, profesního pojištění apod.

A výhled do budoucna? Bude na jmenování znalcem nebo tlumočnickem právní nárok?

Očekávaná nová právní úprava (zřejmě s platností od března roku 2013) by měla být nejzásadnější změnou v úpravě znaleckých a tlumočnických předpisů od r. 1967. Nejvýraznější očekávanou změnou by mělo být rozdělení stávajícího zákona o znalcích a tlumočnících na dva samostatné zákony. Znalecká činnost by měla být upravena zákonem o znalcích a tlumočnická a překladatelská činnost by měla být upravena zákonem o tlumočnících a překladatelích. Důvodem k takovéto zásadní změně koncepce je zcela odlišný charakter jednotlivých činností znalců a tlumočnicků, který vyžaduje ovládnutí rozdílných dovedností. Věcné záměry obou zákonů již byly předloženy v srpnu 2011, jejich paragrafové znění by mělo být vypracováno do konce druhého čtvrtletí roku 2012 a nabytí účinnosti obou zákonů je očekáváno od března 2013.

Zásadní a velmi významnou změnou při zápisu znalců, tlumočnicků a znaleckých ústavů do seznamu bude otázka právního nároku na zápis do tohoto seznamu v případě, že žadatel splní určité podmínky (předpoklady) pro zápis. Podle stávající právní úpravy se při jmenování znalců a tlumočnicků vychází z potřeby soudů jmenovat nového znalce nebo tlumočnicka v daném oboru nebo jazyce a z principu výběru mezi uchazeči, kteří lépe splní podmínky pro jmenování. I přes splnění všech podmínek tak fyzická ani právnická osoba dosud nemá právní nárok na jmenování znalcem nebo tlumočnickem.

Podle navrhované právní úpravy by tedy bylo možno zapsat do seznamu znalců nebo tlumočnicků pouze fyzickou osobu, která je způsobilá k právním úkonům v plném rozsahu, je bezúhonná, získala vzdělání v příslušném oboru, získala tzv. odborné minimum, vykonává praxi v příslušném oboru po dobu nejméně sedmi let, složila odbornou

zkoušku, úspěšně skončila specializované vzdělávání, které je stanoveno pro některé obory znalecké činnosti nebo pro některé jazyky, má materiální vybavení postačující k výkonu činnosti v příslušném oboru nebo jazyce, nebyla v posledních třech letech pravomocně vyškrtuta ze seznamu za spáchání správního deliktu anebo které nebyl uložen zákaz výkonu činnosti a složila slib do rukou ministra spravedlnosti nebo pověřeného předsedy krajského (městského) soudu.

Nová právní úprava obou zákonů by měla reagovat nejen na novou společensko-politickou situaci od roku 1989, na nové právní vztahy vzniklé v naší společnosti, ale také na právní předpisy Evropské unie. Přestože by měla novela stávajícího zákona představovat nejzásadnější změnu v úpravě znalecké a tlumočnické činnosti od roku 1967, až praxe ukáže, jaké důležité otázky bude třeba ještě dořešit,

jakými bude nutno se zabývat a které dílčí otázky bude třeba vyřešit např. formou vyhlášky k platnému zákonu.

Přestože stávající právní úprava znalecké a tlumočnické činnosti v současné době již neodpovídá aktuálním potřebám a společensko-ekonomickým podmínkám naší společnosti, jsou z obsahu shora naznačeného jasně patrné snahy o změny v této oblasti tak, aby postavení znalců a tlumočnicků odpovídalo potřebné náročnosti a celospolečenské vážnosti profese znalce a tlumočnicka.

(Autorka je soudní tajemnice a vedoucí oddělení znalců a tlumočnicků Krajského soudu v Praze)

ŽIVNOSTNÍKŮM SE V ROCE 2012 ZVYŠUJÍ MINIMÁLNÍ ZÁLOHY NA POJISTNÉM

Většina drobných podnikatelů, tedy osob samostatně výdělečně činných, si v roce 2012 zase o trochu připlatí na zálohách na zdravotní a důchodové pojištění. Přestože se nemění pravidla výpočtu, minimální záloha vzroste kvůli vyšší průměrné mzdě

Zdroj: Finance.iDNES.cz, zuk, 20.12.2011

Od nového roku se zvýší minimální zálohy na zdravotní i sociální pojištění.

Minimální zálohy rostou každý rok, živnostníci už si zvykli. V roce 2012 to bude dohromady za zdravotní i důchodové pojištění měsíčně o 56 Kč, za rok o 672 Kč více než letos. Může za to nová výše průměrné měsíční mzdy, kterou stanovuje vyhláškou vláda (pro příští rok je stanovena na 25 137 Kč).

Kolik se platí v roce 2012

Kdo má podnikání jako hlavní činnost, zaplatí v roce 2012 na zdravotní pojištění minimálně **1697 Kč** (oproti 1670 Kč v roce 2011). Minimální měsíční záloha u důchodového pojištění vzroste u hlavní činnosti z 1807 Kč na **1836 Kč**.

Kdo má podnikání jako vedlejší činnost, platí minimální zálohy jen u důchodového pojištění a pouze tehdy, když příjem z podnikání přesáhne 2,4násobek průměrné mzdy vyhlášené vládou. Limit pro rok 2012 je stanovený na **60 329 Kč**. Koho se tedy bude minimální záloha týkat, zaplatí měsíčně **735 Kč** (oproti 723 Kč v roce 2011). U zdravotního pojištění se neplatí minimální zálohy, nová výše zálohy se vypočítá po podání Přehledu o příjmech a výdajích ze skutečných příjmů.

Zvyšuje se také minimální záloha na dobrovolné nemocenské pojištění, a to z 92 Kč na **115 Kč** měsíčně.

Od kdy platit novou částku

Zatímco u důchodového pojištění platíte vyšší částku minimální zálohy až za měsíc, ve kterém podáte Přehled o příjmech a výdajích (duben 2012), u zdravotního pojištění musíte platit vyšší částku už za leden 2012.

Od roku 2012 se také konečně sjednotí termín pro doplatek pojistného za zdravotní a sociální pojištění. Bude tedy platit, že případný doplatek na pojistném musíte uhradit do osmi dnů od podání Přehledu (nebo od data, kdy jste ho měli nejpozději podat).

Mění se i výše maximálních vyměřovacích základů

V roce 2011 byly maximální vyměřovací základy u důchodového i u zdravotního pojištění stanoveny na 72násobek průměrné mzdy. V příštím roce se strop u důchodového pojištění vrací na 48násobek. Výše stropu se tak snižuje z 1 781 280 Kč na 1 206 576 Kč.

U zdravotního pojištění zůstává i pro rok 2012 strop na 72násobku průměrné mzdy. Ta se však zvýšila, maximální vyměřovací základ pro zdravotní pojištění v roce tedy vzroste na 1 809 864 korun.

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY
ze dne 16. listopadu 2011 č. 835

k návrhu věcného záměru zákona o zapsaných tlumočnících a překladatelích

Vláda

I. **schvaluje** věcný záměr zákona o zapsaných tlumočnících a překladatelích;

II. **ukládá** ministru spravedlnosti zpracovat na základě věcného záměru podle bodu I tohoto usnesení a vládě do 31. srpna 2012 předložit návrh zákona o zapsaných tlumočnících a překladatelích s tím, že budou do tohoto návrhu zapracovány připomínky uvedené ve stanovisku Legislativní rady vlády a dále s tím, že veřejná správa v oblasti zapsaných tlumočnicků a překladatelů bude ponechána Ministerstvu spravedlnosti (varianta II).

Provede:

ministr spravedlnosti

Předseda vlády
RNDr. Petr Nečas, v. r.

XVI. ČESKO-NĚMECKÝ TERMINOLOGICKÝ SEMINÁŘ PRO SOUDNÍ TLUMOČNÍKY A PŘEKLADATELE

Projekt česko-německého terminologického semináře je nejstarším vzdělávacím projektem Komory soudních tlumočnicků ČR. V průběhu let se přizpůsoboval nárokům kladeným na soudní tlumočnický a překladatelský a lze říci, že doznal značného kvalitativního vývoje

Catherina Van den Brinková Štifterová

Šestnáctý česko-německý terminologický seminář se konal ve dnech 29. září až 2. října 2011 v hotelu Podhrad v Hluboké nad Vltavou. Hotel v krásném prostředí jižních Čech účastníkům zajistil velmi příjemné ubytování. Uspořádání konferenční místnosti bylo sice trochu nešťastné, ale nakonec jsme si všichni nějaké rozumné místo našli.

Seminář oficiálně zahájil pan **Ing. Tomáš Jirsa**, starosta města Hluboká nad Vltavou, senátor a místopředseda Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu Parlamentu ČR, pod jehož záštitou se seminář konal. Zahájení se rovněž účastnila paní Eva Gorgolová, předsedkyně Komory soudních tlumočnicků.

Dopolední program prvního dne byl věnován problematice spolupráce soudů a tlumočnicků ve Spolkové republice Německo. Do této problematiky nás zasvětil pan **Dr. Paul Springer** z prvoinstančního soudu v Siegenu. Výklad věnovaný legislativní úpravě doplnil cennými zkušenostmi z praktické spolupráce s tlumočnickými mnoha jazykových kombinací. Na jeho část pak navázal **JUDr. Petr Vrtěl**, soudce Okresního soudu v Prostějově, kterého někteří z nás znají z týdenního intenzivního kurzu v Kroměříži a který pro přítomné shrnul tuto oblast v ČR a doplnil ji rovněž příklady dobré a špatné praxe a zmínil několik rozsudků Nejvyššího soudu, které se týkaly kvality či jiného aspektu výkonu tlumočnické činnosti. Na tento blok pak navazovala přednáška pana **Dr. Paula Springera** na téma rodinného práva. I zde pan Springer odkázal na platnou úpravu, seznámil účastníky s průběhem procesu a upozornil účastníky semináře zejména na ty procesní prvky, které nejsou zohledněny v české právní úpravě, resp. v české právní praxi.

Po přednášce na téma rodinného práva následovala úvodní přednáška **Ass. jur. Michaela Wildinga**, odborného lektora

Soudci P. Vrtěl a P. Springer a členka představenstva KST ČR C. Van den Brinková Štifterová

Seminář zahájil T. Jirsa, starosta města Hluboká nad Vltavou, senátor a místopředseda Výboru pro zahraniční věci, obranu a bezpečnost Senátu Parlamentu ČR

Účastníci XVI. česko-německého terminologického semináře v konferenční místnosti hotelu Podhrad v Hluboké na Vltavou

německého práva, věnovaná úvodu do základních a vybraných pojmů obchodního práva.

Následující den byl zahájen dvěma přednáškovými bloky paní **prof. doc. JUDr. Stanislavy Černé, CSc.** z Právnické fakulty Univerzity Karlovy, kde působí ve funkci vedoucí katedry obchodního práva. Paní profesorka Černá se ve své přednášce zaměřila především na základní pojmy obchodního práva a na právo společností. Při této příležitosti zmínila chystanou novelizaci obchodního a občanského zákoníku a na skutečnost, že jak právníci, tak tlumočníci budou nuceni seznámit se s novou terminologií.

Na přednášku paní profesorky Černé odpoledne navázal **Ass. jur. Michael Wilding** a pokračoval přednáškou na téma práva společností podle právní úpravy platné v SRN. Pan Wilding velmi poutavým způsobem vysvětlil právní formy společností, včetně těch méně typických, pro které není v současné české právní úpravě ekvivalent a které tudíž musí překladatelé v překladu vysvětlit.

Poslední přednáška druhého dne byla věnována tématu rasové a xenofobně motivované trestné činnosti. Téma

S. Černá, vedoucí katedry obchodního práva Právnické fakulty UK v Praze

D. Fousek z Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Policie ČR

prezentoval **pplk. JUDr. Dušan Fousek** z Policie České republiky, Útvar pro odhalování organizovaného zločinu. Pan Fousek vysvětlil příslušnou právní úpravu a účastníkům rovněž přiblížil současné dění v této oblasti a trendy této nebezpečné trestné činnosti.

Poslední den přednášel ještě pan **Ass. jur. Michael Wilding** zbývající část práva společností a na něho navázala paní **PhDr. Milena Horáková**, odborný asistent katedry jazyků Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, tradičním terminologickým workshopem. Cílem workshopu je sjednocování používané terminologie, identifikace nevhodnějších ekvivalentů u obtížnější terminologie a návody na řešení problémů, se kterými se tlumočníci a překladatelé s kombinací českého a německého jazyka setkávají.

V sobotu večer se s podporou **Česko-německého fondu budoucnosti** uskutečnil tradiční společenský večer, zahájen organizátorkou semináře Mgr. Katy Štifterovou a paní **Jarmilou Witzke**, partnerkou projektu na německé straně. Podpory Česko-německého fondu budoucnosti si účastníci našich česko-německých seminářů velmi váží a doufáme, že nám bude nakloněn i v příštích letech.

Na závěr semináře měli účastníci příležitost na základě připraveného dotazníku zhodnotit seminář po odborné i organizační stránce a vyjádřit svá přání ohledně zaměření či místa konání dalšího semináře. Organizátorky semináře v roce 2012 se budou snažit tyto návrhy zohlednit při přípravě příštího semináře, který se bude konat ve dnech 8.–11. listopadu 2012 v Praze.

ČEŠTINA NEJEN PRO PŘEKLADATELE

V pražské Justiční akademii se dne 22. října 2011 konalo již tradiční setkání KST ČR nad češtinou, které se i letos těšilo velkému zájmu a hojné účasti tentokrát nejen překladatelů a tlumočnicků

Ondřej Klabal

Účastníci poděkovali A. Černé z Ústavu pro jazyk český AV ČR za její skvělou přednášku

Přednášející byla PhDr. Anna Černá z Ústavu pro jazyk český AV ČR, která opět účastníky nezklamala svou erudicí a pragmatickým přístupem k naší mateřtině, přičemž neopomíjela specifika, která s sebou překlad a tlumočení přináší. Obsah dopolední části semináře byl do jisté míry opakováním problematiky probírané již v minulosti, ale ruku na srdce, komu z nás

takové repetitorium velkých písmen neprospěje. Tentokrát byla tato rozsáhlá tematika nicméně zúžena na oblasti, které se nejčastěji vyskytují právě v překladech, například jména institucí, společností či jejich organizačních složek. To, že je toto téma pro účastníky zajímavé, potvrdila i celá řada otázek z publika, na něž se dr. Černá vždy pokusila fundovaně odpovědět. Bohužel se opět ukázalo, že Ústav pro jazyk český může dávat pouze doporučení, jak by se měl konkrétní problém řešit, a praxe může být mnohem méně konzistentní, neřkuli chybná. Klasickým příkladem jsou jména obchodních společností, pro něž je rozhodující zápis v obchodním rejstříku, nikoliv pravidla českého pravopisu.

Odpolední část semináře se pak zabývala spíše drobnějšími, ne však méně důležitými, jazykovými jevy. Mluvílo se o stylistických „evergreenech“ jako například používání slova *díky* v negativních kontextech, nebo o tvarech

podmiňovacího způsobu, o nichž se po vyjádřeních ředitele Ústavu Karla Olivy na jaře letošního roku rozpoutala celospolečenská diskuse. Spisovné jsou však pořád pouze tvary typu *bychom* a nějakou dobu určitě ještě zůstanou, jak byli účastníci ujištěni. Osobně pro mne bylo velmi zajímavé poučení o valenci českých sloves. Až do semináře jsem si totiž myslel, že bezpředložkové spojení slovesa diskutovat se čtvrtým pádem je fenoménem posledních deseti let a dostává se do češtiny pod vlivem angličtiny. Překvapila mne proto informace, že tato pádová vazba se vyskytuje už i ve slovníku českého jazyka z první republiky. Stejně tak jsem nevěděl, že ve slovese *protežovat* se nepíše nad *e* háček. Je totiž odvozeno od francouzského slovesa *protéger*.

Den strávený s českým jazykem utekl jako voda a než se účastníci nadáli, muselo se končit. Domnívám se, že se opět ukázal zájem o problematiku českého jazyka, a doufám, že Komora bude v milé tradici seminářů o češtině pokračovat i v budoucnu.

V popředí v roli posluchačky M. Camuglia, předsedkyně pražské sekce italské jazykové instituce Società Dante Alighieri

OBECNÝ SEMINÁŘ NA HORKÁ TÉMATA

Druhý prosincový pátek minulého roku se řada z nás, a nebylo nás málo, rozhodla obětovat pár hodin akci Komory, navzdory předvánočnímu shonu, který byl v plném proudu

Roman Hujer

Představenstvo Komory tentokrát svým členům nabídlo velmi živé téma nové právní úpravy tlumočnické činnosti, ale i ještě aktuálnější novelizaci prováděcí vyhlášky ke stávajícímu zákonu o znalcích a tlumočnících, to vše v podání osoby nadmíru zasvěcené, pana **Ladislava Ullricha** z odboru justičního dohledu Ministerstva spravedlnosti. Dále byla zvolena tematika přepisů cizích jmen, na niž byla pozvána celá řada osobností k besedě v rámci kulatého stolu. Byla zde vedoucí oddělení státního občanství a matrik MV ČR, **JUDr. Kateřina Guluškinová**, vedoucí odboru matrik MČ Prahy 1, **Ing. Lenka Jelínková**, **PhDr. Miloslava Knappová**, CSc., soudní znalkyně se specializací na ověřování podob jmen a příjmení z hlediska zákonných ustanovení usměrňujících jejich zápis do osobních dokladů, **kpt. Mgr. Milan Dian**, z oddělení podpory IS Ředitelství služby cizinecké policie, **PhDr. Iveta Krejčířová**, ze Slovanského ústavu AV ČR, naše přednášející z terminologických seminářů ruského jazyka.

První část, která, dalo by se říci, neměla s následujícím tématem nic společného, pojednávala méně o odměnách (v rámci novelizace stávající prováděcí vyhlášky), ale především o věcném záměru zákona o zapsaných tlumočnících a překladatelích a všem, co s tím souvisí, tedy že zákonná úprava znalecké a tlumočnické činnosti se rozdělí do dvou samostatných zákonů, nastavují se jednotná kritéria pro zápis do Centrálního registru tlumočnicků, na nějž by měl být po splnění všech zákonných podmínek nárok, trend elektronizace justice se promítne i do tlumočnické činnosti. Aní jsem nepostřehl v jakém okamžiku, zřejmě to bylo v otázce občanství uchazečů o jmenování, nově „zapsání do Centrálního registru“, jakmile však přednáška skončila, diskuze se pomalu, ale jistě začala přenášet do pole působnosti Ministerstva vnitra, kde se ihned aktivně zapojila vedoucí oddělení státního občanství a matrik, na niž začaly

L. Jelínková, vedoucí odboru matrik MČ Prahy 1 a K. Guluškinová, vedoucí oddělení státního občanství a matrik MV ČR

směřovat téměř všechny následující dotazy, a tak jsme se zcela přirozeně přenesli do druhé části semináře.

Zajímavé na diskuzi o transkripcích jistě bylo to, že se nesla napříč všemi jazyky, což nebylo zprvu jasné, protože největší emoce vždy vyvolávaly transkripce ze slovanských jazyků používajících cyrilici v jejich různých jazykových variantách. Ukázalo se však, že je to podobné i u dalších jazyků, zde byla velmi důležitá upozornění na postupy vyplývající z matričního zákona, zápis jmen v souladu s nařízením vlády č. 594/2006 Sb., v platném znění. Pozici matrik na semináři pevně hájily paní Kateřina Guluškinová a Lenka Jelínková z matriky m.č. Praha 1, spolu se soudní znalkyní na tuto problematiku a autorkou mnoha knih určených nejen matrikám, ale i odborné veřejnosti, Miloslava Knappovou. Ke slovu se také dostal pan kapitán Milan Dian, který vysvětlil, jak si informační systém Cizinecké policie poradí se dvěma přepisy jednoho a téhož jména, protože i názory na nutnost sjednocení přepisů zde zazněly. Diskuze byla živá, dotazů padlo mnoho a mnohé zůstaly nezodpovězeny, ne všichni se dostali ke slovu, ale to podstatné zaznělo. Pro přepis jsou dána jasná pravidla, jimiž se jako tlumočníci musíme řídit. Tlumočnická praxe si časem

L. Ullrich, referent odboru justičního dohledu Ministerstva spravedlnosti

M. Knappová, soudní znalkyně na ověřování podob jmen a příjmení pro zápisy do osobních dokladů

I. Krejčířová ze Slovanského ústavu AV ČR a M. Dian z oddělení podpory IS Ředitelství služby cizinecké policie

poradila s případnými dvěma prepisy jmen (kupříkladu ukrajinisté dokonce podali svůj vlastní návrh na provedení změn do transkripčních tabulek), stejně tak jako se s tím vypořádala i Ministerstva a jejich resorty.

Důležitá a nutná je těsná spolupráce tlumočnicků s ministerskými úředníky a od věci by nebyly i častější společné akce, a to i v rámci terminologických seminářů. S pokorou a nadějí věřím, že nová právní úprava a diskuze o transkripčních budou mít své konkrétní výsledky a povedou ke zkvalitnění práce soudního tlumočnicka.

Mezi pozornými posluchači nejstarší členky KST ČR

BESEDA U KULATÉHO STOLU K OSLAVĚ VÍCEJAZYČNOSTI V EVROPĚ

Mezi úlohy Zastoupení Evropské komise patří informování veřejnosti a proto jsou v Evropském domě celoročně pořádány různé akce na evropská témata, kterých se mohou účastnit všichni zájemci

Eva Gorgolová

Do řady akcí Evropského dne jazyků 2011, v rámci kterého se konal i odborný seminář o terminologii a právních předpisech „Jazyk a právo v EU“ (viz str. 20), konaný 6. října 2011 v Lichtenštejnském paláci, patřil i kulatý stůl 26. září 2011 na Zastoupení Evropské komise v Jungmannově ulici v Praze s názvem „Oslavujeme vícejazyčnost v Evropě“. Tento kulatý stůl připravený ve spolupráci s Britskou radou (British Council) a Goethe-Institutem v Praze bylo vlastně setkání se známými osobnostmi, kterým jejich znalost cizích jazyků otevřela dveře do světa. Hosty byli pan profesor Jan Sokol, překladatelka a tlumočnice Dana Hábová, spisovatel Jaroslav Rudiš, zpěvačka a moderátorka Marta Jandová, fotbalistka Pavlína Ščasná Nováková a mladý vědec Petr Zouhar. Beseda s těmito zajímavými lidmi věnována mnohojazyčnosti a významu cizích

J. Rudiš, M. Jandová a P. Ščasná Nováková v Evropském domě v Praze

jazyků pro úspěch v profesní dráze byla velmi poutavá a inspirativní.

DAŇOVÝ SEMINÁŘ PRO PŘEKLADATELE A TLUMOČNÍKY

Naše Komora organizuje daňový seminář již tradičně před podáváním daňových příznání. Letos se konal v sobotu 25. února v přednáškovém sále Justiční akademie v Praze. Přinášíme z ní přehled nejdůležitějších upozornění pro tlumočnický a překladatelský

Alena Foukalová

Daň z příjmů 2011

Pro rok 2011 platí stejný výdajový paušál jako v roce 2010, tedy 40 % z dosažených příjmů.

V roce 2011 si odečtete na poplatníka 23 640 Kč a na dítě 11 604 Kč. Pokud jste v roce 2011 dosáhli součtu základů daně (= příjmy po odečtu výdajů) dle § 6, 7 a 9 (zaměstnání, podnikání, pronájem) vyššího než 840 000 Kč a jste poživatelé starobního nebo jiného důchodu, jste povinni celý

příjem z tohoto důchodu zdanit v rámci příznání v § 10.

Shrnuto: toto jsou jediné změny zákona o daních z příjmů, které se za rok 2011 týkají tlumočnicků.

Placení a podání příznání daně z příjmů za rok 2011: bez daňového poradce je to 2. duben 2012, zpracovává-li ho daňový poradce, pak 2. červenec 2012. Upozorňuji, že je jedno, kdy v průběhu měsíců do tohoto termínu příznání podáte, daň je stále splatná k onomu určenému datu.

A. Foukalová, prezidentka Komory daňových poradců ČR, objasnila aktuální daňová témata, která tlumočníky nejvíce pálí

Doplatek zdravotního pojištění je splatný do osmi dnů ode dne, kdy byl nebo měl být podán Přehled. Povinnost podat Přehled je nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy mělo být podáno priznání.

Doplatek sociálního pojištění je splatný do 30 dnů od termínu pro podání priznání a ve stejné lhůtě je také splatný doplatek pojištění.

Daň z příjmů 2012

Důležité pro účastníky semináře:

- při použití paušálního výdaje na dopravu (5 000 / měsíc) u automobilu zahrnutého do obchodního majetku lze současně účtovat o výdajích na opravy a údržbu, daňových odpisech, pojistném, dálniční známce a poplatcích, silniční dani atd.. Součástí paušálního výdaje jsou naproti tomu výdaje na pohonné hmoty a parkovné a o těchto výdajích tedy nelze daňově účinně účtovat. U vozidla, které poplatník **nemá v obchodním majetku** a které používá i soukromě, může uplatnit výdajový paušál na dopravu ve výši 4 000 Kč a mimo to i základní sazbu náhrady za každý ujetý kilometr, tomto případě ale musí vést knihu jízd.
- sleva na poplatníka bude v roce 2012 opět ve výši 24 840, tedy na stejné úrovni jako v roce 2010, sleva na dítě se zvyšuje na 13 404 Kč/rok.
- zaveden nový limit omezující použití dohody o provedení práce na 300 hodin ročně u jednoho zaměstnavatele. Zároveň se u těchto dohod zavádí u příjmu nad 10 000 Kč/měs zpoplatnění pojistným na sociální a zdravotní pojištění.
- Změna náhrad cestovních výdajů: Stravné: **5–12 hodin** 64–76 Kč, **12–18 hodin** 96–116 Kč, **nad 18 hodin** 151–181 Kč. Základní náhrada za používání motorového vozidla zůstává na stejné úrovni jako v roce 2011, tedy 3,70 Kč/km. Hodně se změnil průměrné ceny pohonných hmot, které se používají pro výpočet cestovních náhrad v případě, že podnikatel neprokazuje jejich nákup účtenkami. Nově: **BA 95** 34,90 Kč/l, **BA 98** 36,80 Kč/l, **nafta** 34,70 Kč/l. Sazby zahraničního stravného jsou vyjmenovány tradičně ve vyhlášce vydané Ministerstvem financí, která pro rok 2012 má číslo 379/2011. Příklad: Slovensko 30 EUR/den, Belgie, Francie, Lucembursko, Itálie, Německo 45 EUR/den, Španělsko 40 EUR/den.

- Zároveň se od 1. 1. 2012 bude uplatňovat novinka: krácení stravného v případě poskytnutí bezplatného jídla až do výše 25 % za každé bezplatně poskytnuté jídlo. Rozhodne-li zaměstnavatel o výši krácení stravného PŘED zahájením pracovní cesty, může být krácení nižší. Při zahraničních pracovních cestách pak je nárok na stravné: **1–12 hodin** trvání cesty ve výši 1/3 sazby stravného, **12–18 hodin** ve výši 2/3 sazby stravného, za **18–24 hodin** se poskytuje plná hodnota stravného. Poskytnutí kapesného se při zahraničních pracovních cestách toto ustanovení nedotýká: bude nadále vypočítáváno z hodnoty stravného před krácením.

DPH

Od 1. ledna 2010 platí nová právní úprava: pokud poskytnete službu do zahraničí (tj. překlad nebo tlumočení osobě, která je **podnikatelem ze státu EU** a nemá na území ČR provozovnu), musíte se dnem poskytnutí této služby zaregistrovat jako plátce DPH a následně se jako plátce DPH chovat.

Pokud má zahraniční firma u nás provozovnu – organizační složku – která má české IČO, pak není zahraniční podnikatel a poskytnutím služby této provozovně se plátcem DPH nestanete.

Poskytnete-li službu soukromé osobě (obecně nepodnikateli), např. tlumočíte-li na svatbě v zemi EU, povinnost registrace k DPH odpadá.

Toto pravidlo funguje i naopak, ale **pro všechny státy světa**, nejen pro EU – tedy přijmete-li službu od zahraničního podnikatele, stáváte se plátcem dnem přijetí této služby.

Důležité pro uplatňování DPH je místo plnění, protože předmětem DPH jsou pouze služby s místem plnění v tuzemsku.

Určení místa plnění u služeb:

B2B (business to business) – **místo plnění** je vždy ve státě příjemce služby, uvádíte do priznání do řádku osvobozených plnění, fakturujete bez DPH.

B2C (business to consumer) – místo plnění je vždy v tuzemsku, fakturujete tedy s DPH!

Při vystavování **daňových dokladů** na Vámi poskytnutou službu dejte pozor na datum jejich vystavení: obecně jste povinni je vystavit nejpozději do 15 dnů ode dne uskutečnění zdanitelného plnění. Můžete je vystavit i před tímto dnem, pak je DUZP dnem vystavení dokladu. Pokud např. celý měsíc uskutečňujete tlumočení pro jednoho objednatele, můžete všechna plnění vyúčtovat na konci měsíce v jednom daňovém dokladu s datem uskutečnění posledním dnem v měsíci.

Novela zákona o DPH s účinností od 1. 4. 2011 **ruší** daňové dobropisy a daňové vrubopisy a nazývá je **opravný daňový doklad**.

Od 1. 4. 2011 bylo zavedeno pravidlo, že odpočet daně můžete uplatnit NEJDŘÍVE v období, kdy došlo ke zdanitelnému plnění a SOUČASNĚ máte k dispozici daňový doklad. Finančnímu úřadu musíte být obě tyto skutečnosti schopni prokázat, takže nejjednodušší a nejlevnější varianta prokázání, kdy Vám doklad přišel, je orazítkovat daňový doklad datumkou „došlo dne“.

Byl zaveden institut ručení za daň neodvedenou Vaším dodavatelem. Ručení má samozřejmě podmínku, že ručíte pouze v případě, že jste věděli nebo vědět měli a mohli, že daň nebude úmyslně zaplacená. Tyto skutečnosti prokazuje finanční úřad a v běžné praxi se nevyskytují problémy.

Od 1. 1. 2012 vstoupilo v platnost ustanovení o tuzemském „reverse charge“ u stavebních prací. Znamená to, že poskytovatelé stavebních prací zařazených do statistické klasifikace CZ CPA pod kódy 41–43 budou vystavovat daňové doklady v případě, že je odběratelem plátce DPH (tedy i tlumočnick) bez DPH. Daň je pak povinen vypořádat ve svém přiznání příjemce této služby a společně s tímto vypořádáním zaslat elektronické hlášení finančnímu úřadu o rozsahu těchto prací.

Účetní versus daňové doklady

Daňový doklad vystavuje pouze plátce DPH a musí dle zákona o DPH obsahovat následující náležitosti:

- obchodní firmu nebo jméno a příjmení, popřípadě název, dodatek ke jménu a příjmení nebo názvu, sídlo nebo místo podnikání plátce, který uskutečňuje plnění,
- daňové identifikační číslo plátce, který uskutečňuje plnění,
- obchodní firmu nebo jméno a příjmení, popřípadě název, dodatek ke jménu a příjmení nebo názvu, sídlo nebo místo podnikání osoby, pro kterou se uskutečňuje plnění,
- daňové identifikační číslo, pokud je osoba, pro kterou se uskutečňuje plnění, plátcem,
- evidenční číslo daňového dokladu,
- rozsah a předmět plnění,
- datum vystavení daňového dokladu,
- datum uskutečnění plnění nebo datum přijetí úplaty, a to ten den, který nastane dříve, pokud se liší od data vystavení daňového dokladu,
- jednotkovou cenu bez daně, a dále slevu, pokud není obsažena v jednotkové ceně,
- základ daně,
- základní nebo sníženou sazbu daně nebo sdělení, že se jedná o plnění osvobozené od daně, a odkaz na příslušné ustanovení tohoto zákona,

- výši daně zaokrouhlenou na nejbližší měnovou jednotku v oběhu, popřípadě uvedenou v haléřích.

Účetní doklad vystavuje neplátce DPH (např. nazvaný faktura, vyúčtování atd.) musí obsahovat:

- označení účetního dokladu,
- obsah účetního případu a jeho účastníky,
- peněžní částku nebo informaci o ceně za měrnou jednotku a vyjádření množství,
- okamžik vyhotovení účetního dokladu,
- okamžik uskutečnění účetního případu, není-li shodný s okamžikem podle písmene d),
- podpisový záznam osoby odpovědné za účetní případ

Při kontrole Vašeho účetnictví či daňové evidence se Vám může stát, že po Vás bude chtít finanční úřad účetní záznamy v elektronické podobě (formáty .doc, .xls, .pdf a jiné), pokud účetnictví či daňovou evidenci vedete na počítači. Má na to právo, takže nezapomeňte uchovávat účetní záznamy takovým způsobem, abyste je byli schopni finančním kontrolorům tři roky zpátky předložit. Pokud vedete „peněžní deník“ ručně, takovou povinnost nemáte.

Placení daní a pojistného

Platí, že se za den platby daně a pojistného považuje den, kdy jsou peníze připsány ve prospěch účtu příslušné instituce. To znamená, že musíte dát příkaz k úhradě daně či pojistného alespoň dva pracovní dny před termínem, kdy mají být zaplacený. Daň je splatná v termínu pro podání přiznání, tedy k 2. 4. nebo k 2. 7. bez ohledu na to, kdy přiznání podáte.

Sociální pojištění

Novou výši záloh na sociální pojištění 2012 budete platit až po podání přehledu. Splatné jsou do 20. dne následujícího měsíce. Přehled se podává do 30 dnů, kdy MĚLO být podáno přiznání (tedy buď od 2. 4. nebo 2. 7. pro ty, kteří mají daňového poradce), doplatek pojistného je splatný do 8 dnů po podání přehledu. Minimální záloha pro OSVČ je 1 836 Kč (zvýšení z 1 807 Kč).

Zdravotní pojištění

Novou výši záloh na zdravotní pojištění 2012 budete platit po podání přehledu, platíte-li však minimální zálohu, tak už za leden 2012 jste byli povinni ji zvýšit z původních 1 670 Kč na 1 697 Kč. Splatné jsou stále stejně, tedy od 1. dne měsíce, za který se platí, do 8. dne následujícího měsíce. Nedoplatek zdravotního pojištění je splatný do osmi dnů po PODÁNÍ daňového přiznání, tedy bez ohledu na podání přehledu. Povinnost podat přehled je do 30 dnů od termínu pro podání přiznání, tedy 2. 5. 2012 a 1. 8. 2012.

III. MŠE SVATÁ ZA TLUMOČNÍKY A PŘEKLADATELE

V Praze dne 29. září 2011, v předvečer svátku sv. Jeronýma, patrona tlumočnicků a překladatelů, byla sloužena v římsko-katolickém kostele sv. Petra na Poříčí již 3. mše svatá za tlumočníky a překladatele

Rita Kindlerová

V rámci této slavnosti byl také pokřtěn syn jednoho člena komorního uskupení Gontrassek pod vedením Jana Bati. Vokální soubor Gontrassek všechny tyto mše doprovází renesanční a barokní polyfonií a gregoriánským chorálem. Na 3. mši svaté zazněla Missa Sexti Toni franko-vlámského skladatele Josquina Desprese (1440–1521) a motetta Itala Luky Marenzia (1553–1599).

První mši věnovanou překladatelům a tlumočnickům sloužil P. Ladislav Heryán, SDB 30. září 2009 v libockém kostele sv. Floriána a Šebestiána. Druhou mši svatou 30. 9. 2010 zaštil a celebroul P. Lukáš Lipenský, O. Cr., ve své farnosti, v kostele sv. Petra na Poříčí. Koncelebrantem byl P. Tomáš Mrňávek, ThD. řecko-katolický kněz a odborník na východní ritus, který v rámci Jeronýmových dnů pořádaných JTP vystoupil s příspěvkem o životě a díle sv. Jeronýma, patrona překladatelů a tlumočnicků.

Jak P. Lipenský s potěšením konstatoval na třetí mši svaté, pokud se nějaká akce pořádá již potřetí, lze ji nazvat tradicí. Proto věřme, že se tato událost stane každým rokem navštěvovanější. A jistě se přidají i ti členové našeho cechu, kteří neplanou náboženskou horlivostí, nicméně se jistě nejednou v duchu obrací na sv. Jeronýma. Pokud bych měla opět parafrázovat P. Lipenského, pak je třeba si neustále uvědomovat odpovědnost a tíhu, kterou nám Bůh vložil na bedra s tím, abychom přispívali k porozumění mezi lidmi a národy.

Zde bych ráda připomněla důležitost našeho řemesla, kterého si například staří Portugalci vážili natolik, že pokaždé, když se jejich loď přiblížila k neznámému území, prvního

Pater Lipenský křtí syna jednoho člena vokálního souboru Gontrassek

Uprostřed předsednictvo JTP, neúnavní organizátoři Jeronýmových dnů A. Šourková, A. Diabová a P. Kautský

vysílali na břeh tlumočnicka (musel umět plavat!), a teprve v případě, že nebyl zkonsumován či jinak zneuctěn, odvážila se seznámit s domorodci i posádka.

Věřme, že přímluvy našeho patrona u Nejvyššího již nikdy nenavrátili tyto doby. Naopak, kabinky budou vodovzdorné, gáže se budou zvyšovat a prestiž našeho řemesla neustále poroste.

V kostele sv. Petra na Poříčí v Praze

JAZYK A PRÁVOTVORBA V EVROPSKÉ UNII

Český jazykový odbor Generálního ředitelství Evropské komise pro překlady (DGT) a sekce Legislativní rady vlády Úřadu vlády ČR pod záštitou místopředsedkyně vlády a předsedkyně Legislativní rady vlády Karolíny Peake uspořádal odborný seminář na téma jazyk a právotvorba v EU

Eva Gorgolová

Seminář se uskutečnil ve čtvrtek 6. října 2011 v Praze v Lichtenštejnském paláci. Bylo to první setkání tohoto druhu. Mluvílo se o práci překladatelů Evropské komise, právně-lingvistických revizích textů právních předpisů EU, o Úředním věstníku Evropské unie, o jazykových aspektech judikatury Soudního dvora Evropské unie a o opravě chyb v textu právních předpisů EU. Další příspěvky byly zaměřeny na vnitrostátní koordinaci přípravy a finalizace právních předpisů EU, o úskalích implementace práva EU a aplikaci textů právních předpisů EU v soudní praxi. Díky úzké spolupráci s představiteli výše uvedených institucí jsme dostali pozvánku i my. Za KST ČR jsme ze zúčastnily Dagmar De Basio Denčíková, Katy Štifterová, která zde zastupovala i Generální ředitelství cel, a já.

První panel moderoval **JUDr. PhDr. Petr Mlsna, Ph.D.**, náměstek místopředsedkyně vlády a předsedkyně Legislativní rady, který měl i úvodní slovo. V rámci prvního panelu na téma „**Jazyk a právotvorba v průběhu legislativního procesu Evropské unie**“ vystoupil **Ing. Otto Pachelík**, vedoucí českého jazykového odboru Generálního ředitelství pro překlady Evropské komise, s příspěvkem „**Spolupráce unijních institucí při přípravě textu právního předpisu EU**“. Dále pak na téma „**Tvorba české jazykové verze právního předpisu EU z pohledu gestora**“ vystoupili **Mgr. Adéla Faladová**, zástupkyně ředitele odboru autorského práva z Ministerstva kultury ČR, **JUDr. Milan Kováč**, vedoucí oddělení monitoringu komunitárního práva z Ministerstva zemědělství ČR a **Mgr. Martin Vavřina**, zástupce ředitele odboru legislativy z Ministerstva dopravy ČR. Po přestávce nás **Mgr. et Mgr. Jiří Lenfeld, M.A.**, vedoucí oddělení pro legislativní proces EU z odboru kompatibility Úřadu vlády ČR, seznámil s „**Vnitrostátní koordinací přípravy a finalizace textu právního předpisu EU**“, **Mgr. Radovan Pekař** z Ředitelství pro

Zleva P. Mlsna, A. Faladová a O. Pachelík

kvalitu legislativní právní služby Generálního sekretariátu Rady EU objasnil „**Právně-lingvistickou revizi textu právního předpisu EU**“ a **Mgr. Viktor Budín** z Úřadu pro publikaci EU, který zajišťuje vydávání publikací orgánů Evropských společenství a EU, včetně Úředního věstníku Evropské unie vydávaného ve 22 jazycích, nás informoval o tom samém.

Před polední přestávkou se k nám připojila i paní **Karolína Peake**.

Ve druhém panelu s názvem „**Implementace aplikace textu právního předpisu EU**“, který moderoval **Ing. Mgr. Dušan Uher**, ředitel odboru kompatibility Úřadu vlády ČR, vystoupila **JUDr. Markéta Whelanová, Ph.D.**, zástupkyně ředitele odboru kompatibility, příspěvkem na téma „**Úskalí implementace práva EU**“, a **Mgr. Ondřej Veselský**, náměstek ministra vnitra pro veřejnou správu, legislativu a archivnictví, který přednesl prezentaci na téma „**Text právního předpisu EU a vnitrostátní legislativní proces**“. **JUDr. Jaroslav Bureš**, místopředseda insolvenčního a civilního úseku Vrchního soudu v Praze nás seznámil s aplikací textu právního předpisu EU v soudní praxi.

Zleva J. Lenfeld, L. Jelínek, V. Budín a P. Mlsna

J. Bureš, místopředseda insolvenčního a civilního úseku Vrchního soudu

K. Peake, místopředsedkyně vlády a předsedkyně Legislativní rady vlády

Po odpolední přestávce **Mgr. Jan Hradil, LL.M., Ph.D.**, z českého jazykového oddělení Generálního ředitelství překladatelské služby Soudního dvora Evropské unie, poukázal na jazykové aspekty judikatury Soudního dvora Evropské unie a **JUDr. Lukáš Jelínek**, z Právní služby Evropské komise, vysvětlil, jak se opravují chyby v textu právních předpisů EU.

Seminář se těšil velkému zájmu odborné veřejnosti. Organizátoři semináře proto shrnuli přednesené příspěvky do monografického sborníku reflektujícího diskutovanou problematiku.

PŘEDNÁŠKY MAYI DE WIT NA FF UK V PRAZE

Maya de Wit je kvalifikovanou tlumočnicí amerického znakového jazyka a držitelkou certifikátu RID, registrovanou tlumočnicí nizozemského znakového jazyka a tlumočnicí mezinárodního znakového systému

Eva Gorgolová

Dne 14. října 2011 jsem měla možnost si poslechnout na Filozofické fakultě v Praze velice zajímavé přednášky, které zorganizoval Ústav českého jazyka a teorie komunikace FF UK. Přednášela paní Maya de Wit z Nizozemska (www.tolkngt.nl), kterou znám již z dřívějších let. Tlumočí mezi nizozemštinou, angličtinou, němčinou, nizozemským znakovým jazykem, americkým znakovým jazykem a mezinárodním znakovým systémem. V září roku 2009 byla znovu zvolena prezidentkou Evropského fóra tlumočnicků znakového jazyka (EFSLI). Nedávno získala titul European Master of Sign Language Interpreting (EUMASLI). Je i členkou výkonného výboru EULITA (www.eulita.eu).

Prezentace byla rozdělena do dvou částí. V první části nazvané „**Organizace tlumočnicků znakového jazyka a jejich profesní příprava**“ nás Maya de Wit seznámila s EFSLI (www.efsl.org), její organizační strukturou, jejími cíli, pozicí prezidentky EFSLI, aktivitami členů Rady EFSLI i ostatních členů této organizace. Dále pak představila národní tlumočnickou organizaci NBTG (www.nbtg.nl), systém tlumočení v Nizozemsku, systém všeobecného akademického vzdělávání tlumočnicků znakového jazyka, jakož i další profesní a celoživotní vzdělávání. Na závěr první části shrnula legislativní ukotvení práva na tlumočení pro neslyšící v Nizozemsku a zodpověděla řadu dotazů.

Po krátké přestávce následovala druhá část věnovaná „**Realitě tlumočení pro neslyšící v Nizozemsku**“. Maya de Wit mluvila o studijním programu pro tlumočnický znakového jazyka na akademické půdě, o profesní přípravě na tlumočení v týmu a o týmovém tlumočení s neslyšícími kolegy. Dále pak o vyhledávání, získávání a organizaci pracovních příležitostí pro tlumočnický – absolventy, jakož i zprostředkovávání kontaktu začínajících tlumočnicků s komunitou neslyšících.

Přednášky byly určeny především pro studenty oboru čeština v komunikaci neslyšících, ale byla velice zajímavá i pro

širší veřejnost. Mě zaujala velice. Maya de Wit mluvila anglicky. Její přednáška byla tlumočena do češtiny (střídaly se dvě tlumočnice) i do českého znakového jazyka (také se střídali dva tlumočníci).

Zaujalo mne několik věcí, ale nejvíce systém vyhledávání tlumočnicků pomocí registru www.tolknet.org, kde se registrují kvalifikovaní tlumočníci, kteří zde mají své podrobné „karty“ (fotografii, CV, počet odtlumočených hodin, neustále si doplňující certifikáty z celoživotního vzdělávání, dále pak specializaci a hlavně kalendář). Klient – zájemce o tlumočení vyplní, kdy potřebuje tlumočnicka, pro jaký účel, preferuje-li muže nebo ženu (např. pro návštěvu lékaře), místo, čas atd. Poté se mu zobrazí tlumočníci, kteří jsou k dispozici (měli by v tu dobu čas), mají požadovanou specializaci, a to i se vzdáleností od místa tlumočení v kilometrech.

V registru jsou i studenti, kteří se na práci profesionálního tlumočnicka připravují, jejich odměna je však nižší než odměna kvalifikovaného „diplomovaného“ tlumočnicka. Tlumočení je odměňováno podle přesných pravidel, včetně doby strávené na cestě, příplatků za tlumočení o víkend, v noci apod.

Na moji otázku, jak řeší požadavek na tlumočení v jiném – cizím znakovém jazyce, jsem zjistila, že mají ten samý problém jako my. Těžko v Nizozemsku seženou tlumočnicka na tlumočení mezi nizozemským a českým, ruským, německým nebo dalším znakovým jazykem. Ten se dá sehnat jen prostřednictvím spřátelených zahraničních tlumočnických organizací a pak musí nastoupit moderní technologie – tlumočení na dálku.

M. de Wit, předsedkyně Evropského fóra tlumočnicků znakového jazyka

JERONÝMOVY DNY 2011

V pátek 4. a v sobotu 5. listopadu 2011 se v K-centru na Senovážném nám. 23, Praha 1, konaly již 17. Jeronýmovy dny, které pořádá každoročně Jednota tlumočnicků a překladatelů ve spolupráci s naší Komorou, Českou komorou tlumočnicků znakového jazyka, Opus Arabicum a Ústavem translologie FF UK.

Eva Gorgolová

V pátek jsem se účastnila dvou velice zajímavých přednášek. První měl **Otto Pacholík**, vedoucí Českého překladatelského odboru Generálního ředitelství pro překlady Evropské komise a jmenovala se „**Jak se pracuje překladateli v EU – historie, vlastivěda a každodenní realita (s trochou výhledu do budoucnosti)**“.

Po ní následoval **kulatý stůl Ústavu translologie FF UK**, u kterého zasedli **doc. PhDr. Marie Csiriková, CSc., doc. PhDr. Jana Hoffmanová, DrSc., prof. PhDr. Jana Králová, CSc., PhDr. Stanislav Rubáš, Ph.D. a PhDr. Tomáš Svoboda, Ph.D.** Mluvili hlavně o připravovaných nových učebnicích, které mají zaplnit existující mezery v nabídce translologické literatury a které jsou určeny nejen pro studenty ÚTRL, ale i pro veřejnost, a to: *Čeština pro překladatele, Francouzsko-česká kontrastivní stylistika, Německo-český odborný překlad, Rusko-český odborný překlad, Španělsko-česká kontrastivní stylistika* (plánované vydání květen 2012).

Večer se pak konal, jako každý první pátek v měsíci, **Bubeníčkovský večer** v kavárně Divadla na Prádle na Malé Straně. Stejně jako všechny podobné večery, které pořádá Obec překladatelů, i tyto listopadové Bubeníčky režírovala a moderovala úžasná **Hana Kofránková**. Tentokrát to byl večer trochu svátečnější, protože byl věnován Ceně Josefa Jungmana. Hlavním hostem večera byl Petr Zavadil, laureát Ceny Josefa Jungmana, kterou Obec překladatelů uděluje za nejlepší beletristický překlad uplynulého roku. Petr Zavadil ji obdržel za výbor z poezie španělského básníka Antonia Gamonedy **Tohle světlo**. O Ceně Josefa Jungmana a její historii mluvila vynikající překladatelka anglicky psané literatury a bývalá předsedkyně

Knižní second-hand, tzv. Book sekáč, z jehož výtěžku je financována soutěž Slovník roku

Obce překladatelů i odborné „jungmannovské poroty“, profesorka **Jarmila Emmerová**. Měla jsem tu čest, že mě tato skvělá dáma kdysi učila na tehdejší katedře překladatelství a tlumočnictví FF UK.

O. Pacholík, vedoucí Českého překladatelského odboru Generálního ředitelství pro překlady Evropské komise

Ukázky z oceněných děl četli **Stanislav Rubáš** (ředitel ÚTRL FF UK), **Věra Slunéčková, Josef Somr, Aleš Vrzák, Petr Zavadil**. O přestávce jsme já i moje kamarádka a bývalá spolužačka **Hanka Slavičková**, která kvůli setkání tlumočnicků a překladatelů přiletěla až z Madridu, měly možnost si s paní Jarmilou trochu zavzpomínat. Vyfotil nás přitom **Jiří Josek** (překladatel Shakespeara), který se večera také účastnil – viz foto.

Jako každoročně zástupci **KST ČR** zahájili svou prezentaci sobotní program na tomto každoročním podzimním setkání překladatelů a tlumočnicků. Já, **Eva Gorgolová**, jsem kolegy informovala především o připravované novele, ale hlavně o budoucí zcela nové právní úpravě, která by měla platit od roku 2013, resp. o připravovaném centrálním registru zapsaných tlumočnicků a překladatelů. Dále pak o předpokládaných podmínkách přeregistrace stávajících „soudních“ tlumočnicků, rozdělení na tlumočnický a překladatelský, o povinném profesním pojištění a celoživotním vzdělávání a samozřejmě také o činnosti KST ČR. **Katy Štífterová** informovala o projektech, kterých se Komora účastní, především TRAFUT (Training for the Future)

Zleva E. Gorgolová, J. Emmerová a H. Slavičková na Bubeníčkovském večeru

Zleva P. Kautský, T. Svoboda, J. Hoffmanová, J. Králová, M. Csiriková a S. Rubáš u kvalitního stolu Ústavu translantologie FF UK

V popředí S. Marinová, tlumočnice angličtiny, němčiny, ruštiny a bulharštiny a letitá členka Komory a za ní D. De Blasio Denčíková, místopředsedkyně KST ČR, na závěrečném večeru Jeronýmových dnů

a IMPLI (Improving Police Legal Interpreting). **Roman Hujer** informoval o připravovaném obecném semináři na téma matrik, matričních dokladů a hlavně problémech při transkripci vlastních jmen.

Z dalších přednášek, které jsem si nemohla nechat ujít, bych jmenovala přednášku **Angely Rodner** o **tlumočení**

u Soudního dvora EU, přednášku **Slavomila Hubálka** o **obecných aspektech lidské agresivity** a přednášku **Tomáše Svobody** o **budoucnosti překladatelské profese III**. Tak jako v předchozích letech program obou dnů byl nabitý a každý si mohl vybrat.

PODZIMNÍ KNIŽNÍ VELETRH V HAVLÍČKOVĚ BRODĚ

21. podzimního knižního veletrhu se zúčastnilo 162 vystavovatelů a během dvou dnů na něj přišlo kolem 16 000 návštěvníků

Pavel Trusina

Ve dnech 21. a 22. října 2011 se konal již 21. podzimní knižní veletrh v Havlíčkově Brodě. Je to druhý největší knižní veletrh v naší republice, který se každoročně v tomto městě koná některý pátek a sobotu měsíce října již od roku 1991. Počet vystavovatelů, především nakladatelství, se každým rokem zvyšuje. Vedle známých, velkých a zavedených nakladatelství zde vystavují i nakladatelství malá a začínající a dá se tu tedy objevit mnoho zajímavých knih z různých oborů, z nichž s některými by se člověk ani jinak možná vůbec nesešel. Nezanedbatelná je rovněž skutečnost, že vydavatelé poskytují na veletrhu zákazníkům výrazné slevy.

Vedle vystavovaných knih se v rámci veletrhu koná každý rok řada zajímavých doprovodných akcí: přednášky a semináře na různá témata související s knihami, s jejich překlady, s knižním trhem, ale například také s vlivem internetu a elektronizace společnosti na knihy a jejich četbu. Součástí těchto akcí bývají rovněž autogramiády, kdy známí čeští spisovatelé podepisují své nově vydané knihy a zahraniční spisovatelé podepisují nově vydané české překlady svých knih. Namátkově lze letos uvést Ludvíka Vaculíka a Roberta Fulghuma, kteří letošní veletrh navštívili a své knihy zde zájemcům podepisovali. Součástí těchto doprovodných akcí jsou též i autorská čtení, při nichž

samotní autoři čtou vybrané pasáže ze svých děl. Na letošním veletrhu bylo tak možno si poslechnout například autorské čtení Michala Viewegha.

Za příznivých 50 korun českých si návštěvník zakoupí dvoudenní vstupenku, která ho opravňuje nejen k návštěvě všech výše popsaných setkání, ale rovněž k volnému vstupu na různé výstavy, které se v Havlíčkově Brodě v rámci veletrhu každoročně konají. Letos to byl například vstup do Galerie výtvarného umění nebo do Muzea Vysočiny. Tato vstupenka je navíc slosovatelná a pokud je štěstí unavené, dají se vyhrát zajímavé a hodnotné ceny. Netřeba snad ani zdůrazňovat, že pravděpodobnost výhry je tady mnohem vyšší než například ve Sportce.

Toto vše je možné především díky starosti, organizačním schopnostem, péči a nadšení paní Dr. Markéty Hejkalové, překladatelky, vydavatelky a ředitelky tohoto veletrhu. Ona každý rok zajišťuje vystavovatele, zajímavé návštěvníky a doprovodná setkání.

Na závěr pak nelze než jí upřímně popřát, aby jí to vše vydrželo i nadále a letošní návštěvníci se jistě budou těšit na příští ročník tohoto veletrhu, který je naplánován na 19. a 20. října 2012.

KŘEST ČESKO-NĚMECKÉHO PRÁVNICKÉHO SLOVNÍKU MILENY HORÁLKOVÉ

V Literární kavárně v budově Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze uzřel oficiálně světlo světa dlouho očekávaný česko-německý právník slovník naší úžasné kolegyně, členky dozorcí rady KST ČR a tajemnice katedry jazyků PF UK Mileny Horálkové

Dagmar De Blasio Denčíková

Slavnostní křest, pořádaný nakladatelstvím Aleš Čeněk, s.r.o., který slovník vydal mimo jiné i s podporou naší Komory, se konal 10. listopadu 2011 a já měla tu čest se ho zúčastnit spolu s paní předsedkyní Evou Gorgolovou. Bylo to velmi milé a dojemné setkání, zpříjemněné houslovým vystoupením sourozenců Kristýny a Martina Mezerových. Dozvěděli jsme se z první ruky o obrovské práci, odpovědnosti a sebezapření, které nutně stojí za sestavením tak vysoce odborného slovníku. Více než mé svědectví vám však o tom vypoví slova samotné Mileny Horálkové, která na slovníku pracovala téměř osm let:

„Milí přátelé, moje generace a ti starší, možná i někdo z mladších, jistě dobře znají francouzský film Knoflíková válka s jeho okřídlenou větou „kdybysem to věděl, tak bych sem byl nechodil“. Často mne napadala při práci na slovníku „kdybych to bývala věděla, nikdy bych bývala nezačala...“ ale když je nyní dílo dokonáno a já se ohlídím zpět, musím říci, že to není pravda. Ta léta práce na slovníku mě nejen nesmírně obohatila, ale hlavně mě svedla dohromady s tolika úžasnými lidmi, že nelituji ani vteřinu, že jsem se do toho pustila.

Vždycky jsem si myslela, že jsem člověk pragmatický a racionální, ale poslední dobou čím dál častěji cítím, že je ve mne i notný kus fatalisty, který nevěří na náhody. No a protože vznik mého slovníku provázelo hodně tzv. náhod, ráda bych tu některé pro zpestření zmínila.

Začnu časově od konce, od našich milých hudebníků. Sourozence Mezerovy jsem viděla poprvé asi před měsícem na vernisáži přítelkyně výtvarnice. Jejich vystoupení se mi líbilo a já je požádala, zda by nezahráli i mně na křtu slovníku. Oni souhlasili a když jsme dojednávali místo a termín, ukázalo se, že pan Martin Mezera studuje v prvním ročníku na naší Právnické fakultě.

Další „náhodou“ je má studentka Šárka Dastychová. Nikdy dříve jsem nevyužívala pomocné vědecké síly, ale když jsem dokončovala slovník a chyběl mi ještě gramatický aparát u mnoha písmen, začala jsem ztrácet síly a rozhodla se požádat studenty o pomoc. Jako první se mi přihlásila právě tato studentka, pracovala rychle, svědomitě a spolehlivě. Ba co víc, nejen, že doplňovala gramatický aparát, ale iniciativně doplňovala i odborné termíny, o kterých se domnívala, že by ve slovníku neměly chybět.

Oslávenkyně M. Horálková s předsedkyní Komory E. Gorgolovou

Když toto její počínání nejen schválil ale i pochválil pan dr. Frinta, můj odborný poradce pro českou část slovníku, byla jsem nadšena. A jsem u další „náhody“. Pan doktor mě před lety požádal, zda by mohl chodit s mými studenty na výuku němčiny, aby si osvěžil své znalosti odborného jazyka. K tomu podoťkám, že umí německy výborně! Já jsem samozřejmě souhlasila, ale on asi brzy litoval, protože kdykoliv jsme měli nějaký odborný problém, obracela jsem se na něho s prosbou o vysvětlení. A on nám to vždy vysvětlil velmi trpělivě a srozumitelně. Proto jsem zajásala, když se ujal odborného dohledu nad slovníkem. Stejným způsobem reagoval na všechny mé pochybnosti a problémové výrazy. Moc mu za tuto spolupráci děkuji.

A další náhoda: náš oblíbený německý lektor, pan Michael Wilding. Jako jedinému z lektorů mu vysílající německá organizace prodloužila na žádost naší fakulty pobyt v Praze o jeden rok – no a právě tento rok jsme využili k tomu, že mi laskavě zkontroloval německou část slovníku. Pamatuji se, jak jsme často vedli vášnivě diskuse nad problémovými výrazy – já se pochopitelně nechtěla vzdát ani slovíčka. Ale když to nebralo konce, tak jsem našla řešení – prostě jsem se ho vždy zeptala, zda to zní jeho uchu německého právníka nebo ne. Stačilo že řekl, se svou příslovečnou zdvořilostí: „nooo, ani moc neee“ a já jsem slovíčko nemilosrdně vyhodila. Dnes přijel na křest z Budapešti, kde nyní působí a to mne velmi potěšilo.

Další náhodou-nenáhodou je paní dr. Líba Malinová, která kdysi doslova zachránila můj německo-český právník slovník. Tehdy ležel rukopis už dva roky bez zvláštního povšimnutí v nakladatelství, a když jsem si stěžovala, tak přizvali k externí spolupráci právě dr. Malinovou. Na první pohled to byla moje krevní skupina. Pracovala rychle, efektivně a koncepčně. Proto jsem jí nesmírně vděčná, že se ujala odborné redaktorské práce i na tomto představovaném slovníku, kterému svými zásahy opět vydatně pomohla.

T. Čeňková z nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o. s autorkou křtěného slovníku M. Horálkovou

Já vím, že se dnes vydává množství slovníků, ale lexikografická úroveň mnohých z nich je nevalná. A já jsem ze staré školy, mám ráda řád, chci, aby slovník byl koncipován podle určitých pravidel, aby jednotlivá hesla měla stejnou strukturu, aby příklady byly řazeny podle určitého neměnného schématu, zkrátka, aby se uživatelé se slovníkem dobře pracovali. A to se, pevně doufám, díky spolupráci s dr. Malinovou podařilo.

No a i samotného pana dr. Čěnka jsem poznala „náhodou“. Když jsem před lety chtěla vydat učebnici němčiny pro naše studenty, vedla jsem taková nemastná neslaná jednání s nakladatelem, blížil se začátek semestru a moje nervozita stoupala. Tehdy jsem na nějaké fakultní akci poznala dr. Čěnka, povídali jsme si o jeho zajímavé práci nakladatele, já se zmínila o svých trablech s učebnicí a on tehdy zareagoval pro mne jako z jiného světa. Řekl: „jestli máte učebnici připravenou k vydání, tak já jsem schopen ji vydat do čtrnácti dnů“. Já mu uvěřila a on to skutečně dokázal! A takto pracuje jeho nakladatelství stále: dodržují termíny, drží slovo, starají se vlídně o autory i jejich díla. Od té doby jsme u nich vydali několik učebnic a dnešní slovník je jen logickým vyústěním mé spokojenosti.

Nakladatelství není samozřejmě jen pan dr. Čeněk. Musím zde zmínit alespoň paní Mgr. Kaimovou, která měla na starosti můj slovník. Obdivuji její trpělivou a tolerantní povahu, často měla právo hodit mi slovník na hlavu, protože jsem stále prosazovala nějaké změny a doplňky. Dovolila nám netradičně až tři korektury a dokonce ještě před měsícem, po hotových tzv. náhledech mi dovolila „propašovat“ do slovníku ještě asi deset zajímavých výrazů, které jsem objevila na semináři Komory soudních tlumočnicků. Budíž jí za to velký dík!

Osudovou náhodou bylo zřejmě mé setkání s panem profesorem Hromadkou z Pasovské univerzity. Známe se již skoro 20 let, léta jsme přáteli a já jsem mu nesmírně vděčna zato, že dnes vážil dlouhou cestu vlakem z Pasova jen kvůli mému slovníku, který za chvíli pokřtí a zítra se bude stejně dlouho vracet zpět. Od začátku uzavření smlouvy mezi oběma univerzitami obětavě a cílevědomě podporoval česko-německé

vztahy, výměnu studentů, výuku češtiny na pasovské univerzitě, studijní pobyty našich kantorů v Pasově, pro české a německé studenty zorganizoval spolu s naší fakultou již třikrát tzv. Festival práva a mohla bych jmenovat ještě mnoho dalších aktivit. Proto ho také zná velmi mnoho mých kolegů z fakulty, zejména ti, kteří mají co do činění s němčinou.

Protože je nejen výborný právník, ale také zapálený lingvista, od začátku sledoval mou práci na slovníku a všestranně mě podporoval. Nejen povzbuzením, když mi docházely síly, ale hlavně mnoha odbornými radami. Kdykoliv jsem pracovala na slovníku v Pasově a sešli jsme se, vždy předpokládal, že budu mít s sebou desky s mnoha dotazy a terminologickými problémy, které se budeme spolu pokoušet zodpovědět a vyřešit. Naše spolupráce došla tak daleko, že když jsme se viděli nebo slyšeli, jeho první slova nebyla „tak co, jak se máš?“, ale „tak co, kolik písmen ještě?“.

Zřejmě ani nebylo náhodou, že jsem se před mnoha lety dostala z univerzitní katedry jazyků na katedru jazyků právnické fakulty, kde vedu už 35 let dobrý profesní život a kde mi fakulta také umožnila nerušenou vědeckou práci.

Ze všeho, co jsem řekla, je myslím jasné, že slovník je přímo esencí nejen vědomostí, ale i laskavosti a dobré vůle tolika úžasných lidí, že by v tom byl čert, aby se to neprojevalo i ve vztahu k uživatelům.

S touto myšlenkou ho dnes vysílám do světa a budu moc ráda, bude-li opravdu k užítku všem potřebným.“

„Křtitelem“ slovníku byl prof. Dr. Wolfgang Hromadka z bavorské Univerzity v Pasově, který pronesl toto laudatio:

„Dnes je pro Tebe, milá Mileno, zcela mimořádný den. Předáváš právnícké veřejnosti dílo, na kterém jsi pracovala osm let.

Ortega y Gasset popsal ve své eseji „Miseria y esplendor de la traducción“ (bída a kouzlo překládání) strasti práce překladatele. Na jednom příkladu ukazuje, jak je těžké vyjádřit ve dvou jazycích jedním slovem stejné představy o určité věci. Španělské slovo bosque se překládá do němčiny jako „les“. Podle Ortegy je ale mezi oběma skutečnostmi ohromný rozdíl, který vyvolává zcela odlišné obrazy a pocity. Španěl si pod pojmem les představí řídký piniový háj, zatímco pro Němce je les něco téměř mystického, plný obrů, vil a skřítků. Oba výrazy se dle Ortegy kryjí tak málo jako přes sebe zkopírované fotografie dvou osob.

Naštěstí mají oba naše národy společnou právní tradici. Zmíním pouze Magdeburské a Norimberské městské právo, jejichž hranice probíhala středem Prahy, a právo římské, které je základem našich kodifikací. Přesto jsme

často hloubali, co asi může znamenat určitý výraz, na který Milena při své práci někde narazila, a museli jsme si vzájemně vysvětlit, co je obsahem toho pojmu nebo jak ho chápeme. Občas se ukázalo, že jde o verzi rakouskou, kdy obsah nemusel nutně odpovídat německému ekvivalentu...

Někdo by se možná mohl divit: jak to, že je zapotřebí osmi let na jeden svazek právního slovníku? Já bych se naopak rád zeptal, jak je možné vytvořit dílo, které má patnáct tisíc hesel, vedle běžné každodenní práce a tisíce dalších povinností, aniž by si člověk zoufal? Vždy jsem obdivoval Milenin stoický klid. Nikdy, ani ve snu ji nenapadlo, že by to vzdala. Myslím, že uvažovala podobně jako metař Beppo v knize Michaela Endeho „Děvčátko Momo a ukradený čas“ (překlad Milada Misárková), ze které bych rád citoval jeden úryvek:

Beppo Koště jezdil každé ráno ještě dlouho před svítáním k velké budově ve středu města. Šlapal a šlapal na starém kole a kolo cestou pískalo. Pak čekal s ostatními ve dvoře, až dostane káru a koště a také až mu někdo přidělí ulici, kterou má toho dne zametat. Beppo miloval hodiny před svítáním, kdy velké město ještě spalo. Svou práci dělal rád a pořádně. Beppo věděl, že je to velmi důležitá práce. Beppo zametal ulice pomalu, ale v práci neustával. Při každém kroku se nadechl a při každém vdechu táhl koštětem, krok – vdech – ššššš, krok – vdech – ššššš. Někdy se na chvilku zastavil a pohlédl zamýšleně před sebe. A zase metl dále: krok – vdech – ššššš, krok – vdech – ššššš. Při tom, jak se tak pohyboval ulicí, před ním nečistota, za ním čisto, napadaly ho nejednou velké myšlenky. Ale byly to myšlenky beze slov, které jen těžko můžeš vyslovit, jako je nesnadné vypovědět vůni, již si matně umíš vybavit, nebo barvu, kterou jsi zahlédl ve snu. Po práci, když Beppo Koště seděl vedle Momo, svěřoval jí své velké myšlenky. A protože Momo uměla druhému naslouchat oním zvláštním způsobem, roz-tála mu ústa a Beppo Koště našel ta pravá slova.

Tak třeba řekl: ‚Viš, Momo, ono je to tak – někdy máš před sebou ulici jako bez konce. Myslíš si, jak je strašně dlouhá a že to nikdy nemůžeš dokázat. Tak si to lidé myslí.‘ Zmlkl, díval se před sebe. A zase řekl: ‚Pak začne člověk pospíchat. Pospíchá pořád víc. Pokaždé, když zvedne

hlavu, vidí, že před ním toho vůbec neubývá. Vynakládá ještě větší úsilí, potí se úzkostí, až nakonec úplně ztratí dech a víc už nemůže. A ulici má stále před sebou. Takhle si člověk počínat nesmí.‘

Chvilu se zamyslel a mluvil dál: ‚Momo, nesmíme si nikdy představovat celou ulici. Rozumíš mi? Jenom příští krok, příští nadechnutí, příští pohyb koštětem. A pořád tak. Pořád myslet jenom na to, co následuje.‘

Znovu se zarazil a přemýšlel, než dokončil, co chtěl vyslovit: ‚Taková práce těší. To je důležité. Taky potom za něco stojí. A tak to má být.‘

A zase po dlouhé odmlce pokračoval: ‚Najednou člověk vidí, že přešel krok za krokem celou ulici. Ani neví jak a není zadýchaný.‘

Přikývl, jako by někomu dával za pravdu, a řekl nakonec: ‚Ano, to je důležité.‘

Milena tuhle radost pociťovala při každém písmenu, které zvládla, a já si dovedu představit, jakou asi radost cítí nyní, kdy je dílo dokonáno a zásluhou nakladatelství – budiž mu za to vysloven dík – leží v krásném vydání před námi. Možná se kousek té radosti přenesou i na uživatele slovníku, pokud v něm najdou odpovědi na otázky, které je trápily. A možná, dost možná, pomyslí některý z nich i na to, jak dlouhá byla ta ulice, kterou Milena zametla.

A co bych knize popřál?

Když jsem chodil do gymnázia, byly v módě miniaturní slovníky. Když jsme psali písemky, brali jsme si tyto slovníčky s sebou. Samozřejmě jsme nechtěli podvádět, jen pro jistotu...

Takový slovníček se tehdy jmenoval pons (most). Myslím si, že je to krásné označení pro úlohu slovníku: být mostem mezi dvěma jazyky a tím mezi dvěma národy. Moc bych si přál, aby i tento slovník přispěl k pochopení a vzájemnému porozumění právníků obou našich zemí. Myslím, že by to udělalo i autorce tu největší radost.“

Dvě vysoce kvalifikované recenze Česko-německého slovníku Mileny Horákové najdete v tomto bulletinu, v rubrice CO VÁS MŮŽE ZAJÍMAT.

W. Hromadka z bavorské Univerzity v Pasově byl „křtitelem“ Česko-německého právního slovníku M. Horákové

Překvapením večera byli skvělí houslisté, sourozenci K. a M. Mezerovi

TIFO 2011 (TRANSLATION AND INTERPRETING FORUM OLOMOUC)

Katedra anglistiky a amerikanistiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci, sekce tlumočnicko-překladačská, zorganizovala ve dnech 11. a 12. listopadu 2011 velkolepou mezinárodní konferenci na téma „Výuka překladačských a tlumočnických dovedností ve 21. století“

Dagmar De Blasio Denčíková

Kromě hojně účasti z řad studentů se konference zúčastnila v roli přednášejících celá paleta významných akademických osobností z České republiky i ze světa. Byly zastoupeny mnohé zdejší Univerzity, od organizátorské Univerzity Palackého v Olomouci, přes Masarykovu Univerzitu v Brně, či Univerzitu v Ostravě, až po pražskou Karlovu Univerzitu. Přijeli zahraniční přednášející nejen ze sousedního Slovenska z Univerzity Konštantína Filozofa v Nitře, či polské Univerzity ve Varšavě a Jagellonské Univerzity v Krakově, ale i z rumunské Univerzity v Krajové, Univerzity UAE v Al-Ain ze Spojených arabských emirátů a rakouské Univerzity ve Vídni.

Za Komoru jsme se zúčastnily tři: Eva Gorgolová, Catharina Van den Brinková Štifterová (jako přednášející) a já. Řekla bych, že všechny příspěvky, které jsem měla možnost sledovat, včetně následných diskuzí byly nesmírně zajímavé a přínosné. Univerzitní prostředí je vždy stimulační, protože je světem mladých, plných nových nápadů a návrhů do budoucna.

V diskuzním panelu o budoucnosti překladu a tlumočení a roli univerzit jsme se od **Helen Campbell** z Generálního ředitelství EK pro tlumočení dozvěděli, že **není dostatek vyškolených odborníků** pro potřeby Bruselu. Existuje fórum IAMLADP (International Annual Meeting on Language Arrangements), který je jakýmsi mostem mezi univerzitami, studenty a profesionálním světem. Studenti mají diplomy a jazykové znalosti, ale neví jak pracovat v mezinárodních organizacích. IAMLADP poskytuje seznam institucí, které přijímají stážisty. Jedná se o stáže trvající nejméně 3 měsíce v Evropském parlamentu, OSN a jiných organizacích a studenti jsou placeni z grantů. Jsou známé

také kurzy ve španělské Salamance, kde učí 25 profesionálních překladatelů. Africká unie tam vyslala čtyři osoby a kurz má už svoji tradici. Zdokonalení angličtiny pro neangličany se vyučuje na britské Univerzitě v Leeds a tento kurz se už stal jakýmsi modelem v oboru. Šest set až sedm set studentů může navštívit Generální ředitelství pro překlady i Evropský soudní dvůr. Existuje e-learning i sbírka projevů v mnoha jazycích. Úkolem univerzit je předávat tyto informace. Studenti musí umět dobře psát ve svém jazyce, ovládat strojový překlad a mít počítačové dovednosti.

Na běžném trhu se požadavky klientely různí a, jak řekl **Tomáš Svoboda** z ÚTRL UK v Praze, v podnicích bude růst potřeba lokalizací, u institucí budou narůstat nároky a na globálním trhu bude velká konkurence. Bude se zvyšovat tlak na rychlost a kvalitu za méně peněz, takže bude větší poptávka po překladačských pamětech, počítačem podporovaných překladech a různých aplikacích jako cloud computing – sdílení pamětí. Je možné, že strojové překlady budou zpoplatněny. Budeme spíše potřebovat stále schopnější korektory. To potvrdila i **Jiřina Vysoká**, šéfka oddělení in-house překladů a tlumočení ve firmě Škoda Auto a dlouholetá členka KST ČR, když řekla, že budou vyžadovány nové schopnosti, tj. nové profese, pro post editaci. Také **Otto Pacholík**, vedoucí českého jazykového oddělení Generálního ředitelství EK pro překlady řekl, že bude více překladačských softwarů a kdo s nimi bude umět, bude zvýhodněn.

Václav Baláček z vedení firmy Czech LSP – České překlady si postěžoval, že **je těžké najít dobré překladače**. Odpovědi zněly, že nábor nových sil musí zohledňovat jednotlivé talenty, že tlumočení a překlad pro mezinárodní

U pracovního krájení dortu TIFO 2011 pomáhal též P. Král (vpravo), vedoucí tlumočnicko-překladačské sekce katedry anglistiky a amerikanistiky FF Univerzity Palackého v Olomouci a moderátor přednášek TIFO

V popředí, mezi posluchači nejrůznějších národností, R. Vystrčilová, vedoucí oddělení právních disciplín Justiční akademie v Kroměříži

organizace je jiný, než specializace pro jednu firmu, ale že v každém případě je nutné mít základní tlumočnické a překladatelské dovednosti. Ovšem, **podstatný je talent**. Ostatní je praxe a v podstatě ani nezáleží na tom, co člověk vystuduje. Vývoj směřuje ke specializaci a jelikož je těžké zavést různorodé specializace do studijních programů, neustálé vzdělávání je nutné a profesionál se bez něho neobejde.

Padlo mnoho dotazů z publika a mezi jinými také jaký je vývoj v důležitosti jednotlivých jazyků. Kromě angličtiny mimo EU je dobré umět čínsky, arabsky a španělsky. **Jana Vořechovská**, odpovědná vedoucí pro českou lokalizaci firmy Google Services, řekla, že z angličtiny se stává zástupný jazyk za všechny jazyky. Google se snaží školit inženýry, ale čeština je stejně někdy przněna – nutno si však uvědomit, že žijeme ve světě kompromisů.

Pak se někdo zeptal, zda tlumočnická a překladatelská profese má dostatečný respekt a zda je certifikace důležitá. Otto Pacholík řekl, že respekt nemá, protože leckdo po třech měsících pobytu v zahraničí „umí“ překládat a shoduje se také s Helen Campbell v tom, že **certifikace není řešení**. Certifikace je jen překážkou, která rozšiřuje černý trh. Na druhou stranu ale vstup do organizací považuje za nutné zlo – v mnoha zemích být zapsaný v registru vyvolává respekt, protože to je synonymem kvalifikace a reputace. S EU překlad nabyl na důležitosti. Musí však být založený na kvalitě a v České republice v porovnání s evropskými standardy úroveň zatím není dobrá.

Univerzitní lektori představili své fakulty, studijní programy a plány do budoucna na jednotlivých katedrách. **Ivana Čeňková** z ÚTRL FF UK v Praze mluvila o novinkách v magisterském studijním oboru tlumočnictví na Ústavu translologie, **Jarmila Fictumová**, předsedkyně doktorandské komise z Masarykovy univerzity o programu M.A. in Translation na katedře anglistiky a amerikanistiky FF MU v Brně, **Aleksander Gomola** z Jagellonské univerzity v Krakově o výuce tlumočení a překladu, interkulturních studiích a postgraduálním studiu na jejich škole

O zvýšených nárocích na vzdělání soudního tlumočnicka, zejména v právní oblasti, mluvily C. Van den Brinková Štifterová (vlevo), členka představenstva KST ČR, a E. Gorgolová, předsedkyně Komory

Pan profesor J. Macháček z katedry anglistiky a amerikanistiky na FF Univerzity Palackého v Olomouci, zaujal na závěrečném večírku svým vtipným vyprávěním

(které studentům zaručuje snadnější uplatnění), **Pavel Král** z katedry anglistiky a amerikanistiky FF Univerzity Palackého v Olomouci mluvil o přísném výběru zájemců mezi těmi, kteří již u přijímacích zkoušek musí mít vynikající znalosti angličtiny, a cíli vycvičit profesionály, **Katalin Szondy** z Vídeňské univerzity zase o tom, že se na jejich fakultě nesmí organizovat přijímací zkoušky a že by je rádi zavedli. **Yasmine Hannouna** z katedry překladatelství Univerzity UAE v Al-Ain ve Spojených arabských emirátech mluvila o potřebě vycvičit ve své zemi tlumočnický pro prostředí ve zdravotnictví, kde jsou lékaři většinou anglicky mluvící a sestry, popř. příbuzní pacientů, nezvládají zajistit dostatečnou komunikaci. Fakulta má magisterský program pro komunitní tlumočení, ale trh vyžaduje víc, než co školy poskytují. **Marie Sandersová** z katedry anglistiky a amerikanistiky FF Univerzity Palackého v Olomouci zmínila, že když je mozek přesycen informacemi a nemá dostatek cviku, paměťové schopnosti upadají a že je chybou nepodporovat učení nazpaměť, protože paměť musí být stimulována. **Aniezka Biernacka** z Institutu aplikované linguistiky Univerzity ve Varšavě velice živě ilustrovala výcvik španělštinářů pro komunitní tlumočení se zaměřením na soudní tlumočení a práci s imigranty. Podtrhla mimo jiné důležitost znalostí psychologie, historie a etiky. Zde bych chtěla připomenout, že paní profesorku Biernackou si můžeme vyslechnout na Česko-španělském semináři, který 12. května 2012 pořádá v Praze naše Komora.

Všechny přednášky byly simultánně tlumočeny studenty translologie

V sekci o právních překladech a soudním tlumočení naše kolegyně **Eva Gorgolová** a **Katy Štifterová** promluvily o nutnosti specifického studijního programu pro právní tlumočnický a překladatelský. Cituji z jejich zajímavého příspěvku: „V současnosti dochází v oblasti soudního tlumočení k mnoha změnám, které jsou vyvolány postupným prohlubováním právního povědomí u příjemců služeb překladatelů a tlumočnicků právních textů a jejich zvýšenými požadavky na kvalitu tlumočení a překladu (podezřelí, obvinění, oběti, svědci, advokáti, státní orgány a soudci). V současné době se uplatňuje tlumočnický a překladatelský při komunikaci státních orgánů v rámci velkých mezinárodních kauz. Změny jsou vyvolány i vývojem v této oblasti nejen v rámci států Evropské unie. Každý z těchto jmenovaných aspektů zvyšuje nároky na odbornost překladatele/tlumočnicka, který musí kromě důkladné znalosti jazyka ovládat právní terminologii a syntaktické vzorce odborného jazyka práva v jazycích, s nimiž pracuje. Dále musí znát specifika právních řádů, aby byl schopen vysvětlit právní pojmy nebo právní úpravy, které nemají paralelu v právním řádu státu výchozího či cílového jazyka.“

Překladatel a tlumočnický musí rovněž splňovat etické požadavky kladené na tuto profesi. To je zejména povinnost mlčenlivosti a požadavek absolutní neutrality, což se týká tlumočnicků i překladatelů. Tlumočnický pak musí být dostatečně psychicky odolný. Pro obě profese je nezbytná

spolupráce se státními orgány a právníky, neboť ti si také vždy neuvědomují, jaký dopad má na komunikaci přítomnost „zprostředkovatele“. V neposlední řadě je pro tlumočnický i překladatelský důležité specifické a kontinuální vzdělávání. V současnosti žádná vzdělávací instituce připravující tlumočnický a překladatelský v České republice nenabízí specifické curriculum pro překladatele a tlumočnický právních textů. Mezeru v této oblasti se snaží zaplnit Komora soudních tlumočnicků, JURIDICUM a různé soukromé agentury nabízející jednotlivé specializační kurzy v nejběžnějších jazycích. Tyto instituce však překladatelům a tlumočnickům zprostředkovávají pouze dílčí znalosti, především terminologické. Chybí soustavná příprava, která by tlumočnický a překladatelský vybavila teoretickými znalostmi a praktickými dovednostmi, zohledňujícími veškeré aspekty překladu a tlumočení právních textů, a zejména specifika přípravy na tlumočnický úkon ve smyslu zákona o znalcích a tlumočnických. V Německu a některých dalších státech již bylo akreditováno specializační studium, které budoucí překladatele a tlumočnický na výkon jejich profese právě v této oblasti připravuje.“

Byly to dva dny nabité informacemi a podnětným „networkingem“. Škoda převeliká, že jsem nemohla sledovat vše, co bych si byla přála, protože se přednášky překrývaly a ty, které mne zajímaly, se konaly ve stejnou dobu v různých místnostech. Člověk bohužel nemá dar všudepřítomnosti.

SPOLUPRÁCE S ÚSTAVEM TRANSLATOLOGIE FF UK

Ústav translatologie Filozofické fakulty UK v Praze projevil zájem zařadit do přípravy studentů magisterského studia tlumočnický i překladatelský také informace o soudním tlumočení

Eva Gorgolová

8. října 2011 jsem na žádost paní profesorky Ivany Čeňkové seznámila studenty magisterského studia tlumočnický s problematikou soudního tlumočení. V rámci 90 minutové přednášky, rozdělené do dvou částí Překlad a tlumočení v soudní a právní praxi a Působení soudních tlumočnicků na našem území, jsem studenty seznámila především s procesem a podmínkami jmenování tlumočnickem, výkonem tlumočnické a překladatelské praxe a právy a povinnostmi soudního tlumočnicka. V druhé části jsem pak promluvila o historii soudního tlumočení u nás, o vzniku a činnosti KST ČR a o stávající i připravované právní úpravě o tlumočnických a překladatelích.

15. října 2011 jsem pak přednášku na žádost dr. Zuzany Jettmarové zopakovala i studentům magisterského oboru překladatelský. Myslím, že přednášky studenty zaujaly, neboť byla řada otázek, které jsem svým budoucím kolegům ráda zodpověděla.

E. Gorgolová, předsedkyně KST ČR mluví o podmínkách jmenování tlumočnickem

KONFERENCE TRAFUT (TRAINING FOR THE FUTURE) VE SLOVINSKU

Nosným tématem evropského projektu TRAFUT je implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/64/EU o právu na tlumočení a překlad v trestním řízení

Catherina Van den Brinková Štifterová

První ze čtyř regionálních workshopů, pořádaných v rámci projektu TRAFUT, se konal v Lublani ve dnech 24. – 26. listopadu 2011. Na základě výsledků ze všech čtyř workshopů budou formulována doporučení (pro EK a pro členské státy) v této oblasti, která mají reprezentovat stanoviska a představy širokého odborného fóra.

Workshopu v Lublani se účastnila předsedkyně představenstva Komory soudních tlumočnicků ČR Eva Gorgolová a členka představenstva Katy Štifterová. V rámci workshopu vystoupila celá řada osobností z oblasti tlumočení a překladu pro orgány činné v trestním řízení a pro soudy, jako např. Liese Katschinka, Christiane Driesen, Christiane Springer a mnoho dalších přednášejících s velmi zajímavými příspěvky. Mauro Miranda z DG Justice seznámil přítomné s vývojem iniciativy vedoucí k přijetí této směrnice a postupně nastínil výklad k jednotlivým článkům směrnice. Podle jeho slov se jedná o složité právo, o oblast, v níž jsou mezi jednotlivými státy EU velké rozdíly. Jedná se také o oblast, v níž nemá Evropská komise takovou expertizu jako v jiných oblastech. V některých členských státech jsou minimální požadavky pro akreditaci, v jiných státech může jako tlumočnick fungovat kdokoliv, dokonce spoluvězeň obviněného, někde jsou tlumočníci zaměstnanci soudu. Podle zjištění Evropské komise je kvalita tlumočení při policejních úkonech podstatně horší než kvalita tlumočení v soudním řízení.

Prezentace Maura Mirandy obsahově doplnil James Brannan, překladatel Evropského soudu pro lidská práva, který prezentoval několik případů, v nichž hrálo roli právo na tlumočení, resp. porušení tohoto práva. Zajímavé je, že Brannan se domnívá, že tlumočnick působící v přípravném řízení by neměl tlumočit v soudním řízení, protože již není dána jeho objektivita. Tento přístup je striktně dodržován ve Skotsku (kromě tzv. malých jazyků).

Velkou pozornost věnovali přednášející tématu kvality. Zajištění kvality je jedna z povinností kladených na členské státy. S tím se pojí nutnost kontinuálního vzdělávání tlumočnicků. Příjemci služeb tlumočnicka (soudci, státní zástupci, obhájci) pak musí vědět, jak vypadá výkon dobrého tlumočnicka. Směrnice v tomto směru předpokládá vzdělávání pro justiční pracovníky. Mají být tedy vytvořeny vzdělávací moduly pro soudce a státní zástupce na téma komunikace prostřednictvím tlumočnicka.

V rámci konference bylo rovněž prezentováno několik zajímavých národních modelů akreditace soudních tlumočnicků a překladatelů.

Podrobnější poznámky z konference si mohou členové KST vyžádat v sekretariátu. Konference byla velmi zajímavá a je jasné, že nás v této oblasti v příštích letech nemine mnoho změn.

C. Van den Brinková Štifterová, členka představenstva KST ČR, přednáší na prvním regionálním workshopu evropského projektu TRAFUT, pořádaném v Lublani

Soudce M. Wenning-Morgenthaler ze Zemského soudu Berlin-Brandenburg mluvil o kvalitě tlumočení u soudů v Německu

O PŘECHYLOVANÝCH A NEPŘECHYLOVANÝCH PŘÍJMENÍCH U ŽEN

Rozvíjející se mezinárodní styky i jisté problémy s užíváním přechýlených ženských příjmení v cizině byly podnětem pro novelu č. 165/2004 Sb., upravující možnost matričně zapsat ženám za jistých podmínek příjmení zakončené na souhlásku také v mužském, nepřechýleném tvaru

Miloslava Knappová

M. Knappová, jediná znalkyně v ČR v oboru jazykovědy pro ověřování podob jmen a příjmení z hlediska zákonných ustanovení usměrňujících jejich zápis do osobních dokladů

Jedním ze základních rysů českého a širě slovanského slovotvorného systému je odvozování ženských podob příjmení z příjmení mužských, tj. přechylování. Vychází z týchž principů jako skloňování mužských příjmení, úzce s ním souvisí a navazuje na ně. Přechýlená podoba ženského příjmení má dvě důležité funkce: jednak rodově určuje nositelku takového příjmení, jednak umožňuje ženské příjmení v textu skloňovat,

začlenit je do deklinačního systému češtiny. Většina českých i cizích příjmení se v češtině bez problémů připojuje k českým skloňovacím vzorům a ženská podoba příjmení se ze základových příjmení mužských, která jsou tvaroslovně podstatnými jmény zakončenými na souhlásku, vytváří mechanicky příponou -ová (Horák, 2. pád Horáka – Horáková, Kareš – Karešová, Roden – Rodenová, Bernstein – Bernsteinová, Juhász – Juhászová atd.). U příjmení ve tvaru přídavného jména se vytváří ženská podoba příjmení příponou -á (Veselý, 2. p. Veselého – Veselá).

České mluvnické zásady pro vytváření přechýlených podob ženských příjmení našly svůj odraz i v matričních předpisech pro oficiální zápis ženských příjmení a jsou též součástí zákona o matrikách, jménu a příjmení č. 301/2000 Sb., v němž se praví: „Příjmení žen se tvoří v souladu s pravidly české mluvnice.“ U cizích příjmení zakončených na samohlásku, u nichž existují analogicky zakončené běžné typy české (jako Svoboda, Sádlo atd.), se při matričním zápisu připouští též variantní možnost ponechat ženské příjmení i v podobě výchozí, nepřechýlené, např. Borgia – Borgiová i Borgia, Turzo – Turzová i Turzo, Fekete – Feketeová i Fekete, Olteanu – Olteanová i Olteanu, Martini – Martiniová i Martini. U cizích slovanských adjektivních příjmení je možné při matričním zápisu uvádět nejen podobu přechýlenou podle mluvnice české, ale též podobu přechýlenou již ve výchozím jazyce, např. ve slovenštině Múdry – v češtině Múdrá i Múdra, v ruštině Zajcev – Zajcevo*v*á i Zajceva, v polštině Kowalski – Kowalská i Kowalska. Oba typy přechýlení dále skloňujeme podle českých vzorů, tj. 2. Múdré, Zajcevo*v*é, Kowalské.

Rozvíjející se mezinárodní styky a smlouvy, jakož i jisté problémy s užíváním přechýlených ženských podob příjmení v cizině vyřešila novela č. 165/2004 Sb., upravující možnost matričně zapsat ženám za níže uvedených podmínek příjmení zakončené na souhlásku také v mužském, nepřechýleném tvaru; v paragrafu 69, odd. 2,3 se praví: „Při zápisu uzavření manželství lze na základě žádosti ženy, jíž se uzavření manželství týká, uvést v matriční knize příjmení, které bude při uzavření manželství užívat, v mužském tvaru, jde-li o a) cizinku, b) občanku, která má nebo bude mít trvalý pobyt v cizině, c) občanku, jejíž manžel je cizinec, d) občanku, která je jiné než české národnosti. – Při zápisu narození dítěte lze na základě žádosti rodičů uvést příjmení dítěte ženského pohlaví v mužském tvaru, je-li dítě a) cizincem, b) občanem, který má nebo bude mít trvalý pobyt v cizině, c) občanem, jehož jeden z rodičů je cizincem, d) občanem, který je jiné než české národnosti.

Pokud občanka ČR nebo cizinka požádá při sňatku podle uvedeného zákona o užívání příjmení v mužském tvaru, je tato skutečnost zapsána v matričním záznamu o sňatku v podobě přechýlené lomené podobou nepřechýlenou, tj. mužským tvarem příjmení (např. Hana Riegelová/Riegel) a v oddacím listu bude mít uvedeno příjmení již jen v mužském tvaru.

Zákon o matrikách usměrňuje výlučně zápis příjmení do matrik, veřejných listin atd., a není tedy zákonem, který by se vztahoval na užívání příjmení v běžné české jazykové, veřejné, společenské apod. komunikaci, ať již mluvené, nebo psané. Pro tuto oblast ovšem neexistuje pro přechylování příjmení žádná právní opora, tj. nějaký jazykový zákon o češtině. České mluvnice (příručky) uvádějí spisovnou normu, resp. její kodifikaci, která sice není právně závazná, přesto však je obecně uznávána a respektována a představuje normu též z hlediska společenského, tedy sociologického, nikoli právního. V praxi se ovšem často ukazuje, že zákon o matrikách je mylně vztahován na jakékoli užívání příjmení v češtině. Pokud se některé občanky ČR hlásí „k jiné než české národnosti“ a jsou v matrice zapsány např. jako Monika Slavičková/Slaviček, některé se chybně domnívají, že jejich rozhodnutí je závazné i pro běžnou komunikaci v češtině. Je-li takové přání respektováno („Přijdu se slečnou Slaviček“), může to naopak působit nepříroze až komicky a vyznívat neústrojně a stylisticky neobratně.

Ve sdělovacích prostředcích je užívání ženských podob příjmení motivováno především stupněm veřejnoprávnosti

sdělovacího prostředku a mírou je oficiality, dále i druhem a formou komunikace a okruhem respondentů, kterým je sdělení určeno. Např. ve veřejnoprávních médiích, tj. v České televizi a v Českém rozhlasu a také v některých denících (Hospodářské noviny, Právo, Lidové noviny) se přechyluje v souladu s českými noremními jazykovými zvyklostmi, v soukromoprávních médiích televizních, rozhlasových i v bulvárním tisku a v reklamách nikoliv (sdělení, že „Szeles porazila Graf“ či že „Stone navštívila Smith“ jsou pro čtenáře významově nejasná, např. se v nich nepozná, co je podmět a co předmět). Nepřechýlené a tudíž nesklonované příjmení ženy snižuje snadné porozumění textu a ztrácí tak základní funkci vlastního jména, totiž identifikovat. Ponecháním cizího ženského příjmení v souvislém českém textu ve výchozí podobě obvykle dochází k porušení gramatické a stylistické normy češtiny a tím i protikladu vžitosti, stabilizovanosti při užívání přechýleného příjmení a jakési aktuálnosti, novosti realizující se v podobě příjmení nepřechýleného. Případy konkrétních žen, např. spisovatelek se v nakladatelské produkci řeší kupř. kompromisně. Vedle vžitých přechýlených příjmení současných spisovatelek (J. K. Rowlingová) k nám pronikají příjmení nepřechýlená, považovaná za jakousi značku (Danielle Steel), která jsou ovšem v souvislém

textu za účelem skloňování přechýlena (mluví se o oblíbených románů spisovatelky Steelové).

Dodejme, že starší a vzdělanější vrstvy obyvatelstva očekávají přechýlené podoby příjmení cizinek a užívání takových podob v médiích je pro ně jevem zcela samozřejmým a v každodenní jazykové praxi obvyklým a přirozeným (Hillary Clintonová, Angela Merkelová), a to zvláště v tématech zabývajících se uměním a kulturou (Meryl Streepová). I tento okruh obyvatel akceptuje užívání nepřechýlených podob různých cizinek (umělkyně, sportovkyně) v případech, kdy jde o cizí příjmení či osobní jména pro Čecha neprůzračná, např. asijská, v nichž se špatně odlišuje jméno a příjmení. Tyto případy se přijatelně řeší tak, že nepřechýlená podoba příjmení (japonského, arabského apod.) je provázena užitím obecných slov jako baletka, umělkyně, atletka apod., s jejichž pomocí je příjmení, resp. celé osobní jméno skloňováno (např. inscenace s primabalerinou Keiko Sakamoto).

Na závěr připomeňme, že neexistuje žádný mezinárodně uznávaný zákon, který by vylučoval respektování jazykových noremních zvyklostí, lexika, gramatiky, tvoření slov atd. v standardizovaných systémech jednotlivých evropských jazyků.

ALBÁNCI A JEJICH NÁBOŽENSTVÍ VE SPOJENÍ S TLUMOČENÍM

Při tlumočení nestačí jenom umět jazyk, je třeba znát i realie národa mluvícího daným jazykem a alespoň částečně jeho zvyky a historii

Kestrina Peza

Když se v ČR mluví o Albáncích, většina spojuje tuto národnostní skupinu s Albánií. Je třeba říct, že Albánci v dnešní době žijí v několika státech na Balkáně, a to ve zmíněné Albánii, pak v Kosovu, Makedonii, Srbsku, Černé Hoře a v Řecku.

Jsem dlouhodobě soudním tlumočnickem albánského jazyka a měla jsem možnost se setkat s Albánci žijícími ve všech zmíněných státech. Jsem toho názoru, že při tlumočení nestačí jenom umět jazyk, ale je třeba získávat informace o realitách národa mluvícího daným jazykem, mimo jiné znát alespoň částečně jejich zvyky. Pro moji tlumočnickou práci je velmi důležité vědět jakého náboženského vyznání je osoba, které tlumočím. Ne z toho důvodu, že by byl mezi nimi velký rozdíl, ale např. pro případný pobyt ve vazbě. Orgány činné v trestním řízení by měly vědět, jestli obviněný Albánc je praktikující muslim či ne. Pokud ano, bude to znamenat, že takový Albánc nemůže jíst vepřové maso, musí se modlit pětkrát denně a v období ramadánu musí dodržet půst. V oblasti stravy jen několik věznic poskytuje stravu pro muslimy. V Praze je to Vazební věznice Ruzyně.

Právě z tohoto hlediska bylo velmi zajímavé se dozvědět co nejvíce o jejich vyznání. Je třeba uvést, že 70 procent Albánců se hlásí k Islámu, zbytek jsou katolíci a ortodoxní křesťané. Křesťanské zvyky Albánců jsou stejné jako všude na světě. Jiná situace je u muslimů. Islám na Balkáně se nerozšířil v původní čisté formě, kterou vidíme v Saudské Arábii nebo v Kataru, ale přes mystické řády, kdy nejznámější jsou Bektášija a Qadirija.

Za zakladatele sekty Bektášija je pokládán Hadži Bektaš (albánsky Haxhi Bektash), který koncem 13. století přišel z Persie do turecké Anatólie. První stoupenci sekty Bektášijů – derviši, se na Balkáně, včetně Albánie, měli objevit již v 15. století, ale jejich kláštery – tekke (albánsky teqe) jsou doloženy až v polovině 17. století. Od počátku prosluly velkou pohostinností vůči poutníkům. Bektášijové vždy zastávali rovnost žen a mužů, toleranci vůči příslušníkům jiných náboženství, která se týkala také sňatků s jinověrci. I ramadánový měsíční půst omezili jen na tři dny. Bektášijové se zasloužili o masové rozšíření islámu v Albánii a okolních územích, které byly pod správou

Osmanské říše. Pozice sekty byla tradičně silná ve střední a jižní Albánii, kde se také nacházelo osm tekke, nejznámější ve městě Kruja, na dřívě sídelním hradu známého protivníka Turků Skanderbega. Tato tekke prokazatelně působí od roku 1789 a po celé generace zde ve funkci baby působili příslušníci rodiny Dollma, kteří jsou také pohřbeni v místní tekke.

Mystický řád měl velmi blízko k janičářům, a společně s nimi se dostal do nemilosti tureckého sultána. Nakonec po potlačení povstání janičářského vojska a jeho úředního rozpuštění roku 1826 následovala i snaha Porty řád Bektášija likvidovat. Babové pod tlakem represí přenesli své tekke vysoko do hor, mimo dosah represivního tureckého aparátu. A tak od té doby jsou tekke na vysokých horách Tomorri, Melani nebo Libohova, ale navzdory tomu v době církevních svátků nijak netrpí nedostatkem návštěvníků.

Zajímavě charakterizuje vývoj sekty baba Edmond, který je dnes hlavním babou a vede tento mystický řád: „Do roku 1770 byli Bektášijové zahraničním mystickým směrem, ale od roku 1770 můžeme hovořit o albánských Bektášijích, kteří se vyznačovali podporou boje Albánců za nezávislost a za vytvoření nezávislého albánského státu“.

Také Ali paša Tepelenský, mocný albánský vladař na přelomu 18. a 19. století, orientálního despotického typu, proslavený hlavně svojí lstivostí a krutostí, konvertoval k sektě Bektášija. On nebyl nadšeným zastáncem jejich učení, ale byl nucen uznat mimořádnou autoritu této sekty v oblastech, které ovládal.

K sektě Bektášija patřilo a patří mnoho albánských osobností. Mimo jiné také Naim Frashëri básník albánského obrozeneckeho období, tedy přelomu 19. a 20. století, a jeho bratři Abdyl a Sami. Naim Frashëri, jako prostředek proti rozsáhlé, i náboženské roztržetosti albánské společnosti, navrhoval všeobecné přijetí učení Bektášija jako všealbánského náboženství. Zřejmá nereálnost této iniciativy jen dokresluje složitost albánského národního obrození.

Po vyhlášení nezávislosti Albánie v roce 1912 se řád Bektášija stal ještě početnější o stoupence nejen v Albánii, ale i v okolních územích obývaných Albánci. Výrazem vzestupu byl I. kongres bektášijského řádu v roce 1921, a následující v letech 1924 a 1929. Tyto kongresy vedly k posílení řádu, zabývaly se aktuálními náboženskými, ale i sociálními a ekonomickými potřebami doby. Potvrdily orientaci řádu k humanismu, toleranci a nacionalismu.

Původně se světové centrum řádu Bektášija nacházelo v Turecku, ale zde byl řád v roce 1925 zakázán. Tehdejší světový představitel řádu (čili dede) byl národností

Albánc Sali Niazi, který po zákazu řádu v Turecku, dojednal s představiteli řádu v Albánii a s albánským králem Zogu I., přesun centra řádu Bektášija přímo do Albánie. Celosvětové centrum řádu v Albánii bylo formálně schváleno na III. kongresu v roce 1929. Do roka bylo centrum otevřeno v tekke Melčani ve městě Korča a zvláštním dekretem byl hlavním dedem potvrzen Sali Niazi. Následně bylo světové centrum řádu Bektášija přeneseno v srpnu 1930 do Tirany.

Albánská komunita Bektášija vždy podporovala albánské národní hnutí a proto se aktivně angažovala i v průběhu druhé světové války. V duchu hesla „bez státu není náboženství“ bojovali stoupenci řádu proti italské i německé okupaci. Přímo v partyzánských oddílech po celou dobu války působili i dede Ahmeti nebo baba Mustafa Martaneshi, řečený Faja, z Elbasanu.

Světové centrum řádu Bektášija bylo činné do roku 1967, kdy komunistický režim zakázal všechna náboženství v Albánii. Přesto dede Ahmeti, společně se svým spolupracovníkem, pozdějším dede, Reshatem Bardhim, pokračovali ve své práci pro řád. Proto krátce po změně režimu bylo možné už 22. března 1990 znovu otevřít Světové centrum řádu Bektášija (i s podporou Matky Terezy), kdy hlavním dede po smrti dede Ahmetiho, byl zvolen dede Reshat Bardhi. Po smrti dede Reshat Bardhiho v dubnu minulého roku jako hlavní dede byl zvolen již zmíněný dede Edmond Brahimaj. Světové centrum řádu Bektášija v Albánii se tak snaží realizovat své hlavní cíle – prosazovat toleranci mezi náboženstvími, šířit sociální smír, duševní klid, lidskou harmonii a mezilidský dialog.

Řád Bektášija je ve svém pojetí náboženství moderní. Je tolerantní k alkoholu, i k vepřovému masu. Neuznává mnohoženství, je tolerantní k manželství osob různých vyznání. Nejvyšší představitel řádu, tedy dede a baba nesmí být ženatí, ale v nižší náboženské hierarchii mohou být i muži, kteří v minulosti byli ženatí a měli své rodiny, ale z důvodu víry se rozhodli opustit svoje rodiny a žít pro řád. Součástí řádu jsou i ženy, ale ony nikdy nemohou dosáhnout nejvyšších míst – řád to nedovoluje.

Další zajímavý mystický řád, který je považován za nejstarší v rámci islámu, je Qadirija. Za zakladatele sekty je pokládán Abdalkadir al Džili (albánsky Al Xhilani), který pocházel z Iránu, ale žil v Iráku. První stoupenci sekty se na Balkáně, včetně Albánie, měli objevit již v 15. století, ale jejich kláštery – tekke (albánsky teqe) jsou doloženy až v polovině 17. století. Už od počátku prosluly velkou pohostinností vůči poutníkům. Qadirija stejně jako Bektášija vždy zastávali rovnost žen a mužů, toleranci vůči příslušníkům jiných náboženství, která se týkala také sňatků s jinověrci. Pozice sekty byla a je pořád silná ve střední a jižní Albánii,

kde se také nacházelo několik tekke, dnes nejnámější je Tekke Dervish Hatixhe v Tiraně. Je zajímavé uvést, že Dervish Hatixhe byla mladá žena, která celý svůj život věnovala nemocným a chudým lidem. Právě ona je důkazem toho, že v Albánii v otázce víry žena měla a má stejné postavení jako muž. Od smrti Dervish Hatixhe funkci představitelky tekke působí žena nejstaršího syna rodiny. Tato tekke prokazatelně působí od začátku 18. století a rodina Skifteri se stará o správný chod a pohostinnost pro návštěvníky.

Komunistický režim nasadil i tomuto řádu velkou ránu tím, že zavřel tekke na celém území, ale přesto věřící tajně chodili se modlit do těchto svatých míst. Od roku 1991 má tento mystický řád opět volnost v působení. I přesto, že

nemá takovou organizační strukturu jakou má Bektášija, samostatné tekke jsou hojně navštěvovány věřícími.

Bektášijové aktuálně v Albánii představují asi polovinu albánských muslimů. Řád Bektášija nabízí vzájemnou úctu a toleranci pro Albánii, kde působí mnoho náboženských komunit, a jejich vzájemné uznání a spolupráci. Qadirija podle posledních údajů představuje asi 15 procent albánských muslimů a jsou také známí svou tolerancí vůči ostatním náboženským řádům.

Další mystické řády a směry, ke kterým se Albánci hlásí, jsou Halvetizmus, Vahabismus, Bahajismus, Rufaizmus, Gylsheni, Sadi atd., ale jejich význam je menší.

JAK KOMUNIKUJÍ U SOUDU LIDÉ S POSTIŽENÍM SLUCHU?

Existuje více typů sluchových vad, a proto existuje i více přístupů, jak s lidmi se sluchovou vadou komunikovat. Bylo by dobré, kdyby pracovníci soudu měli alespoň základní informace o komunitě a kultuře neslyšících

Nad'a Dingová

Nejčastěji se pro osoby s postižením sluchu volí termín „sluchové postižení“. Tato skupina však zahrnuje velkou skupinu lidí, kteří „špatně slyší“. V České republice žije zhruba půl milionu lidí s vadou sluchu. Proto, abychom mohli s lidmi s vadou sluchu úspěšně komunikovat, je třeba si uvědomit, že se nejedná o stejnorodou skupinu. Sluchové vady můžeme obecně dělit na několik typů.

Světová zdravotnická organizace (WHO) rozdělila sluchové vady podle velikosti sluchové ztráty na lehkou (ztráta sluchu 26–40 dB), střední (41–55 dB), středně těžkou (56–70 dB) a těžkou nedoslýchavost (71–90 dB). Velikost ztráty sluchu nad 90 dB se označuje jako velmi závažné postižení sluchu (úplná hluchota). Tak můžeme odlišit osoby nedoslýchavé a neslyšící.

Při výběru způsobu komunikace s člověkem s vadou sluchu hraje důležitou roli také doba, kdy ke ztrátě sluchu došlo. Jinak budeme komunikovat s člověkem, který ztratil sluch před ukončením vývoje řeči, a jinak s člověkem, který ztratil sluch později v průběhu života a již si osvojil mluvenou řeč. Všichni tito lidé mají také různé komunikační potřeby. Lidé nedoslýchaví mohou svou ztrátu sluchu kompenzovat pomocí sluchadel nebo jiných kompenzačních pomůcek. Takto jsou schopni porozumět mluvené řeči. Lidé neslyšící nejsou schopni rozumět mluvené řeči ani s kompenzačními pomůckami, ale mohou využívat kompenzační pomůcky k vnímání určitých zvuků, které jim pomáhají např. lépe se orientovat.

Mluvící ruce – detail fresky „Stvoření Adama“ Michelangela Buonarrotiho (1475 - 1564) ve vatikánské Sixtinské kapli

Mezi neslyšícími lidmi existuje také **skupina Neslyšících**, která je považována za jazykovou a kulturní menšinu. Tito lidé využívají ke své komunikaci primárně znakový jazyk (odlišný od jazyka slyšících), mají vlastní historii, zvyky a tradice, vlastní kulturu. Čeští Neslyšící se nazývají podle vzoru ze zahraničí – Deaf (název menšiny neslyšících lidí) – Neslyšící s velkým „N“ a komunikují českým znakovým jazykem. Nevnímají svou hluchotu jako „postižení“, „handicap“. Mají svůj přirozený jazyk – jazyk znakový, kterým mohou plnohodnotně komunikovat, necítí se tak být „o něco ochuzeni“.

Často se však setkáváme s názorem, že neslyšící lidé jsou chudáci, protože nemohou žít plnohodnotný život, nemohou kvůli svému handicapu dostat kvalitní vzdělání, nemohou vystudovat vysokou školu, řídit auto, založit rodinu,

vychovávat své děti... Existuje mnoho podobných mýtů, kterými je svět neslyšících opředen. Zdrojem těchto předpokladů je nízká informovanost slyšících společnosti. Jakmile se ale blíže setká svět slyšících a neslyšících lidí, je třeba se snažit o vzájemné pochopení a respekt. Jedině tak se mohou oba světy navzájem obohatit a existovat společně vedle sebe.

Komunikační potřeby lidí nedoslýchavých, ohluchlých a neslyšících

Jak jsme se již dozvěděli, všichni neslyšící nejsou stejní. Existuje více typů sluchových vad, a proto existuje i více přístupů, jak s lidmi se sluchovou vadou komunikovat. Jiná bude komunikace s člověkem neslyšícím, a jiná s člověkem, který je nedoslýchavý nebo ohluchl např. až v dospělosti. Proto je třeba mít na paměti, že každý člověk s vadou sluchu potřebuje při komunikaci něco jiného. Je důležité být o vhodném komunikačním prostředku s takovým člověkem předem informován!

Lidé nedoslýchaví mají určitou ztrátu sluchu na jednom nebo na obou uších, ale mohou svou sluchovou vadu, na rozdíl od lidí neslyšících úspěšně kompenzovat sluchadlem nebo jinou kompenzační pomůckou, která napomáhá rozumět mluvené řeči. Lidé lehce či středně nedoslýchaví mohou bez pomoci kompenzačních pomůcek i s nimi rozumět mluvené češtině bez odezírání. Odezírání je metoda vnímání, kterou využívají středně těžce nedoslýchaví lidé a lidé ohluchlí k porozumění jednotlivým slovům mluveného jazyka. Není to schopnost, kterou tyto lidé automaticky mají, odezírání je třeba se naučit. V pozdějším věku je jeho učení velice obtížné. Aby člověk s vadou sluchu mohl dobře odezírat mluvený jazyk, musí tento jazyk znát. Dále musí znát téma, o kterém se hovoří, a mít k odezírání vhodné světelné a další podmínky. Prvním osvojeným jazykem lidí nedoslýchavých a ohluchlých je čeština. Tito lidé nemívají, na rozdíl od lidí neslyšících velký problém s psanou češtinou, mohou však také umět a používat český znakový jazyk. Obtížná však pro ně může být výslovnost některých českých hlásek, protože svůj mluvený jazyk nemohou s jistotou kontrolovat. Jejich řeč nemusí být ostatním vždy srozumitelná. Někdo si při setkání s těmito lidmi může myslet, že „mluví divně“, proto budou asi „hloupi“. Mějte na paměti, že tyto lidé nemohou svou mluvenou řeč plně kontrolovat sluchem, mnohdy se museli od malička učit správně vyslovovat. Neznamená to však, že by byli méně inteligentní. Jedním z komunikačních prostředků mezi slyšícími a nedoslýchavými nebo neslyšícími je znakovaná čeština.

Lidé neslyšící, mající takovou ztrátu sluchu, která jim neumožňuje ani s kompenzační pomůckou rozumět mluvenému jazyku, si nemohli osvojit v dětství mluvenou češtinu, na rozdíl od osob slyšících. Proto většinou bývá jejich přirozeným komunikačním prostředkem znakový jazyk.

Ten si mohou osvojit v dětství např. od svých neslyšících rodičů. Většina neslyšících má však rodiče slyšící a se znakovým jazykem se často setkala až ve školce či škole pro neslyšící u neslyšících učitelů, kteří jsou jejich prvním jazykovým vzorem, nebo u neslyšících spolužáků.

N. Dingová, soudní tlumočnice českého znakového jazyka a bývalá předsedkyně České Komory tlumočnicků znakového jazyka

Jazyk slyšícího světa (v České republice český jazyk) bývá pro neslyšící osoby cizím jazykem, který si nemohou spontánně osvojit sluchem. V historii se na to ve školách pro neslyšící žáky a studenty často nebral ohled. Hodiny českého jazyka byly nahrazeny hodinami, kde se žáci učili správně vyslovovat slova téměř nazpaměť, i když jim nerozuměli, a trénovali poslech. Neslyšící děti by si nejprve měly osvojit znakový jazyk, na jehož základě se budou učit češtinu. Zde máme na mysli psanou češtinu a schopnost číst s porozuměním. I neslyšící, kteří nejsou schopni vnímat mluvenou češtinu ani za pomoci kompenzačních pomůcek, mohou mluvit. Nejsou tedy němí, jak naznačuje zastaralý název pro neslyšícího – „hluchoněmý“. Toto označení by se nemělo používat, většina neslyšících lidí jej vnímá jako hanlivé. Mluvená řeč neslyšících se většinou odlišuje od řeči slyšících, to ale neznamená, že neslyšící jsou „hloupi“: pouze se snaží přizpůsobit nám – slyšícím, kteří neumíme komunikovat v jejich jazyce.

Lidé s vadou sluchu, ať už ohluchlí, nedoslýchaví, nebo neslyšící, se mohou vzdělávat, vystudovat vysokou školu, založit rodinu, dobře vychovat své děti a žít plnohodnotným životem. Je však nutné jim plnohodnotné vzdělávání a přístup k informacím umožnit. Neslyšící dívka (31 let) to vystihla takto: „Mnoho lidí, i těch, kteří jsou přítomni soudním jednáním, si myslí o neslyšících lidech, že jsou hloupi, protože používají jinou komunikaci, které jako slyšící nerozumí. I kvůli tomu pak komunikace probíhá jen těžko. Je zajímavé, že neslyšící jsou mnohdy cvičeni v odezírání tak dobře, že spousty věcí pochytí a alespoň zčásti rozumí. Když potom odpovídají slyšícím lidem, tak jsou to právě slyšící, kteří nerozumí. Přesto jsou označeni neslyšící za ty, kteří jsou hloupi a mohou za to, že komunikace neprobíhá plynule. Myslím, že by celé situaci pomohlo, kdyby pracovníci soudu byli informováni alespoň na základní úrovni o znakovém jazyce, komunitě a kultuře neslyšících. Myslím, že by tak spousty věcí pochopili a komunikace by probíhala úspěšněji.“

V příštím čísle Soudního tlumočnicka bychom si něco více řekli o znakovém jazyce, tedy jazyce neslyšících.

DOPORUČENÍ DÍLA M. HORÁLKOVÉ K PUBLIKACI

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
PRÁVNICKÁ FAKULTA
KATEDRA EVROPSKÉHO PRÁVA
nám. Curieových 7, 116 40 Praha 1
tel.: ++420 2 21005566
fax: ++420 2 21005556
mail: dolejsi@prf.cuni.cz
UNIVERSITAS CAROLINA PRAGENSIS
FACULTAS IURIDICA
CATHEDRA IURIS EUROPAEI

prof. JUDr. PhDr. Michal Tomášek, DrSc.
vedoucí katedry

.....

**Recenzní posudek díla
PhDr. Mileny Horákové
„Česko-německý právní slovník“**

Podávám tímto recenzní posudek díla PhDr. Mileny Horákové „Česko-německý právní slovník“ na základě rukopisu, který mně byl předložen za účelem publikace díla. Po prostudování díla,

doporučuji k publikaci.

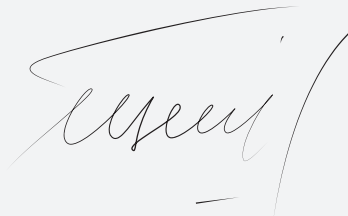
Odůvodnění

Slovník je úctyhodné lexikologické dílo, které plně odpovídá moderním požadavkům právní práce s německou terminologií.

Zvláště oceňuji, že autorka zdůrazňuje geografické odlišnosti německé právní terminologie, čili rozdíl v terminologii německé, rakouské, popřípadě švýcarské. Dávám ke zvážení, zda by tato skutečnost neměla být reflektována též v předmluvě.

Dílo je přínosné pro práci v oblasti evropského práva.

V Praze dne 12. září 2011

RECENZE ČESKO-NĚMECKÉHO PRÁVNICKÉHO SLOVNÍKU MILENY HORÁLKOVÉ

Němčina má ve středoevropském kontextu zásadní důležitost – právníká němčina má k české právníké terminologii, i přes velký tlak angličtiny, stále nejbliže. Tento slovník zaplňuje mezeru v české právníké literatuře

Monika Pauknerová

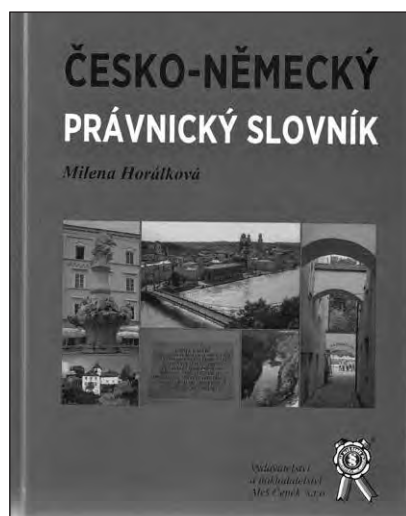
Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. r. o., Plzeň, 2011. 1. vyd. 513 s. Cca 13 000 hesel, 26 000 českých výrazů a 40 000 německých ekvivalentů. V řadě případů jsou uváděny ekvivalenty rakouské a švýcarské. ISBN 978-80-7380-275-2

Autorkou recenzovaného slovníku je PhDr. Milena Horáková, absolventka oboru germanistiky na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy, která již od r. 1976 vyučuje právníkou němčinu na Katedře jazyků na Právníké fakultě UK v Praze, zároveň přednáší specializovanou němčinu tlumočnickům a překladatelům v rámci odborných kursů, od r. 1992 působí jako soudní tlumočnice a je členkou dozorčí rady Komory soudních tlumočnicků. Dr. Horáková je zároveň autorkou několika jazykových učebnic němčiny pro právníky a autorkou známého a často používaného Německo-českého právníkého slovníku (LEDA, Praha 2003).

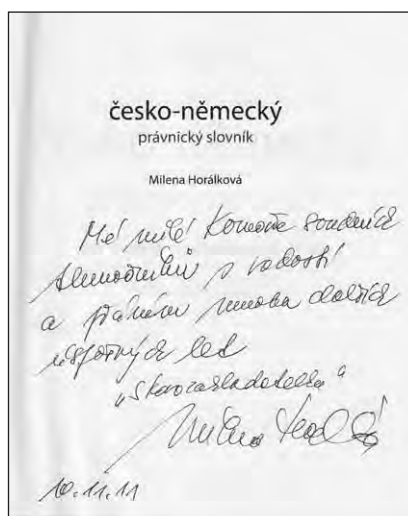
Jak sama autorka uvádí v Předmluvě, slovník vznikl jako výsledek autorčiných mnohaletých zkušeností s tlumočením a překladem právníkých textů, s výukou odborné němčiny, zejména ve specializovaných kursech pro tlumočnický a překladatelský, pro Justiční akademii, apod., dále také zkušeností při pořádání česko-německých terminologických seminářů pro Komoru soudních tlumočnicků ČR a v neposlední řadě i jako výsledek studijních pobytů na právníké

fakultě Univerzity v německém Pasově. Němčina má pro českého právníka ve středoevropském kontextu zásadní důležitost. Ať se nám to líbí nebo ne, právníká němčina má k české právníké terminologii stále nejbliže, přes velký tlak angličtiny. České právo je již opět součástí právní rodiny rakousko-německého práva, a němčina je proto pro nás klasickým právníkým jazykem. Česká právníká terminologie se vždy odvíjela od němčiny a v takových oblastech, jako je právo společností, závazkové právo, a to již vůbec nehovořím o věcných právech či o právu procesním, nalezneme v anglickém jazyce jen stěží zcela odpovídající ekvivalenty.

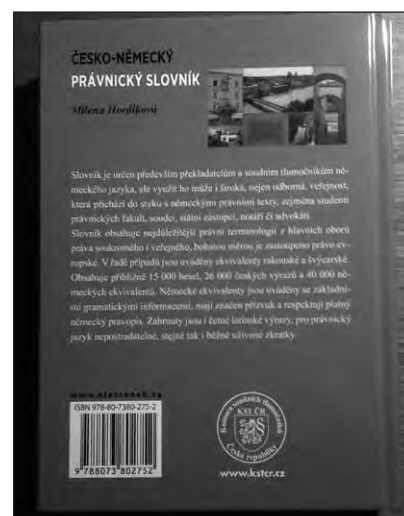
Aktuální je tento poznatek zejména dnes, kdy se často do slova potýkáme s novou terminologií, která se vytváří a je přijímána v rámci Evropské unie. Kvalitním překladům do češtiny by skutečně prospěla konfrontace s němčinou, která má k českému právu mnohem blíže než angličtina. Mým oblíbeným příkladem necitlivého přístupu, který zde nemohu necitovat, je překlad pojmu „subsidiary“, který je zakotven v čl. 45 (4) Evropské dohody o přidružení České republiky k ES (č. 7/1995 Sb.). Do češtiny byl přeložen termínem „podřízená jednotka“. „Subsidiary“ podle tohoto ustanovení znamená společnost, která je účinně kontrolována první společností. Pokud by tehdy překladatel nahlédl do německého originálu, našel by tam termín „Tochtergesellschaft“ – dceřiná společnost, což je pojem

Obálka Česko-německého právníkého slovníku M. Horákové

Věnování autorky „svě milé Komoře soudních tlumočnicků“

Na zadní straně slovníku je logo Komory soudních tlumočnicků ČR

běžně užívaný i v našem obchodním právu. Naproti tomu pojem „podřízená jednotka“ neznamená v právnické češtině nic konkrétního a naopak by podle mého názoru mohl svádět k tomu, že se jedná o útvar bez právní subjektivity. Dnes jsme podstatně dále: v rámci Evropské unie i v právu společností. Problémy s překlady evropských textů, často obtížně srozumitelných i pro odborníka, však zůstávají a němčina by nám někdy mohla účinně pomoci.

Slovník zaplňuje mezeru v české právnické literatuře. Starší slovník (Ehlemann – Volf, Česko-německé právnické názvosloví, Praha 1937) má z nás již málokdo a musím se přiznat, že někdy se v něm čtenář obtížně orientuje, protože naše terminologie se přece jen od r. 1937 poněkud změnila. Recenzovaná publikace je moderní, vychází ze současné právnické literatury německy mluvících zemí, včetně rakouské a švýcarské. Slovník obsahuje právní terminologii ze všech hlavních oborů práva soukromého i veřejného, včetně práva evropského. V řadě případů jsou uváděny ekvivalenty rakouské a švýcarské němčiny. Jak autorka uvádí v Předmluvě, slovník obsahuje přibližně 13 000 hesel, 26 000 českých výrazů a 40 000 německých ekvivalentů. Německé ekvivalenty jsou uváděny se základními gramatickými informacemi, mají značen přízvuk a respektují platný německý pravopis. Zahřuty jsou i četné latinské výrazy i běžně užívané zkratky. Záhlavová česká hesla jsou řazena abecedně a doprovázena gramatickými informacemi, významy jsou doplněny příklady a vysvětlivkami, hesla jsou často rozšířena o další frazeologické

a vazební jednotky, které ukazují možnosti uplatnění termínu v právnickém textu.

Jako jedna z těch, jimž je slovník určen, musím napsat, že se mi slovník velice osvědčil. Jako příklady uvádím hesla „způsobilost“ a „odpovědnost“, což jsou obecné české termíny, které je třeba překládat do němčiny různě v různých souvislostech. Slovník opravdu citlivě rozlišuje jednotlivé případy, jak tato slova převést do němčiny, jejíž terminologie je opravdu bohatá. Určitý problém nám ovšem vnese do zažité české terminologie a jejich překladů nový Občanský zákoník. Např. právě pojem „způsobilost“ osob (ve slovníku zpravidla „Fähigkeit“ s dalšími příslušnými předponami) se pravděpodobně změní na „svéprávnost“, jenže pojem „svéprávnost“ měl dosud v češtině význam poněkud posunutý (ve slovníku „Mündigkeit“, což odpovídá našemu dosavadnímu pojetí svéprávnosti). To ale není problémem recenzované publikace. Očekávané terminologické změny přinesou obecné problémy s orientací nejen u všech právnických slovníků, ale u veškerých databází pracujících s platnou právnickou terminologií.

Když jsem v r. 2004 psala recenzi na autorčin Německo-český právnický slovník, vyslovila jsem přání, aby autorka připravila také slovník česko-německý, který, jak jsem tehdy napsala, by jistě našel vděčné uživatele. Jsem velice ráda, že se mé přání splnilo.

PUBLIKACE „SOUDNÍ PŘEKLAD A TLUMOČENÍ“ Z POHLEDU SOUDCE – RECENZE

Publikace „Soudní překlad a tlumočení“, která představuje komplexní pohled na teorii a praxi překladatelské a tlumočnické činnosti na pozadí anglického a českého jazyka, vyšla původně na Slovensku. České vydání je oproti původnímu rozšířeno o cca 100 stran

Robert Waltr

Mgr. Jan Chovanec, Ph.D., doc. PhDr. Miroslav Bázlik, CSc., doc. PhDr. Teodor Hrehovčík, CSc., Soudní překlad a tlumočení, Wolters Kluwer ČR, 2011, 708 s.

Jde o publikaci, která původně vyšla u stejného vydavatelství na Slovensku pod názvem Súdny preklad a tlmočenie v roce 2009 a k jejím dvěma původním slovenským autorům přibyl za českou stranu prvý z výše jmenovaných spoluautorů. Dle anotace (skryté až na poslední straně 408) publikace představuje komplexní pohled na teorii a praxi překladatelské a tlumočnické činnosti na pozadí anglického a českého jazyka. Oproti slovníkům prezentuje nejen odbornou terminologii, ale i kontexty, ve kterých se příslušné termíny používají, a podává komentáře o výběru vhodných prostředků podle dané situace.

Jak je avizováno v předmluvě k českému vydání, liší se toto vydání od původní slovenské verze v několika směrech. Ke změnám došlo především v první části – česko-anglickém (původně slovensko-anglickém) glosáři termínů a spojení používaných v soudní praxi, který byl podstatně rozšířen a tvoří téměř polovinu publikace (s. 13–211). U jednotlivých tematických oblastí, jež byly rovněž doplněny, byly přidány desítky nových termínů, spojení a vazeb a rozšířeny i vysvětlující poznámky. Rovněž byl dodán systém interních odkazů, díky němuž se čtenáři mohou rychle a přehledně seznámit se slovní zásobou ze vzájemně souvisejících lexikálních oblastí.

Hesla v glosáři jsou primárně založena na excerpci anglicky psaného materiálu, odrážejí tedy angloamerickou realitu, která byla doplněna o vybrané jevy z českého práva. Nedostatečné rozlišení obou uvedených postupů spolu s okolností, že v české verzi bylo ponecháno zrcadlové uspořádání hesel s anglickými výrazy v pravém sloupci, je jistou slabinou díla, což si autoři českého vydání uvědomují, neboť v předmluvě připouštějí, že v některých případech by mohlo být vhodnější uspořádat materiál i jinak. Uvedená systematika totiž stírá rozdíly mezi převodem angloamerických reálií do češtiny a převodem českých reálií do angličtiny, které při překladu a tlumočení právních textů nejsou bez významu. Tato slabina je jen do jisté míry kompenzována vyznačením britského či amerického původu některých výrazů.

V druhé části publikace byly nahrazeny a upraveny některé kapitoly s ohledem na české čtenáře a přidány další materiály. Z původní publikace byly převzaty kapitoly NÁZVY VYBRANÝCH ZÁKONŮ, ENGLISH TERMS AND PHRASES USED IN COURTS AND IN THEIR DOCUMENTS DEFINED, BASIC FACTS ON DIVORCE IN BRITAIN, THE CZECH REPUBLIC AND SLOVAKIA, A COMPARISON OF BRITISH AND AMERICAN LEGAL SYSTEMS, NĚKTERÉ TYPICKÉ PŘEKLADOVÉ CHYBY, UKÁZKA ANGLICKÉ SOUDNÍ LISTINY A JEJÍHO PŘEKLADU (rozsudek o rozvodu), PŘEKLAD ZNALECKÉHO POSUDKU, UKÁZKA PŘEKLADU Z OBLASTI ZATÝKACÍHO ROZKAZU, JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY TÝKAJÍCÍ SE DOHOD A SMLUV, PŘÍKLAD PŘEKLADU SMLOUVY S KOMENTÁŘEM, ENGLISH COURTROOM PHRASES (bohužel bez českého překladu), ETICKÝ KODEX SOUDNÍHO TLUMOČNÍKA a CODE OF PROFESSIONAL CONDUCT FOR COURT INTERPRETERS – A SAMPLE, EXAMPLES OF LEGAL PROVISIONS DEALING WITH INTERPRETERS, UKÁZKY ÚŘEDNÍHO PŘEKLADU (výpis z obchodního rejstříku – CZ a UK, potvrzení o daňovém domicilu – UK, plná moc – CZ, UK), PŘÍKLADY ZNĚNÍ NOTÁŘSKÝCH OVĚŘENÍ, UKÁZKA PŘEKLADU TEXTU Z BĚŽNÉ PRAXE – POUČENÍ

SVĚDKA, UKÁZKA PŘEKLADU ROZSUDKU V OBČANSKOPRÁVNÍM ŘÍZENÍ. Nově byly zařazeny kapitoly BĚŽNĚ UŽÍVANÉ LATINSKÉ PRÁVNÍ VÝRAZY (s anglickou výslovností), ORGÁNY EVROPSKÉ UNIE (anglické, české i slovenské názvy), EVROPSKÝ ZATÝKACÍ ROZKAZ a OVĚŘOVÁNÍ DOKUMENTŮ APOSTILOU. Rozsah českého vydání je oproti původnímu rozšířen o cca 100 stran.

V závěru je publikace opatřena bibliografií a seznamem termínů a spojení používaných v soudní praxi (jenž je vlastně abecedním rejstříkem tematických okruhů obsažených v česko-anglickém glosáři, tvořícím první kapitolu publikace). K většímu uživatelskému komfortu by přispělo doplnění uvedeného rejstříku o odkazy na příslušné stránky. Na poslední straně je otištěna již zmíněná anotace. Autoři zdůrazňují, že jejich záměrem nebylo vytvořit lexikografickou publikaci, a upozorňují, že systematické pojednání anglické a české právní terminologie lze nalézt např. ve slovnících a vysokoškolské učebnici PhDr. Marty Chromé, Ph.D. Lze dodat, že vliv uvedených děl jmenované autorky, jakož i spolupráce s početnými konzultanty z oboru práva i jazykovědy uvedenými v předmluvě, se v českém vydání výrazně a příznivě projeví.

Publikaci je třeba přivítat, protože nemá na tuzemském trhu konkurenci. České vydání je zdokonaleno nejen zmíněnými úpravami a doplňky, ale též odstraněním některých nedostatků. Např. *counsel for the prosecution / state attorney* = státní zástupce (nikoli státní zastupitel), *disinterestedness* = nepodjatost (nikoli podjatost), *disqualification* = vyloučení soudce (nikoli vyhlášení za nezpůsobilého), *exercise a right* = vykonávat právo (nikoli domáhat se práva), *rendition of judgment* = vynesení rozsudku (nikoli plnění rozsudku).

Některé nepřesnosti či problematická řešení zůstaly však zachovány. Je to především terminologický zmatek v překladu termínů *zastavení řízení* a *přerušování řízení*, jejichž rozdíly jsou výstižně objasněny v učebnici PhDr. Marty Chromé *New Introduction to Legal English*, díl II, nakladatelství Karolinum, 2003, s. 339: *to stay* (proceedings, prosecution) znamená totéž jako *to suspend / interrupt / postpone / defer* (dočasně) a český překlad je *přerušit/odložit*; zatímco *to discontinue* znamená *to terminate* nebo *not to proceed with* (an action, prosecution, case etc.), tj. *zastavit* (řízení, trestní stíhání). V recenzované publikaci se uvedený zmatek projevuje hned na několika místech: na s. 143 je výraz *přerušované řízení* sice (správně) přeložen *suspended/stayed proceedings*, avšak na s. 135 je výraz *zastavení výkonu rozhodnutí* přeložen jako *staying the enforcement of the decision*, na s. 142 je spojení *přerušit soudní řízení* přeloženo jako *discontinue the proceedings*, na s. 144 jsou výrazy *zastavení/zastavit řízení* přeloženy jako

stay the proceedings/stayed proceedings, na s. 172 je zastavení trestního stíhání přeloženo jako *staying of criminal prosecution* a výraz *zastavit trestní stíhání* jako *suspend/discontinue criminal prosecution* a na s. 185 je za ekvivalent termínu *zastavit trestní stíhání* označeno spojení *suspend criminal prosecution*. Nepřijemná „nakažlivost“ uvedeného zmatení pojmů se projevila dokonce i v oficiální sbírce *Výběr z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva* ve Štrasburku, XLV, 2006, kde v rozsudku ve věci *Matoušková v. Slovensko*, bod 22, je výraz *stayed the proceedings* přeložen nesprávně jako *zastavil řízení*, ač z kontextu je zřejmé, že soud *řízení přerušil* (tataž chyba je i v bodech 77 a 79); v rozsudku ve věci *Zuzčák a Zuzčáková v. Slovensko*, bod 34, je výraz *discontinued the proceedings* rovněž chybně přeložen jako *řízení přerušil*, ač ze souvislosti vyplývá, že soud *řízení zastavil* (opakuje se v bodech 38 a 54).

Z hlediska systematiky díla lze mít výhrady k nelogickému či duplicitnímu zařazení některých hesel do jednotlivých tematických okruhů (oddílů):

Například oddíl DOKLADY / PÍSEMNOSTI / LISTINY se zbytečně překrývá s oddílem LISTINA/OSVĚDČENÍ, o čemž svědčí i duplicita některých hesel (*darovací listina, potvrzení o zaměstnání, veřejná listina, zakládací listina, záruční list*), která navíc nejsou vždy přeložena shodně; do oddílu DORUČOVÁNÍ nepatří hesla *kolek, kolková známka*; je-li v oddílu NÁHRADA ŠKODY správně zařazeno heslo *bolestné*, mělo by zde být i heslo *náhrada za ztížení společenského uplatnění* (uvedené v závěrečném oddílu JINÁ SPOJENÍ na s. 210); oddíl ODPŮRCE nemá protějšek NAVRHOVATEL a je v něm nelogicky zahrnuto heslo *navrhovatel*; některá hesla se nadbytečně opakují v oddílech PRÁVNÍ OBORY a PRÁVO (*občanské právo procesní, obchodní právo, pracovní právo, smluvní právo, správní právo, ústavní právo, veřejné právo*); hesla *právo na shromažďování, vydat/vyhlásit zákaz vycházení a výjimečný stav* nejsou vhodně zařazena do oddílu PRAVOMOC/PŮSOBNOST; oddíl STÍŽNOST / TRESTNÍ OZNÁMENÍ slučuje věcně nesouvisející pojmy *stížnost, trestní oznámení, žaloba, obžaloba, obvinění* a je chybně abecedně zařazen před oddíl SOUD; do oddílu SOUDNÍ POPLATKY nepatří hesla *pokuta a pořádková pokuta* (viz ostatně oddíl POKUTA); jsou-li názvy trestných činů soustředěny v oddílu TRESTNÝ ČIN, je nadbytečné některé z nich opakovat v oddílech TRESTNÍ ŘÍZENÍ a TRESTNÍ STÍHÁNÍ; rovněž netřeba některé tresty uvedené v oddílu TREST/SANKCE opakovat v oddílu TRESTNÍ ŘÍZENÍ (*zákaz činnosti, zákaz pobytu*); do oddílu VAZBA nepatří hesla *být ve výkonu trestu odnětí svobody, dohled nad podmíněčně odsouzeným, dosáhnout předčasného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, náhradní trest odnětí svobody, podmíněně propustit, polehčující/přitěžující*

okolnosti, udělit milost, vyhybat se výkonu trestu odnětí svobody, změnit trest smrti na trest odnětí svobody; je-li heslo *res judicata* v oddílu VĚC, mělo by zde být i heslo *lis pendens* (s. 210); heslo *obvinění* patří spíše do oddílu TRESTNÍ ŘÍZENÍ než do oddílu ZÁKON; do oddílu ŽALOBA (pojem civilního práva) nepatří heslo *obviněný* (pojem trestního práva); v oddílu JINÁ SPOJENÍ je nadbytečně obsaženo heslo *spotřební daň*, je-li již v oddílech DANĚ a FINANCE.

Lze též poukázat na nestandardní užití některých předložkových vazeb: *lhůta na podání odvolání* (s. 71), *nařízení o výkonu rozhodnutí* (s. 87), *výzva, aby se účastník vyjádřil o návrhu* (s. 89), *odvolání se podává na soudě* (s. 101), *žaloba za urážku na cti* (s. 207), *adresa na doručování* (s. 232), *podnět na jednání* (s. 342).

Vzor rozsudku o určení otcovství v kapitole XXII je obsahově problematický, neboť ačkoli je výrokem rozhodnutí řízení o určení otcovství zastaveno, protože žalovaný otcovství uznal, odůvodnění rozhodnutí se (vzhledem k zastavení řízení o určení otcovství nadbytečně) zabývá skutkovými a právními závěry vztahujícími se k určení otcovství, správně by však mělo odůvodnit zastavení řízení tím, že k určení otcovství došlo souhlasným prohlášením rodičů, odkázat na příslušné ustanovení občanského soudního řádu upravující tuto situaci (§ 108 o. s. ř.) a dále se věnovat odůvodnění výroků o schválení dohody rodičů o výchově a výživě (výrok o výživném není odůvodněn vůbec) a o nákladech řízení. Pro úplnost lze poznamenat, že v záhlaví civilních rozhodnutí se neuvádí datum jednání, a chybný je i odkaz na ustanovení § 144 o. s. ř. při odůvodňování náhrady nákladů řízení státu (správně § 148 odst. 1 o. s. ř.). Jde sice o problémy věcné, nikoli jazykové, avšak příručka určená soudním tlumočnickům by měla zvolit předlohu, která odpovídá právní realitě.

Připomínky k jednotlivým heslům, překladům a poznámkám podle stránek:

s. 17 *být pozadu, mít zpoždění* (např. s *platbou*) = *být v prodlení* (též s. 54)

s. 18 *podmínečné propuštění/odsouzení* má být *podmínečně propuštění/odsouzení*

s. 22 *IČO* již není *identifikační číslo organizace* nýbrž *identifikační číslo osoby*

s. 28 *elektronický spis (file)* není *electronically transmitted document*

s. 58 *FIRMA* není ekvivalentem termínu *COMPANY/SPOLEČNOST*, jde o *název, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku* (též s. 74, 62–63, 124)

- s. 63 v kontextu uvedeného příkladu není výraz *jednatel* adekvátním ekvivalentem výrazu *agent* (je-li tento definován jako *director, officer, employee, or other person authorized to act on behalf of a corporation or association*)
- s. 67 *rule in absentia* a *rule by default* není totéž; první znamená prosté rozhodnutí v nepřítomnosti, druhé znamená rozhodnout rozsudkem pro zmeškání, „kontumačně“, tj. v neprospekch nedostavivší se strany
- upuštění od jednání* je nazíráno z hlediska soudu, který rozhodl, že nebude nařizovat jednání, zatímco *waiver of hearing* je nazíráno z hlediska účastníka, který se práva na jednání vzdal
- s. 76 *motion for modification of maintenance* je návrh na změnu výživného, výraz *návrh na úpravu výživného* se v právní praxi užívá jako synonymum výrazu *návrh na stanovení výživného* (dosud soudně neupraveného)
- s. 79 *support* není *opatrování* nýbrž *výživné* (viz s. 78, 140)
- s. 83 *náhrada škody* je jen *damages*; *liquidated damages* je *sjednaná paušalizovaná náhrada škody*
- s. 86 *uplatňovat právní nárok soudně* není *prove* (prokázat), nýbrž např. *assert*
- s. 88 *rules* nejsou *předpisy*, nýbrž *pravidla/normy*
- s. 89 *stáhnutí návrhu* má být *zpětvzetí návrhu*
- joint petition* není *vzájemný návrh*, nýbrž *společný návrh* (tak viz s. 140)
- s. 93 *příslušenství nemovitosti* (*pevně zabudované*) je vnitřně rozporný výraz [součástí věci je vše, co k ní podle její povahy náleží a nemůže být odděleno, aniž by se tím věc znehodnotila (§ 120 odst. 1 občanského zákoníku), zatímco příslušenstvím věci jsou věci, které náleží vlastníku věci hlavně a jsou jí určeny k tomu, aby byly s hlavní věcí trvale užívány (§ 121 odst. 1 občanského zákoníku)]; podle výkladu uvedeného na [http://encyclopedia.thefreedictionary.com/Fixture+\(property+law\)](http://encyclopedia.thefreedictionary.com/Fixture+(property+law)) se spíše jeví, že *fixture(s)* je *součást nemovitosti*; *příslušenství* věci se pak obvykle překládá jako *appurtenance(s)* nebo *acesories*
- s. 97 Poznámka 1 – výklad se zjevně týká českého trestního procesu, proto měl být užit termín *hlavní líčení*, nikoli (v české právní terminologii neužívaný) výraz *hlavní jednání*
- s. 99 *odstranění vad dovolání* je přesněji *removing defects in the application for appellate review*
- s. 100 anglický protějšek výrazu *zákon odvolání nepřipouští* v podobě *the law does not make a thing liable for appeal* se jeví poněkud kuriózní
- s. 103 *odmítnutí opravného prostředku* není adekvátní výrazu *refusing to apply for a remedy* (doslova *odmítnutí uplatnit/podat opravný prostředek*)
- s. 105 vzhledem k tomu, že nikoli každý *friend* je osobou blízkou, by bylo přesnější *relative or close friend*
- s. 111 *court fees* = *soudní poplatky*, nikoli *soudní výlohy*
- s. 119 *duty of care* = *povinnost (náležitá) péče, prevenční povinnost*, spíše než *povinnost starat se* (viz též s. 239)
- s. 124 *Inferior quality work leading to any damage to the goodwill of the company or its client* neznámá *Nekvalitní práce, která kazí dobré jméno firmy nebo jejich zákazníků, nýbrž Nekvalitní práce, která kazí dobré jméno společnosti nebo poškozují jejího zákazníka*
- s. 127 *easement* = *věcné břemeno, služebnost*, nikoli (pouze) *právo přechodu*
- tort* není *správní delikt*, nýbrž *občanskoprávní delikt*
- s. 128 *law enforcement* není *vynutitelnost práva* (*enforceability*), nýbrž *vynucování práva*
- raise a curfew* není *vydat zákaz vycházení*, nýbrž *zrušit zákaz vycházení*
- s. 135 *právoplatnost a vykonatelnost rozhodnutí*, lépe *právní moc a vykonatelnost rozhodnutí*
- s. 136 *interlocutory judgment* není *předběžný rozsudek* (nic takového české právo nezná), nýbrž nejspíše *meziúmní rozsudek*
- s. 137 uvozující floskule rozsudku zní *Jménem republiky*, nikoli *Ve jménu republiky*
- s. 144 *take measures* je spíše *učinit opatření* než *učinit úkony*
- s. 154 nabízený překlad výrazu *judikatura* v podobě *legal practice* (doslova *právní praxe*), *judicial decisions* (doslova *soudní rozhodnutí*) je významově mnohem širší, snad lze mít za přílehavější *case law*
- s. 156 *justice watch* není *soudní stráž* (ve smyslu ozbrojeného sboru určeného k ochraně soudních budov), nýbrž doslova *hlídka spravedlnosti*, tedy nestátní organizace

(občanské sdružení), jejímž cílem je dohlížet na řádný výkon spravedlnosti

s. 158 současné české právní předpisy již neuvádějí termín *soudce z lidu, nýbrž přísedící*

s. 160 *subordination to perjury* má být *subornation of perjury* (navádění ke křivé výpovědi)

s. 162 trestní zákoník užívá termínu *peněžitý trest*, nikoli *peněžní trest*

věcně rozdílné termíny *trestní sazba* (zákonem stanovené rozpětí, v jehož rámci lze trest uložit) a *výše trestu* (trest uložený v konkrétní věci) nelze vyjádřit tímž výrazem *amount of punishment*

s. 163 není rozlišen *opis* a *výpis z rejstříku trestů* (srov. § 10 a 11 zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů), naopak vytvořením dvou hesel je nedůvodně vyvoláván dojem, jako by byl věcný rozdíl mezi pojmy *výpis z rejstříku trestů* a *výpis z trestního rejstříku* (viz též s. 168)

s. 166 na téže straně se správně rozlišují osoby *podmínečně* (správně *podmínečně*) *propuštěné* = *persons released on parole* a osoby *podmínečně odsouzené* = *persons sentenced on probation*, zatímco o několik řádek níže je výraz *podmínečně propuštěn* nedůsledně přeložen *release on probation*, správně *release on parole* (stejně směřování obou pojmů je na s. 186)

s. 167 měl by se rozlišovat *Penal/Criminal Code* = *trestní zákon/zákoník* a *penal/criminal law* = *trestní právo*

s. 168 *carrying out procedures in criminal proceedings* není *vykonávání úkonů trestního práva*, nýbrž *vykonávání úkonů trestního řízení*

s. 174 *attempted crime* je vhodnější překládat jako *pokus trestného činu*, nikoli jako *pokus o trestný čin*

s. 175 rozlišuje-li naše trestní právo *spolupachatele* a *účastníka* (*návodce, pomocníka* a *organizátora*), měly by být rozlišeny i výrazy *accomplice, aider and abettor*

s. 188 výraz *decide a case on its merits* lze nejspíše přeložit jako *rozhodnout o věci samé*; překlad *rozhodnout o věci podle skutkové podstaty trestného činu* nedává rozumný smysl a nepřiléhavě zužuje uvedené slovní spojení na oblast trestního práva

francouzský výraz *chose jugée* není obvyklým překladem výrazu *věc pravomocně rozsouzená*, spíše je užíván latinský výraz *res judicata*

ve věci samotné má být *ve věci samé*

věc jak stojí a běží má být *věc jak stojí a leží* (viz § 501 občanského zákoníku)

věcné právo k věci cizí je širší pojem než *věcné břemeno*, proto nelze oba termíny překládat shodně jako *easement*

s. 192 ekvivalentem *VYŠETŘOVÁNÍ* je především *INVESTIGATION*

s. 194 *line-up of suspects* lze sice přeložit těžkopádným opisem *identifikace hledané osoby svědkem ve skupině figurantů*, především by však měl být uveden jednoslovný právní termín *rekognice* (§ 104b trestního řádu)

guardian ad litem – dle doslovného významu latinského výrazu *ad litem* ekvivalentem není *kolizní opatrovník*, nýbrž *procesní opatrovník* nebo *opatrovník pro řízení* (viz shodně s. 240)

s. 201 *zastupitelství* (městské, místní) má být *zastupitelstvo*

s. 204 ve třetím příkladu výraz *serious disfigurement* by bylo přesnější přeložit jako *vážné zohydění* nebo *znetvoření* namísto (příliš obecného) *vážné zranění*

s. 207 *pleading* není ekvivalentem výrazu *písemná žaloba*, nejvhodnější překlad je *zřejmě podání* (viz Chromá, New Introduction to Legal English, díl II, s. 235)

s. 210 za ekvivalent dvou rozdílných pojmů (neoddělitelná) *součást* a *příslušenství* nelze označit jediný výraz *fixture(s)* – viz poznámku ke s. 93

s. 235 *CONCILIATION* = *SMÍR* (lépe než *SMÍŘENÍ*)

s. 236 *COURT ORDER* – anglická definice neodpovídá českému překladu *SODNÍ NAŘÍZENÍ, SODNÍ PŘÍKAZ* (v českém právním prostředí se užívá spíše termínu *SODNÍ ROZHODNUTÍ*), problematická je však spíše definice (ztotožňující výraz *order* s výrazem *actions*)

s. 237 *DEFAULT* je podle definice především *ZMEŠKÁNÍ* a *DEFAULT JUDGEMENT* je *ROZSUDEK PRO ZMEŠKÁNÍ* (*kontumační rozsudek* je užíván, avšak neoficiální výraz)

s. 238 *DICTUM* – definice odpovídá zpravidla nepřekládanému výrazu *OBITER DICTUM*, nikoli termínu *VÝROK*

s. 239 *EARNINGS ASSIGNMENT* – definici odpovídá výraz *dohoda o srážkách ze mzdy*

s. 240 *GARNISHMENT* – zákonnými termíny jsou *výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky*, případně *srážkami ze mzdy*

s. 242 *JUDG(E)MENT DEBTOR* – definici by odpovídal výraz *POVINNÝ* (viz Chromá, *New Introduction to Legal English*, díl II, s. 247) a bylo by vhodné doplnit párový termín *JUDG(E)MENT CREDITOR* – *OPRÁVNĚNÝ*

LIS PENDENS = *VĚC ZAHÁJENÁ* oproti popisnému *SPOR ZAHÁJENÝ ALE DOSUD NEUZAVŘENÝ* *MAINTENANCE PENDING SUIT* je spíše *PROZATÍMNÍ VÝŽIVNÉ* než *DOČASNÉ VÝŽIVNÉ*

s. 244 *NOTICE* – není jen *OZNÁMENÍ*, ale také *VÝPOVEDĚ*, *UPOZORNĚNÍ*, *VAROVÁNÍ*, *VÝSTRAHA*, *HLÁŠENÍ*, *AVÍZO*, *POUČENÍ* – tento výraz by bylo vhodné zařadit do přehledu mnohovýznamových slov na s. 271–272

OBLIGEE = *VĚŘITEL*, *OBLIGOR* = *DLUŽNÍK* (spíše než *ZAVAZUJÍCÍ* a *ZAVÁZANÁ STRANA*)

ORAL ARGUMENT – překlad *ÚSTNÍ ODŮVODNĚNÍ* není výstižný, lépe *(ÚSTNÍ) PŘEDNESY* – viz např. <http://research.lawyers.com/glossary/oral-argument.html>

s. 245 *PARENTAGE/PATERNITY* – správně *RODIČOVSTVÍ/OTCOVSTVÍ*

PARTY – lze sice užít i výraz *STRANA*, zákonný termín však je *ÚČASTNÍK ŘÍZENÍ*

s. 246 *PLEADING* není *OBŽALOBA*, nýbrž *PODÁNÍ* (viz připomínka ke s. 207)

s. 248 *REQUEST FOR ADMISSION* – žádný z nabízených, významově rozdílných překladů (*ŽÁDOST O DOZNÁNÍ*, *ŽÁDOST O PŘIPUŠTĚNÍ DŮKAZŮ*) nevystihuje smysl uvedené definice; snad lze navrhnout *ŽÁDOST O UZNÁNÍ NESPOORNOSTI TVRZENÍ*

THE SENTENCE – anglická definice je nejasná a rozhodně neodpovídá uvedenému překladu *VÝROKOVÁ ČÁST ROZSUDKU*, obvykle se podstatné jméno *SENTENCE* překládá jako rozsudek (výrok) o trestu, odsouzení, trest

s. 249 *SEPARATE PROPERTY* je dle uváděné definice *ODDĚLENÉ VLASTNICTVÍ (MANŽELA)*, tedy to, co nepatří do spoluvlastnictví (*společného jmění manželů – community property*); překlady *OSOBNÍ MAJETEK*, *PODÍLOVÉ VLASTNICTVÍ* tudíž nejsou výstižné

s. 250 *SUA SPONTE* – dle definice nikoli *DOBROVOLNĚ*, nýbrž *BEZ NÁVRHU*

SUMMONS není pouze *SOUDNÍ PŘEDVOLÁNÍ*, ale také, jak vyplývá z uváděné definice, *SOUDNÍ OBSÍLKA*, *VYROZUMĚNÍ*, *VÝZVA*

s. 251 *WITHOUT PREJUDICE* – frekventovaný výraz lze doslovně přeložit *BEZ PREJUDICE*, což však nemá velkou vypovídací hodnotu, heslo by si zasloužilo srozumitelnější definici a výstižnější překlad než nicneříkající *BEZ OHLEDU*, případně doplnění alespoň nejobvyklejších spojení: *WITHOUT PREJUDICE TO OTHER RIGHTS* – *aniž by byla dotčena jiná práva*, *DISMISSAL WITHOUT PREJUDICE* – *zamítnutí žaloby, které nezakládá překážku věci rozhodnuté*, *WITHOUT PREJUDICE PRIVILEGE/RESERVATION* – *výsada/výhrada znemožňující použít informace získané během mimosoudního jednání v případném soudním řízení* (viz např. <http://www.duhaime.org/LegalDictionary/W/WithoutPrejudice.aspx>)

s. 265 informace, že *Great Britain does not have a Supreme Court* již není aktuální, neboť ústavní reformou z r. 2005 byl zřízen Nejvyšší soud, který začal pracovat od 1. 10. 2009

s. 284 *disposition of any appeal* je vhodnější přeložit jako *rozhodnutí o případném odvolání* než *uzavření případného odvolání*

s. 371 ve vztahu k s. r. o. jsou v češtině nevhodně užity termíny *akcionář/akcie* namísto *společník/podíly* (viz Poznámka 5 na s. 62)

s. 386 v § 55 odst. 2 tr. řádu jde především o utajení *totožnosti (identity)*, nikoli jen *podoby*

s. 388 označení protokolu o výslechu svědka v trestním řízení výrazem *minutes* je v rozporu s Poznámkou 1 na s. 392 (užívá se spíše pro zápis ze schůze)

Opticky rozsáhlé kritické připomínky, které z povahy věci předkládané recenzi dominují, se týkají jen zlomku jinak zasvěcené, obsahově bohaté a pro praxi nepochybně užitečné příručky. Věřím, že (jak je uvedeno v předmluvě k recenzovanému dílu) analýza chyb v překladu a komentované příklady budou poučné i pro zkušenější odborníky, včetně autorů publikace. Spolu s nimi tak lze doufat, že výše uvedené připomínky přispějí ke zkvalitnění případných dalších vydání.

(Autor recenze, JUDr. Robert Waltr, je předsedou senátu Nejvyššího soudu České republiky.)

ODPOSLECHY A IDENTIFIKACE MLUVČÍCH

Rozpoznávání osob na základě charakteristik hlasu a řeči pro potřeby kriminalistiky a soudnictví je dnes možné především díky rozvoji fonetických věd a jejich praktických aplikací

Marie Svobodová

Forenzní analýza řečového projevu: zkoumaný materiál a problematika získávání porovnávaných vzorků aneb snímání hlasových vzorků pro analýzu odposlechů.

V rámci kriminalistických disciplin se v současné době rozvíjí poměrně mladé odvětví, které je u nás v ČR označováno jako **audioexpertiza** (dříve fonoskopie). Předmětem zkoumání je zde lidský hlas a řeč s cílem identifikovat „anonymní“ mluvčí na základě porovnání s mluvčími, jejichž totožnost je známa (podezřelé či obviněné osoby z trestných činů, kde součástí důkazního materiálu je i audiozáznam lidského hlasu a řeči). Méně často bývá v rámci audioexpertizy úkolem ověřit obsah zaznamenaných hovorů (leckdy i přepis i obtížněji srozumitelných pasáží), či ověřit pravost nahrávky.

Rozpoznávání osob na základě charakteristik hlasu a řeči pro potřeby kriminalistiky a soudnictví je dnes možné především díky rozvoji fonetických věd a jejich praktických aplikací. V tomto případě jde o obor aplikované fonetiky, pro nějž se mezi odbornou veřejností ujal označení **forenzní fonetika**, a vedle poznatků fonetiky využívá i znalosti některých technických disciplin (akustika, audiotechnika, elektronika atd). Obor se rozvíjel zhruba od 60. let především v zemích západní Evropy a USA. V současné době je součástí fonetických výzkumů prakticky ve všech zemích, kde je fonetika jako filologická vědecká disciplína pevně konstituována. V tomto případě je pro dané účely využita skutečnost, že řečový signál přináší kromě svého obsahu i řadu informací o mluvčím: pohlaví, přibližný věk, národní či lokální příslušnost, eventuálně i sociální charakteristiku či informaci o zdravotním a psychickém stavu.

Materiálem ke zkoumání bývají různě dlouhé nahrávky (nejčastěji záznamy telefonátu na tísňové linky, odposlechy telefonátů, skryté pořízené záznamy) mluveného projevu osob, jejichž technická kvalita často nebývá příliš dobrá. Jako srovnávací vzorky se pořizují v ideálním případě profesionální laboratorní nahrávky na co nejkvalitnějším záznamovém zařízení.

Při těchto expertizách se využívají téměř všechny metody, jež má fonetika k dispozici – od metod sluchové analýzy až po detailní formy instrumentálních měření akustických vlastností řečového signálu pomocí specializovaných počítačových programů.

M. Svobodová, soudní znalec v oboru kriminalistiky, odvětví fonoskopie a lektorka kultury mluveného projevu

Typy porovnávaných nahrávek

Sporná nahrávka vymezuje jazykový materiál, který je předmětem šetření. Obsahem bývají anonymní výhrůžky, oznámení, vydírání, v poslední době pak často série telefonátů obsahujících strategické hovory v rámci přípravy či realizace trestné činnosti různého typu apod. Tyto sporné nahrávky bývají pořizovány prostřednictvím snímání na digitální počítačový server (hovory na tísňové linky), telefonního záznamníku, diktafonu, magnetofonu, či videonahrávkače, nežádka na neprofesionální úrovni. Nahrávka je často technicky i jazykově nekvalitní, a tedy v rámci forenzní expertizy obtížně zpracovatelná, popřípadě vůbec nezpracovatelná.

Z technického hlediska bývá nutné ji alespoň minimálně upravit odfiltrováním přebytečného šumu, ale pouze do té míry, aby zůstal zachován a nedeformován (řečový) signál, který má být vyhodnocen. Z jazykového hlediska by sporná nahrávka měla obsahovat výpověď minimálně o délce 2–3 sekund (jedna věta), aby ji bylo možné alespoň částečně zpracovat.

Po provedené analýze a vyhodnocení této nahrávky jsou jednotlivé nalezené parametry hlasu a řeči porovnány s nahrávkou srovnávací.

Srovnávací nahrávka označuje záznam hlasu a řeči konkrétního mluvčího, který má být porovnán se záznamem

na sporné nahrávce. Tato nahrávka má mít za standardních podmínek tři části a má být pořízena profesionálně ve fonetické laboratoři Kriminalistického ústavu. Tím je zajištěna její maximální možná kvalita, která odpovídá nárokům následné fonetické analýzy.

V realitě existují v zásadě dvě situace, které mohou ovlivnit kvalitu srovnávací nahrávky i následný postup při analýze: nahrávka pořízená v laboratoři a nahrávka pořízená mimo laboratoř.

Při pořizování srovnávací nahrávky by měl mluvčí vyjádřit svůj písemný souhlas s úkonem a měly by být přítomny další 2–3 osoby jako svědci.

Faktory působící při vzniku sporných i srovnávacích nahrávek

Sporná nahrávka často přináší dva typy jevů pro fonetickou analýzu nežádoucích. Jsou to všechny rušivé ruchy a šumy vznikající v okolí mluvčího, který pronáší text později podrobený zkoumání: zvuky hudby, aut, hluk v místnosti atd. Dále se při zpracování musí počítat s tím, že mluvčí se může pokoušet o záměrnou deformaci svého hlasu a řeči nebo je hlas mluvčího ovlivněn momentální zdravotní indispozicí.

Rušivé zvuky v okolí je možno před vlastní fonetickou analýzou (žádoucí je to především u analýz instrumentálních – akustických) částečně eliminovat použitím filtrů. Výsledné zlepšení signálu není ovšem při aplikaci existujících filtračních metod nijak výrazné, a navíc mohou vzniknout dodatečná zkreslení zaznamenaného řečového signálu. Takto upravený signál může být zpochybnitelný jako důkazní materiál.

Pořizování *srovnávací nahrávky*, pokud probíhá standardně a bez komplikací, nebývá složité. Nahrávání probíhá v uzavřené laboratoři pod dohledem experta (fonetika či poučeného kriminalisty) a je zaručeno, že nahrávka nebude rušena dozvuky v místnosti ani rušivými zvuky prostředí. Celková délka záznamu složeného z požadovaných tří částí by se měla pohybovat alespoň okolo 5 minut, ale v praxi se setkávám s materiálem i kratším. Pokud je záznam řeči kvalitní, postačí i 1 minuta souvislého řečového signálu zkoumané osoby. Tři části nahrávky jsou požadovány z toho důvodu, aby byl získán co nejvariabilnější jazykový materiál. V úvodu je mluvčí vyzván, aby hovořil o sobě, své práci, zálibách apod. Ve druhé části bývá dotázán na důvody, které vedly k jeho předvedení na policii – zde se mohou pravděpodobně vyskytnout stejná slova či slovní spojení jako na sporné nahrávce. Ve třetí části nahrávky opakuje mluvčí, pokud je ochoten, vybrané části souvislého textu ze sporné nahrávky.

Mnohdy nahrávka vzniká mimo laboratoř a bez dohledu experta či jiné poučené osoby, např. v místnosti vyšetřovatele, ve věznici, v nemocnici apod. Při takovémto „terénním“ pořizování srovnávacích nahrávek, často bez přítomnosti experta, záznam ne vždy splňuje požadavky na technickou a jazykovou kvalitu nahrávky. To pak ztěžuje práci při následné identifikaci mluvčího.

Technická kvalita nahrávky bývá nízká, záznam obsahuje dozvuk (prázdna vyšetřovací místnost) a množství vedlejších zvuků z okolí (zvuk kláves počítače při zápisu, hluk z chodby, provoz přístrojů apod.). Zpracování takové nahrávky je pak velmi obtížné a stanovení závěru musí brát tento fakt v úvahu.

Dalším problémem je fakt, že (většinou „podezřelá“) osoba, s níž je nahrávka pořizována, často nebývá ochotna spolupracovat, odmítá rozsáhlejší komunikaci a omezuje se pouze na jednoslovné odpovědi, popřípadě se pokouší svůj hlas a projev deformovat.

Stává se také, že ten, kdo nahrávku pořizuje, zadá nahrávané osobě pouze text k předčítání. Záznam pak obsahuje pouze opakování izolovaných vět ze sporné (anonymní) nahrávky nebo nějaký čtený text z novin či protokolů. Pro experta pak chybí důležitý faktor – charakter spontánní řeči. Důsledkem je opět obtížná zpracovatelnost nahrávky a následně možnost identifikovat či eliminovat mluvčího. Mluvčí může také využít svého práva a odmítnout vypovídat na mikrofon. V takovém případě nemůže být identifikace vůbec provedena.

Čím může pomoci tlumočnick

Další fakt, který může kvalitu srovnávací nahrávky ovlivnit je pořizování nahrávky za přítomnosti tlumočnicka. Nejednou jsem měla ke zkoumání nahrávku, kde více hovořil tlumočnick nežli vyslychaná osoba. Často se stává, že tlumočnick přerušuje vyslychanou osobu v půli věty, nenechává dokončit jednotlivé repliky.

V následné forenzní expertize se pak nedaří zachytit některé citlivé nuance způsobu řeči, členění textu, způsob melodických zakončování jednotlivých pasáží textu v rámci souvislé spontánní řeči atd.

V tomto případě se přimlouvám, aby tlumočnicki, pokud tlumočí nahrávaný výslech, který pak bude následně použit jako srovnávací vzorek hlasu pro identifikaci mluvčího, respektovali jednu důležitou zásadu – nechte vyslychanou osobu vždy dokončit promluvu, nepřerušujte její výpověď, dokud souvisle hovoří, nebo ji nechte mluvit tak dlouho, dokud jste schopni si obsah sdělení pamatovat.

STYLISTICKÁ ANALÝZA FRANCOUZSKÝCH A ČESKÝCH TEXTŮ

Publikace zahrnuje doprovodné materiály ke kurzu Kontrastivní stylistika francouzštiny a češtiny vyučovanému na Ústavu translatologie FF UK. Má sloužit jako úvod do problematiky stylistické, popřípadě translatologické analýzy textu

Aude Brunel, Jovanka Šotolová

Publikace obsahuje dvacet vybraných textů s podrobnými komentáři popisujícími různé aspekty rozboru. V závislosti na typu a tematice článku jsou zdůrazněny některé základní charakteristiky a zmíněna vždy různá specifika od gramatických a morfologických přes lexikální a syntaktické detaily až po souvislosti zjevné na úrovni textové. Analýza se zaměřuje jak na strukturu textu, tedy jeho dynamickou výstavbu, tak na jeho popis z hlediska pragmatického.

Tři hlavní kapitoly obsahují texty, s nimiž nejčastěji pracují studenti v bakalářském programu na Ústavu translatologie: komunikáty funkčního stylu odborného, administrativního, publicistického. Další komentované materiály – reklamní slogany, projevy a dialogová listina francouzského filmu – jsou zařazeny spíše na ukázkou, jakým směrem se dále práce s textem může odvíjet.

Zcela stranou zůstaly komunikáty dvou funkčních stylů: prostěsdělovacího a uměleckého. Texty umělecké (literární, básnické, esejistické, dramatické, scénář komiksu atd.) v publikaci zařazeny nejsou zejména proto, že jejich analýza sice staví na podobných základech, ale je většinou mnohem komplexnější, nežřídká se i překlad řídí trochu jinými pravidly a vychází z jiných požadavků.

Úvodní texty ke každé ze tří hlavních kapitol podávají stručně shrnutí dané problematiky z vybraných a při výuce doporučovaných odborných publikací. V těchto přehledech jsou vyčísleny hlavní body, jež bývá třeba u textů daných funkčních stylů analyzovat. Jejich smyslem je také v kostce zopakovat terminologii, s níž se dále v komentářích většinou pracuje již bez vysvětlování.

Tyto úvodní texty mají českou a francouzskou část a nabízejí tak srovnání, případně doplnění oborové terminologie v obou jazycích. Analyzované texty jsou rovněž české a francouzské a podobně i jazyk komentářů se střídá. Dvojazyčné pojetí bylo zvoleno zejména proto, že studenti Ústavu translatologie jsou ve většině teoretických kurzů vedeni k tomu, aby dokázali prezentovat teoretické poznatky a také je aplikovat, například tedy provést analýzu konkrétního textu, česky i ve studovaném jazyce, a to jak v ústním (ověřuje se v průběhu různých ústních zkoušek v bakalářském i magisterském studiu), tak písemném projevu (na důkaz zvládnutí této kompetence studenti předkládají během studia seminární práce, odevzdávají závěrečné diplomové práce bakalářské i magisterské).

Texty vybrané do publikace *Stylistická analýza českých a francouzských textů* rozhodně nepokrývají celé spektrum možných variant. Snahou bylo předložit dostatečně pestrý vzorek komunikátů, reprezentativní i z hlediska námětů a různorodosti jejich zpracování. Ani komentáře nepodávají vyčerpávající, kompletní analýzu textu: zaměřují se zejména na prvky, které jsou výrazné či výjimečné a daný text ozvláštňují. Mimoto mají naznačit pestrost možných přístupů k rozboru. Vzorový postup, jakým se analýza provádí, je na Ústavu translatologie standardně probírán v několika kurzech – nejen v předmětech Kontrastivní lexikologie a stylistika, ale i dalších, věnovaných přímo metodice a praxi překladu.

Studijní opora je připravována v rámci projektu „Inovace a rozvoj studijního programu Překladatelství a tlumočnictví na Ústavu translatologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze“, financovaného v rámci Operačního programu Praha – Adaptabilita CZ.2.17/3.1.00/32137.

**Evropský sociální fond / Praha & EU:
Investujeme do vaší budoucnosti**

KAPITOLY Z PŘEKLADATELSKÉ PRAXE

Ústav translatologie FF UK vydal publikaci „Kapitoly z překladatelské praxe“ s podtitulem „Odborný překlad mezi němčinou a češtinou“. Jedná se o tzv. studijní oporu, tedy jakési skriptum, určené pro studenty ústavu

Tomáš Svoboda

Publikace svým zaměřením odpovídá na potřebu vyplývající z učební praxe a zároveň je reakcí na zájem o praktickou stránku překladatelské činnosti mezi studentkami a studenty. Témata pro tuto učebnici byla zvolena se stálým zřetelem k výukovému plánu v oboru mezikulturní komunikace a překladatelství (tlumočnictví) němčina. Ačkoli se dotýká širokého spektra námětů, ústřední látkou je odborný překlad.

Strukturu knihy lze rozčlenit do tří větších celků:

1. Problematika spojená s výchozím jazykem a výchozím textem (specificky pro oblast německých originálů), dále s překladem jako procesem a dále též s překladem jako produktem (tedy otázka cílového textu a jazyka), včetně oddílu věnovaného češtině. Do tohoto tematického okruhu patří např. i zvláštní kapitola týkající se překladů pro evropské orgány a instituce. Celý oddíl je pojatý především jako utříděný soubor sebraných jevů týkajících se odborného překladu a dané užší tematiky.

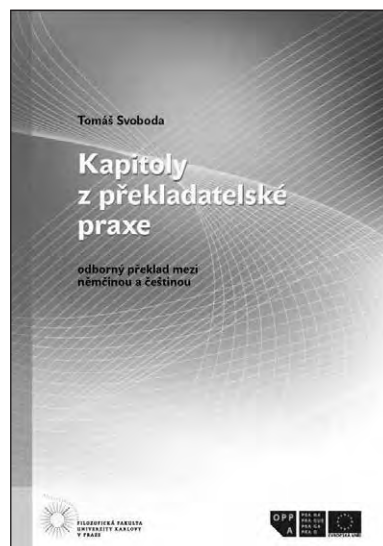
2. Informační technologie a strojový překlad. Zde se pojednává o hardwaru a ergonomii, zařazeny jsou typy a triky při práci s kancelářským softwarem (zejména MS Word), nechybí pojednání k nástrojům počítačem podporovaného překladu a dalším softwarovým aplikacím. Zvláštní kapitola je věnována strojovému překladu mezi němčinou a češtinou, jeho hodnocení i vývojovému aspektu.

3. Pojednání k situaci na trhu překladatelských služeb a stať k budoucnosti překladatelské profese. Tento oddíl vychází z nedávné ankety mezi překladateli, jakož i z přednáškové činnosti autora.

4. Na závěr, po vlastních výkladových celcích, je zařazen oddíl bibliografie a též oddíl příloh, které se jeví jako důležité zdrojové dokumenty pro výuku nebo které se jinak tematicky dotýkají zaměření učebnice. Patří sem např. texty a příručky k tématu překladů pro evropské instituce či prezentace k budoucnosti překladatelské profese.

Autor publikace doufá, že kniha studentům nabídne aktuální pohled na praktickou stránku překladu a seznámí je tak s nejnovejšími trendy v oboru.

Příprava a výroba publikace byla financována z grantu OPPA CZ.2.17/3.1.00/32137, Inovace a rozvoj studijního

programu Překladatelství a tlumočnictví na Ústavu translatologie FF UK v Praze.

Studijní opora je připravována v rámci projektu „Inovace a rozvoj studijního programu Překladatelství a tlumočnictví na Ústavu translatologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze“, financovaného v rámci Operačního programu Praha – Adaptabilita CZ.2.17/3.1.00/32137.

**Evropský sociální fond / Praha & EU:
Investujeme do vaší budoucnosti**

ČEŠTINA PRO PŘEKLADATELE

Připravovaná učebnice „Čeština pro překladaatele“ Ústavu translologie FF UK s množstvím praktických cvičení bude dobrou pomůckou nejen pro studenty mezikulturní komunikace se zaměřením na překladaatelství a tlumočnictví, kterým je především určena

Milena Houžvičková – Jana Hoffmannová

Učební text by se měl stát pro studenty mezikulturní komunikace (se zaměřením na překladaatelství a tlumočnictví) průvodcem k výuce češtiny, kterou absolvují v prvních dvou letech svého studia. Ve stručné, maximálně kondenzované formě nabídne souhrn teoretického učiva (se zaměřením na základní pojmy-termíny a jejich vymezení). Výkladová kostra bude pak v jednotlivých kapitolách učebního textu doprovázena tím, na co se autorky chtějí hlavně zaměřit a co podle svých zkušeností k výuce nejvíce potřebují: množstvím praktických cvičení a textů určených k interpretaci, tedy pracovním materiálem, který se při seminářích nejvíce osvědčil (a v některých případech studenty i mimořádně zaujal).

První oddíl (autorka M. Houžvičková) bude rozvržen podle klasického schématu základních rovin jazykového systému. V kapitole *Fonetika a fonologie* budou zdůrazněny hlavní rysy českého hláskového systému (distinktivní rysy vokálů a konsonantů) a praktická orientace se promítne do probírání znělostních a výslovnostních asimilací, do návodu k fonetickému rozboru. Především tlumočníci jistě uvítají akcentování ortoepie (správné výslovnosti) v zařazených cvičeních.

Kapitola nazvaná *Morfematika* přiblíží studentům české tvoření slov prostřednictvím výkladu o typech morfémů; podá instrukce k morfematickému rozboru a měla by napomoci tomu, aby pochopení morfematické struktury slova v některých případech vyloučilo pravopisné chyby (např. *vina – viník – vinný – vinen...*).

V nejrozsáhlejší kapitole tohoto oddílu zvané *Morfologie* bude položen důraz na klasifikaci slovních druhů, na postupné probrání deseti slovních druhů s příslušnými gramatickými kategoriemi; cvičení pak budou jednoznačně soustředěna k jevům, které činí největší potíže a které mohou být pro překladaatele a tlumočnický zvlášť důležité (jak skloňovat některá toponyma, jak od nich tvořit přídavná jména zeměpisná – např. od jmen *Barma, Malta, New York, Bilbao* aj.; jak psát složená adjektiva, např. *česko-anglický, latinskoamerický* vs. *sociálně slabý*...).

Konečně kapitola o syntaxi v tomto oddílu se dotkne teorie větných členů, relevantních složek větného a souvětneho rozboru, ale opět v ní převládne praktická orientace na syntaktickou interpunkci, ve které studenti často chybují (čárka na konci vložené vedlejší věty, rozlišení těsného a volného

přívlastku aj.). Pozornost bude soustředěna i na slovosled (ve vztahu k aktuálnímu členění), na problémové jevy jako nepravé věty vztažné, nebo na to, jak se vyhnout anakolutům, zeugmatům a vazebným kontaminacím.

Druhý oddíl (autorka J. Hoffmannová) bude rozdělen na dva pododdíly, věnované stylistice a výstavbě textu; naváže na učební text Aleny Vrbové z r. 1998 *Stylistika pro překladaatele* – texty a cvičení. V rámci úvodních výkladů přehledně shrne terminologii z oblasti klasifikace stylů, slohotvorných činitelů, slohových postupů a útvarů. Prostřednictvím výrazných ukázek předvede možnosti charakteristiky individuálních a skupinových stylů. Soustavně se bude zaměřovat na diference projevů **mluvených a psaných**, vzájemné křížení mluvenosti a psanosti; interpretační materiál k tomu poskytnou např. osobní dopisy, maily a zprávy SMS, internetové konference, ale i některé umělecké texty. Se zájmem o styl mluvených projevů souvisí důraz na specifiku výstavby **dialogu** – běžného (konverzace), institucionálního i dialogu v umělecké literatuře (význam forem podání řeči: přímá – nepřímá – polopřímá – neznačená přímá řeč). Pro výklad rozvrstvení národního jazyka a jeho stylistického využití nabídne učební text srovnání dvou nebo tří překladů téhož literárního textu do češtiny, které se liší způsobem a mírou využití prostředků knižních, nepsisovných, expresivních atd. Výběrem časově odlehklých překladů bude umožněno i sledování vývoje češtiny a zastoupení diachronního aspektu v textových analýzách.

Dále bude postupně věnována pozornost jednotlivým **funkčním stylům**. Na ukázkách stylu **administrativního** bude možno sledovat komplikovanou syntax, neosobní vyjadřování i dvojznačnost některých formulací; z administrativních žánrů budou v popředí žánry nejvíce prakticky využitelné, jako je zápis nebo životopis.

Pro práci s **odborným** stylem budou zařazeny návody k členění odborného textu, k odkazování a citování i k uvádění bibliografických údajů. Ukázky receptů a návodů umožní uvědomit si aspekt adresnosti textu, ohledu na adresáta. Pohyb mezi stylem odborným a administrativním bude zřejmý z ukázek překladů dokumentů Evropské unie do češtiny.

Názornými příklady z díla největších českých esejistů bude představena specifika stylu **esejistického**. K charakteristice stylu publicistického budou využita zejména interview z novin a časopisů (jejich oscilace mezi psaností

a mluveností, spisovností a nespisovností), budou zařazeny i ukázky publicistiky bulvární.

Reklamní texty poskytnou možnost analyzovat prostředky manipulace s adresátem a mystifikační postupy. Výběrem ze současné inzerce bude poukázáno na problém genderové korektnosti.

U stylu **řečnického** bude položen důraz na poznání jednotlivých rétorických figur a ovládnutí příslušné terminologie. Interpretace textových ukázek se soustředí na projevy našich významných státníků a na vyjadřování politiků (tedy na texty, jaké budou studenti pravděpodobně při své práci překládat nebo tlumočit).

U stylu **uměleckého** bude pozornost věnována hlavně vícejazyčnosti, využití různých kódů (jazyků i variant). A názornými příklady budou představeny i **věkové** styly, tj. generační rozdíly ve vyjadřování.

Druhá část druhého oddílu bude věnována různým aspektům **výstavby textu**: jeho sémantice, motivaci jeho členění

horizontálního i vertikálního a prostředkům jeho soudržnosti (koherence a koheze), textového navazování. Bude zdůrazněna role tematických posloupností, koreferenčních mechanismů, koheze spojkové a lexikální, a specifické uplatnění těchto prostředků ve výstavbě dialogu. V rámci **textové syntaxe** budou sledovány i modifikace syntaktických konstrukcí v textu (elipsy, vsuvky, parcelace atd.).

Prostřednictvím veskrze praktických a aktuálních textů se učební text pokusí přiblížit **pragmatickou** problematiku zdvořilosti, přímých a nepřímých řečových aktů. Především na ukázkách umělecké literatury budou předvedeny typy a postupy **intertextuality**. Nebude opomenuto u studentů velmi oblíbené téma, funkce různých typů paraverbálních a mimojazykových prostředků (gest, mimiky, pohybů) ve výstavbě textu.

Na závěr učebního textu budou zařazena ještě některá doplňková, univerzálně využitelná cvičení, týkající se korektury textu nebo úpravy nevhodně stylizovaných a z různých důvodů špatně srozumitelných vět.

TECHNIKA ŘEČI – RÉTORIKA PRO TLUMOČNÍKY

Krátké ohlédnutí za 10 praktickými semináři spojenými s nácvikem techniky dechu, tvoření hlasu a artikulace a tréninkem mluvní pohotovosti

Marie Svobodová

V roce 2004 se konaly první dva třídenní semináře (rozděleno do tří po sobě následujících sobot) týkající se problematiky kvality mluveného projevu se zaměřením na techniku a kulturu řeči pro tlumočníky. Nestalo se snad – pokud mne neklame paměť – že by jejich účastníci vynechali jedinou sobotu. Ať už to bylo z jakýchkoli důvodů (nepromarnit vložený peněz, utéci od sobotních rodinných povinností spojených pro ženy často s intenzivní péčí o potomky a kapající kohoutky a pro muže se starostí o kvalitní víkendovou stravu, či opravdu nasát nové profesní dovednosti nebo...), udělalo mi to radost a měla jsem po dlouhé době pocit užitečnosti.

Po skončení seminářů se ozvalo několik jedinců, kteří se rozhodli pokračovat dále v tréninku svého řečového umění. Na podzim ještě téhož roku se konal první víkendový a současně výjezdový seminář pro cca 6 lidí včetně mé maličkosti. Pak to všechno pokračovalo co půlrok (až na výjimky z důvodu chorob lektora či mimořádných pracovních povinností frekventantů) až zatím do loňského podzimu.

Co se na takových seminářích vlastně děje? Stěžejní částí je nácvik dobré a zdravé techniky dechu, tvoření hlasu (tak,

Zleva J. Píbilová, P. Trusina, I. Šprcová, E. Gorgolová, M. Svobodová, T. Franková a A. Pontigo Arestizábel na výjezdovém semináři rétorického umění ve Škrdlovicích u Žďáru nad Sázavou

aby tlumočnickovi neodešly hlasivky už po půldenním tlumočení) a artikulace. Dále si lze trénovat mluvní pohotovost a pomaličku rozmnožovat i aktivní slovní zásobu pomocí snad zajímavých cvičení. Veškeré mluvní výkony během semináře (rozuměj pouze pracovní projevy) jsou vtištěny na audiozáznam a následně analyzovány z hlediska techniky řeči, stylu, práce s modalitou atd. Toto se různě kombinuje od pátečního poledne do nedělního oběda.

V posledních několika seminářích přibýly i delší souvislé projevy – prezentace na různá témata z oblasti zájmů a znalostí jednotlivých účastníků této víkendové akce. Samozřejmě vše je vedeno snahou o prezentaci v co nejčistší formě z hlediska kvality řeči, slovní zásoby atd. Praxí si tedy utvrzujeme naučené techniky a každé vystoupení je i z tohoto hlediska také náležitě okomentováno. Tímto počinem nám však přibyl další aspekt rozvoje našich osobností – rozšiřování všeobecného přehledu, rozvíjení umění diskuse (která po každém příspěvku zcela spontánně probíhá), což já považuji v současném stavu práce s touto skupinou neuvěřitelně báječných, nadaných a inteligentních lidí, a k tomu všemu i vynikajících profesionálů, za největší dar pro nás všechny.

Poslední a zároveň jubilejní, jelikož již desátý, seminář se konal, jak již bylo řečeno, na podzim, konkrétně v říjnu loňského roku. Z pochopitelných důvodů nebyl tak intenzivně pracovní, ale zato jsme se sešli v úplně plném počtu.

Každý nechal doma rozdělanou práci, nedopřeložené překlady, hladové děti, přestal se učit na zkoušky, jedna z nás dokonce přijela snad rovnou z pražského letiště po náročné pracovní cestě. U této příležitosti poctila svou přítomností naše maličkosti i paní předsedkyně KST ČR.

Co říci závěrem? Sama za sebe si přeji, aby práce s těmito lidmi pokračovala dále a abych byla stále schopna alespoň trochu přispívat k jejich dalšímu profesnímu rozvoji (i když v této fázi už spíše oni mohou učit mě). Z posledních ohlasů se zdá, že brzy zahájíme další desítku. A nakonec si dovoluji připojit větu z poslední mailové korespondence naší skupiny. Pavel Trusina, musím říci, že duše naší skupiny a kronikář, píše „Nikdy není pozdě začít se v něčem vzdělávat...“

Vážená skupino „aktivních rétorů“ přijměte můj dík za vytrvalost, pracovní i lidskou poctivost a konečně i za trpělivost se mnou jako lektorkou. Těším se na další setkávání s vámi.

NĚKOLIK SLOV O MEZINÁRODNÍ FEDERACI PŘEKLADATELŮ FIT

Je dobré znát krátkou historii a význam této světové organizace, které jsme řádným členem, a která již léta hájí zájmy překladatelů a tlumočnicků

Milúše Malá

Jak již jsme informovali na našich webových stránkách a v Soudním tlumočnicku 1/2011, Komora soudních tlumočnicků ČR byla na kongresu Mezinárodní federace překladatelů (FIT) v San Francisku dne 30. července 2011 přijata za řádného člena této největší a nejstarší organizace svého druhu. Mezinárodní federace překladatelů FIT, která byla založena již v roce 1953, sdružuje více než 100 asociací a organizací překladatelů, tlumočnicků a terminologů z celého světa, což představuje více než 80 000 překladatelů z 55 zemí světa. Sídlo federace je ve švýcarské Basileji, svá regionální centra má Federace v Evropě a Latinské Americe. Jejím cílem je podporovat profesionalitu překladatelů, zlepšovat podmínky jejich práce a chránit jejich práva a svobodu projevu. Federace zastupuje profesionální překladatele na mezinárodní úrovni při jednání s vládními i nevládními organizacemi.

Jako řádný člen této organizace má Komora hlasovací právo na zasedání nejvyššího orgánu – Kongresu, který zasedá každé tři roky. Příští zasedání kongresu bude v roce 2014 v Berlíně a hostitelem bude Freie Universität Berlin. Federace vydává čtyřikrát do roka odborný časopis Babel. Více informací najdete na webových stránkách federace www.fit-ift.org.

Po té, kdy se naše Komora stala v loňském roce řádným členem Evropské asociace právních tlumočnicků a překladatelů (EULITA) a aktivně se zapojila do její činnosti, zejména v projektu TRAFUT (Training for the Future), jsme se stali členy další významné mezinárodní organizace, která má stejné cíle jako Komora, tedy zvyšování profesionality překladatelů a zastupování jejich zájmů.

Fédération Internationale des Traducteurs
International Federation of Translators

The voice of associations of translators, interpreters and terminologists around the world

KRAJSKÝ SOUD V OSTRAVĚ – KOCOURKOV

Pravděpodobně každému z nás se už stalo, že nám některý soudce „zapomněl“ přiznat tlumočné, nebo že nám účtárna měsíce, či roky, neproplácí již přiznané tlumočné. Krajský soud v Ostravě však svými nepochopitelnými praktikami překonal všechny: údajně vydal v rozporu se zákonem vnitřní nařízení neplatit tlumočnickům DPH k vedlejším výdajům. Ale jen některým...

Dagmar De Blasio Denčíková

Obdrželi jsme od kolegyně dotaz: „Jak řešit účtování DPH k náhradám cestovného (benzin) při tlumočení na soudech? **Krajský soud v Ostravě, pobočka v Olomouci** mi totiž tvrdí, že DPH nemohu účtovat, protože podle jejich nařízení na to tlumočníci nemají nárok (pouze advokáti a pod.). Na moji námitku, že u jiných soudů s tím problémy nejsou, a že u stejného soudu jiná kolegyně-tlumočnice řádně účtuje daň z přidané hodnoty k cestovnému, kterou jí bez problémů proplácí, mi bylo odpovězeno, že ta kolegyně je jediná, které to soud uznává.“

Je to až komická odpověď, zejména když si uvědomíme, že zákon platí pro všechny, včetně soudů, a **podle zákona č. 235/2004 Sb. o dani z přidané hodnoty ten, kdo je plátcem DPH, je povinen daň z přidané hodnoty účtovat.**

Vzhledem k tomu, že **cestovné je jednoznačně vedlejší výdaj**, postačí citace z uvedeného zákona o dani z přidané hodnoty, § 36 – základ daně (viz zejména bod 3, písmeno e):

1. Základem daně je vše, co jako úplatu obdržel nebo má obdržet plátcem za uskutečněné zdanitelné plnění od osoby, pro kterou je zdanitelné plnění uskutečněno, nebo od třetí osoby, bez daně za toto zdanitelné plnění.

2. Základem daně v případě přijetí úplaty před uskutečněním zdanitelného plnění je částka přijaté úplaty snížená o daň.
3. **Základ daně také zahrnuje**
 - a) jiné daně, cla, dávky nebo poplatky,
 - b) spotřební daň, pokud zákon nestanoví jinak v § 41,
 - c) daň z elektřiny, daň ze zemního plynu a některých dalších plynů a daň z pevných paliv, a to podle právní úpravy těchto daní,
 - d) dotace k ceně,
 - e) **vedlejší výdaje, které jsou účtovány osobě, pro kterou je uskutečňováno zdanitelné plnění, při jeho uskutečnění,**
 - f) při poskytnutí služby i materiál přímo související s poskytovanou službou,

Nebylo by vůbec od věci, kdyby se Finanční úřad (a nejen ten) podíval na účetnictví Krajského soudu v Ostravě. Ptáme se jak je možné, že se jeho úředníci řídí zcela svévolnými výklady, kterými porušují zákon? Navíc, u různých osob postupují různě a některé beztrestně z „moci úřední“ nutí k nezákonným krokům. Člověku z toho zůstává rozum stát!

TLUMOČNÍK NEMŮŽE U SVATEBNÍHO OBŘADU TLUMOČIT A ZÁROVEŇ BÝT SVĚDKEM

Kolegové se často setkávají s tím, že se po nich požaduje, aby u svatebního obřadu nejen tlumočili, ale také svědčili. Tlak přichází především od svatebních agentur

Dagmar De Blasio Denčíková

Paní předsedkyně Gorgolová se jménem Komory obrátila na Ministerstvo vnitra se žádostí o stanovisko k uvedenému problému, který se vyskytuje při uzavírání manželství zejména s cizími státními příslušníky z bývalého Sovětského svazu.

Z oddělení státního občanství a matrik MV jsme obdrželi následující vyjádření:

„Prohlášení o uzavření manželství se činí veřejně a za účasti dvou svědků (§ 3 odst. 2 zákona č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů). Podle ust. § 39 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu

a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, snoubenec, který nemluví nebo nerozumí česky, anebo je neslyšící nebo němý, musí mít při prohlášení o uzavření manželství tlumočnicka.

Z uvedeného vyplývá, že při uzavření manželství nelze kumulovat postavení osob, které budou u uzavření manželství plnit úlohu svědka a osob, plnících úlohu tlumočnicka.“

Nejvíce s tímto problémem musí bojovat ruštináři a ukrajinštináři. My věříme, že bojují úspěšně. Jinak se může stát, že manželství, u kterého případně dělali zároveň tlumočnicka i svědka, bude v budoucnu prohlášeno za neplatné.

NOVÉ METODY POLICEJNÍ PRÁCE, ČI NOVÁ DĚLBA PRÁCE MEZI POLICIÍ A TLUMOČNÍKY?

Trochu s ironií, trochu se smutkem i pochybnostmi se ptáme, v čem všem může spočívat práce tlumočnicka, a zda níže popsanou situaci lze nazývat tlumočnickým úkonem

Miroslav Grossmann

Návštěvnost České republiky ruskými turisty vzrostla v posledních pěti letech třístokrát. Zvláště oblíbené jsou u ruské klientely novoroční pobyty, které vzhledem k ruskému pravoslavnému kalendáři zahrnují první polovinu ledna (pravoslavné vánoce jsou čtrnáct dní po vánocích katolických a obdobně i pravoslavný Nový rok).

A tak na začátku letošního ledna došlo v jednom z pražských hotelů ke krádeži věcí z hotelového pokoje. Poškození, ruská manželská dvojice a jejich asi dvacetiletý syn, přišli krádež nahlásit na příslušné místní oddělení policie. Byli z daleké Sibíře a ovládali jen mateřský jazyk.

Byl tedy povolán tlumočnick, a když se dostavil na recepci místního oddělení byl zcela věcně osloven sličnou recepční: „Co chcete?“. V této otázce byla i trochu výtka, protože tlumočnick recepční nechtěně vyrušil z pečlivého studia skript, zřejmě k nastávající zkoušce. Když tlumočnick prozradil svoji profesi, byl recepční uveden k příslušnému policistovi. Policista jej uvítal slovy: „Tak vy jste ten tlumočnick?“, a aniž by čekal na odpověď zašmátral kdesi v dolní přihrádce psacího stolu a vytáhl celý balík čistých papírů. Odpočítal tři listy a zbývající balík vrátil na původní místo. Tři listy znovu přepočítal se zdůvodněním:

“My teď musíme šetřit!“. Potom tři listy předal tlumočnickovi se slovy: „Běžte je vytěžít! Ale pořádně, aby mi šéf nevnadal!“. Tlumočnick tedy odešel do recepce za poškozenými a začal je „vytěžovat“. Krátce po začátku „vytěžování“ však ruská žena napomenula svého syna a manžela, aby nemluvili tak hlasitě, protože to ruší recepční. Toto skutečně tlumočnick nemohl vědět, protože seděl obrácen zády k recepční. Ale byla okamžitě sjednána náprava, a „vytěžování“ dál pokračovalo polohlasně až šepetem. Tlumočnick zaznamenal „vytěžení“ na poskytnuté tři listy písmem úsporným a oboustranně, a potom se vrátil za policistou. Tento jej přivítal slovy: „Tak už to máte, tak diktujte!“. Tlumočnick tedy nadiktoval tři úřední záznamy dle příslušné stopadesátosmičky, policista neshledal nedostatků, záznamy vytiskl, podepsal a tlumočnicka vyzval také k podpisu a orazítkování. Následně ještě musel policista vyzvat nemotorného tlumočnicka: „Tak jim to běžte dát podepsat, vždyť zdržujete sám sebe!“. Tlumočnick tedy zašel do recepce pro podpisy poškozených a následně úřední záznamy už v řádném stavu předal policejnímu orgánu.

Nakonec si tlumočnick ještě dovolil vnutit policejnímu orgánu i vyúčtování tohoto tlumočnického úkonu.

CO JE, KDO JE A CO DĚLÁ „MOPNZC“?

Mezirezortní orgán MOPNZC při Ministerstvu práce a sociálních věcí, projednávající otázky spojené se zaměstnáváním cizinců v České republice, existuje již 12 let. V rámci projektu „Sociální tlumočení ve styku s cizinci“ jsou školeni levní neprofesionální tlumočnicki, aby se úřednicki mohli s cizincem „nějak domluvit“

Ilona Šprcová

Slyšeli jste někdy zkratku MOPNZC? Že ne? Nijak se tím netrapte. Já jsem také donedávna netušila, že takováto zkratka a orgán, kterým je jí označován, existuje. Tedy, jedná se o Mezirezortní orgán pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců, který působí při Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR. Tomuto orgánu předsedá náměstek ministra pro trh práce. Členy jsou zástupci dalších ministerstev a ústředních státních institucí, např. Ministerstva financí, Ministerstva průmyslu a obchodu, Ministerstva vnitra, Ministerstva zahraničních věcí, krajských poboček Úřadu práce, ředitelství Služby cizinecké policie, Českého statistického úřadu, Generálního ředitelství cel,

Státního úřadu inspekce práce, odborových svazů, Hospodářské komory ČR, Svazu průmyslu a dopravy, Agrární komory aj. Celkem asi 30–35 osob. MOPNZC funguje od r. 2000, schází se na svých zasedáních 3krát do roka a projednává otázky spojené se zaměstnáváním cizinců v ČR.

Já jsem byla přizvána na podzimní zasedání jako (cituji z pozvánky) „nezávislá odbornice z důvodu zařazení problematiky tlumočení pro cizince jako zvláštního bodu do programu jednání“. Když jsem obdržela pozvánku, nejprve jsem si pomyslela, že je to nesmysl, že nevím, čím

bych mohla přispět a co bych tam tak mohla říci, ale nakonec jsem byla ráda, že jsem pozvání přijala.

Ve svém krátkém vystoupení jsem přítomné seznámila s Komorou soudních tlumočnicků, s jejím posláním a aktivitami, které komora vyvíjí především v oblasti vzdělávání a zvyšování profesionality svých členů. Také jsem obrátila pozornost přítomných k úsilí, které vyvíjíme v oblasti legislativy, pohovořila jsem o našich snahách prosadit přijetí zcela nového zákona o tlumočnicích a překladatelích, který by odpovídal požadavkům dnešní doby.

Z ostatních témat a příspěvků, které zazněly během zasedání, mne nejvíce zaujala informace o projektu Sociální tlumočení ve styku s cizinci, který rozpracovalo a rozvíjí Ministerstvo práce a sociálních věcí. Tento projekt se nápadně podobá projektu komunitního tlumočení, který svého času vypracoval a prosazoval tým Ústavu translatologie FF UK pod vedením docentky Ivany Čeňkové.

Jedná se o pilotní projekt, který byl realizován jako veřejná zakázka Ministerstva práce a sociálních věcí. Ve výběrovém řízení vyhlášeném ministerstvem vyhrála a realizátorem projektu se stala nezisková organizace META o.s. (www.meta-os.cz). Cílem projektu bylo proškolení potenciálních sociálních tlumočnicků z vietnamské, mongolské a ruské komunity a následné zabezpečení jejich odborné praxe. Cílovou skupinou projektu byli cizinci, kteří dobře zvládají český jazyk a zároveň hledají možnost lepšího profesního uplatnění, například jako tlumočníci. Dalším cílem bylo přispět k řešení problému nedostatku tlumočnicků pracujících s uvedenými jazyky a zaměřených na sociální problematiku.

Tento dvouměsíční kurz sociálního tlumočení byl rozdělen do dvou modulů v rozsahu 24 a 60 hodin. V prvním obecném modulu se účastníci seznámili se základními zásadami a technikami tlumočení, s rolí tlumočnicka, s etikou tlumočení, s metodami vedení rozhovoru a zvládání krizových situací. Ve druhém, specializovaném modulu se výuka zaměřila na proškolení v odborné terminologii v konkrétním jazyce v takových oblastech jako je školství a vzdělávání, každodenní život (rodné číslo, řidičský průkaz, pojištění, jednání s bankou atp.), trestná činnost a další protiprávní jednání (trestné činy, soudnictví, pokuty, odvolání atd.), zdravotnictví (základní lékařské pojmy, pohotovost, zubní lékařství, zdravotní pojištění), povolení k pobytu a zaměstnání (úřad práce, pracovněprávní vztah), sociální zabezpečení (ČSSZ, sociální pojištění), podnikání (živnostenská úřady, obchodní vztahy, OSVČ), daňová problematika (finanční úřady, daňové přiznání, DPH), bydlení (nájemní smlouvy, výpovědní lhůty atd.). Na závěr kurzu prošli frekventanti ústní a písemnou zkouškou a obdrželi osvědčení o absolvování kurzu Sociální tlumočení ve styku s cizinci.

I. Šprcová, členka představenstva KST ČR, se zúčastnila podzemního zasedání Mezirezortního orgánu pro potírání nelegálního zaměstnávání cizinců (MOPNZC), který působí při Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR

V rámci pilotního projektu byli proškoleni 4 „tlumočníci“ vietnamštiny, 4 „tlumočníci“ mongolštiny a 5 „tlumočnicků“ ruštiny. Do budoucna hodlá MPSV rozšířit tento projekt i na další jazyky.

Absolventům kurzu bude nyní zprostředkována možnost tlumočení v praxi. Mělo by to vypadat tak, že orgán veřejné správy či sociálních služeb, ke kterému se dostaví cizinec neovládající český jazyk, najme tlumočnicka ze seznamu (který bude všem orgánům poskytnut Ministerstvem práce a sociálních věcí), tlumočnick provede tlumočnický úkon a obdrží voucher v hodnotě 250 Kč, který mu bude následně proplacen realizátorem projektu.

Na můj argument ohledně potřeby profesionálního tlumočení a s tím souvisejícího náležitého ohodnocení práce tlumočnicků mi bylo sděleno (parafrázuji), že to ani není potřeba, že stačí, aby se daní úředníci s cizincem „nějak domluvili“ (a tomu má napomoci právě „tlumočnick“ vyškolенý v rámci projektu pracující téměř zadarmo), a že soudní tlumočníci jsou drazí a že jejich profesionální výkony v podstatě ani nejsou nutné – pochopitelně kromě případů trestních řízení a soudních jednání, které zřejmě vždy zůstane vyhrazeno soudním tlumočnickům.

Očividná snaha Ministerstva práce a sociálních věcí, ale i některých dalších rezortů, o snižování nákladů na tlumočení i za cenu ústupků z kvality a profesionality a zjištění, kdo všechno může tlumočit a koho všechno jsou státní orgány ochotny považovat za tlumočnicka, jen aby nemusely platit profesionály, mne doslova a do písmene děsí.

CO SE SLIBEM MLČENLIVOSTI, KDYŽ SE Z TLUMOČNÍKA V JEDNÉ TRESTNÍ VĚCI STANEME SVĚDKEM V JINÉ TRESTNÍ VĚCI?

Kdo nás může zbavit mlčenlivosti, abychom mohli vypovídat v roli svědka? Stůjte si za svým právem a nechte se písemně zbavit mlčenlivosti tím orgánem, který vás původně přibrál jako tlumočnicka

Kestrina Peza

K. Peza, soudní tlumočnice albánštiny a členka KST ČR®

Dlouhodobě působím v jedné trestní věci jako tlumočnice albánského jazyka. Toto řízení již nějakou dobu probíhá u Obvodního soudu pro Prahu 2. Minulý rok jsme měli několik hlavních líčení, kdy se svědek albánského původu nechtěl dostavit k jednání. Po několika intervencích se konečně

k jednání dostavil. Vzhledem k tomu, že se vždy snažím tlumočit simultánně, aby průběh jednání nebyl přerušen a vše probíhalo plynule, vždy stojím vedle osoby, které tlumočím. Ta vždy stojí u tzv. „ohrádky“, tj. místa, kde se nachází i svědek nebo obžalovaný, pokud posledně zmíněný nesedí vedle svého obhájce, a vypovídá před soudem. I v tomto řízení to bylo stejné. Soudce zavolal svědka, svědek vstoupil dovnitř jednací síně, předal soudci svoje doklady a vrátil se do „ohrádky“, kde vedle něho po pravé straně jsem stála i já. Začal jeho výslech, který bohužel byl přerušen tím, že se pan svědek pohádal s panem obžalovaným a strhla se bitka nejen mezi panem svědkem a panem obžalovaným, ale i mezi panem svědkem a rodinou pana obžalovaného. Musela se zavolat justiční stráž, která nás ale nejprve neslyšela a dostavila se zpožděním. Pan svědek v doprovodu justiční stráže opustil jednací síň a soudce nařídil vykázat veřejnost z jednací síně. Protože jsem byla mezi panem obžalovaným a panem svědkem, samozřejmě jsem to schytala, jak se říká, z „první ruky“, v tomto případě z „první nohy“. Díky Bohu mi pošlapali jenom nohu (ještě týden potom jsem cítila bolest), jinak jsem zůstala „celá“. Po této události jsem si říkala, že i v jednací síni může být vzrůšo a my tlumočnicki nemáme tak nudnou práci, jak se obecně předpokládá.

Pochopitelně, že státní zástupce a soudce nemohli tuto věc nechat jenom tak. Vzhledem k tomu, že obžalovaný, svědek a veřejnost byli albánského původu, soudce mě poprosil, abych mu řekla, o čem se zmínění při bitce bavili. Když začala bitka mezi svědkem a obžalovanými, popř. veřejností, byla jsem v šoku z toho, jak je možné, že i v jednací síni se lidé mohou poprat. A to jsem na leccos zvyklá (působím jako soudní tlumočnice albánského jazyka od roku 2000 a tato komunita je velmi „živá“). Proto jsem neslyšela, o čem se tyto osoby bavily. Požádala jsem soud o vydání CD z jednání s tím, že v co nejkratší době provedu písemný překlad. Svědek se nechoval uctivě k soudu, proto na něho bylo podáno trestní oznámení a policie mě vyzvala k podání ne tlumočnického, ale svědeckého úkonu. Neměla jsem s tím

žádný problém, ale požádala jsem policejní komisařku, aby mi zařídila zbavení mlčenlivosti tlumočnicka v trestní věci, abych pak bez potíží mohla přednést svědeckou výpověď. Policejní komisařka se mě zeptala, koho o to má požádat. Pověděla jsem jí, že předpokládám, že Obvodní soud pro Prahu 2, protože tato věc probíhá u nich a já jsem v té věci přibrána soudem. Domluvily jsme se na určitý termín v lednu, ve 13. hodin, kdy jsem se tento úkon řádně dostavila.

Před započítáním mého výslechu mi policejní komisařka sdělila, že nedostala od soudu žádné zbavení mlčenlivosti, protože nejsem pracovníkem soudu, proto mám ze zákona povinnost vypovídat. Sdělila jsem paní komisařce, že velmi ráda podám svědeckou výpověď, ale to v momentě, až budu zbavena mlčenlivosti, protože jsem podepsala slib tlumočnicka, kde jsem se zavázala, že nikomu nebudu sdělovat informace týkající se této věci. Plus u každého hlavního líčení v této trestní věci jsem byla upozorněna předsedou senátu, že musím zachovat mlčenlivost, jinak bych mohla být trestně stíhaná a mohli by mi odebrat razítko. Paní policejní komisařka se ozvala předsedovi senátu a sdělila mu tento problém. On na to reagoval tím, že v této trestní věci mě přibrál policejní orgán Obvodní ředitelství policie pro Prahu 2, a proto tato složka bude muset rozhodnout o zbavení mlčenlivosti. Policejní komisařka musela tuto věc projednat se svým vedoucím, který přišel k ní do kanceláře. Jejím vedoucím byl mimochodem policista, který mě v minulé trestní věci přibrál jako tlumočnicka. Vzhledem k tomu, že vše je uloženo elektronicky (díky Bohu za to), neměl potíže se podívat elektronicky na trestní spis, ve kterém jsem působila jako tlumočnice. Viděl tam, že jsem skutečně podepsala písemný slib o tom, že musím zachovat mlčenlivost. Vzhledem k tomu, že nikdy neměli takový případ, vedoucí se musel poradit s dalšími kolegy o tom, jak mají postupovat. Nakonec dal policejní komisařce pokyn, aby do protokolu o výslechu svědka uvedla větu, že zmíněná policejní složka pro Prahu 2 zbavuje tlumočnicki povinnosti zachovat mlčenlivost v dané věci z důvodu podání svědecké výpovědi v této věci. A tak konečně po hodině a půl mohl začít můj výslech a já jsem poprvé v životě mohla podat svoji svědeckou výpověď.

Pokud se Vám v budoucnu stane, že stejně jako já budete muset podat svědeckou výpověď ve věci, kde jste působili jako tlumočnicki, doporučuji stát si za svým právem zbavení mlčenlivosti a nechat si kopii takového rozhodnutí pro případ, že byste takový doklad potřebovali. Já ten svůj mám uložený – co kdyby...

OCHRANNÁ ZNÁMKA „KOMORA SOUDNÍCH TLUMOČNÍKŮ ČESKÉ REPUBLIKY – KST ČR“ BYLA REGISTROVÁNA ÚŘADEM PRŮMYSLUVÉHO VLASTNICTVÍ

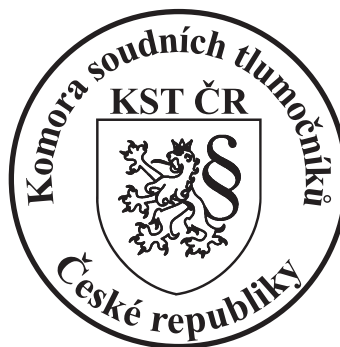
Krátká geneze zápisu ochranné známky KST ČR[®] na Úřadu průmyslového vlastnictví a jak ji mohou naši členové používat

Dagmar De Blasio Denčíková

V posledních letech prestiž Komory nepochybně stoupá a její jméno začíná mít zvuk nejen na české scéně, ale i na scéně mezinárodní. Jsme na to právem hrdí, ale zároveň jsme si vědomi toho, že dobré a důvěryhodné značky někdy přitahují podvodníky. Na svobodném trhu se vždy pohybují individua, která se snaží těžit z tvořivosti a dlouholeté námahy jiných. Chlubí se cizím peřím, či dokonce úmyslně uvádějí jiné v omyl za účelem nezaslouženého navýšení svých zisků nebo své prestiže. Stává se to čím dál častěji i nám a tak jsme dospěli k názoru, že je na čase chránit nejen renomé Komory jako takové, ale i její „značku“.

Požádali jsme tedy Úřad průmyslového vlastnictví o zápis ochranné známky „Komora soudních tlumočnicků České republiky – KST ČR“ a dne 2. listopadu 2011 nám bylo vyhověno. **Naše ochranná známka je vedena pod číslem zápisu 321464** ve třech hlavních třídách podle nicešské mezinárodní klasifikace a kryje nepřeberné množství služeb, výrobků a situací. Myslím, že jsme žádný z oborů neopomněli. Osvědčení o zápisu naší ochranné známky můžete najít v databázi ochranných známek na webu Úřadu průmyslového vlastnictví na adrese www.upv.cz.

Při této příležitosti sdělujeme všem členům Komory **jednoduchá pravidla pro používání ochranné známky KST ČR[®]**. Pokud řádně platíte členské příspěvky, jste oprávněni zařazovat do svých referencí odvolání na to, že jste členy KST ČR[®]. Můžete též jako členové uvádět známku KST ČR[®] na svých osobních webových stránkách (rozumějí se tím webové stránky fyzické osoby a fyzické osoby-podnikatele, ne však webové stránky právnické osoby) za podmínky, že od známky bude vést odkaz (link) na stránky www.kstcr.cz.

PRÁVNICKÁ FAKULTA UNIVERZITY KARLOVY JIŽ PATNÁCT LET ROZŠIŘUJE ZNALOSTI SOUDNÍCH TLUMOČNÍKŮ

Absolvování doplňkového studia pro překladatele právních textů je jednou z oficiálních odborných podmínek pro jmenování soudním tlumočnickem

Milena Horálková

Na Právnické fakultě Univerzity Karlovy probíhá letos již patnáctým rokem v rámci programu celoživotního vzdělávání Juridikum kurz pro tlumočnický a překladatelský, nově s mírně pozměněným názvem „Doplňkové studium pro překladatele právních textů“.

V letošním akademickém roce 2011–2012 se vyučuje ve třech jazycích (angličtině, němčině a francouzštině) a přihlásilo se celkem 78 posluchačů. 14 z nich navštěvuje pouze českou část, 49 navštěvuje jazyk i českou část. Rozložení v jednotlivých jazycích: angličtina 34 posluchačů, němčina 21 a francouzština 9.

Nově se absolvování tohoto studia stalo jednou z oficiálních odborných podmínek pro jmenování soudním tlumočnickem.

Výuka výše uvedeného kurzu se bude konat i v akademickém roce 2012–2013. Bližší informace jsou jako vždy uveřejněny již od přelomu března a dubna 2012 na webu Právnické fakulty Univerzity Karlovy www.prf.cuni.cz/dokumenty/juridikum-kurzy/juridikum_seznam.php.

I zde, na dalších stránkách bulletinu Soudní tlumočnick, uvádíme jak je rozvrženo Doplňkové studium pro překladatele právních textů.

ŠESTNÁCTÝ ROČNÍK DOPLŇKOVÉHO STUDIA PRO PŘEKLADATELE PRÁVNÍCH TEXTŮ 2012 – 2013

Úvod

Právnická fakulta UK ve spolupráci s Komorou soudních tlumočnicků pořádá již šestnáctý běh doplňkového studia pro (soudní) překladatele a tlumočníky v oblasti práva.

Účelem organizování doplňkového studia je přispět ke zkvalitnění odborné přípravy překladatelů a tlumočnicků právních textů, rozšířit jejich znalosti v oblasti práva v širokém slova smyslu, čímž se následně zvýší kvalita jimi poskytovaných služeb.

Cíl studia

Cílem navrhovaného kurzu je dostatečně po stránce odborných právních znalostí a jazykových dovedností připravit současné a budoucí tlumočníky a překladatele právních textů (včetně těch, kteří již mají licenci soudního tlumočnicka, nebo o ni hodlají žádat) takovým způsobem, aby mohli své služby vykonávat kompetentně a na co nejvyšší úrovni. Ministerstvo spravedlnosti ČR má možnost tuto přípravu a její výstupy kontrolovat, a tím mít přehled o odborné způsobilosti žadatelů o licenci soudních tlumočnicků.

Koncepce studia

Kurz je koncipován jako interdisciplinární studium se zaměřením na praktické znalosti překladatelů, přičemž obsahová náplň vychází z jednotlivých právnických oborů nebo s nimi souvisí. Odborné přednášky jsou vedeny učiteli právnické fakulty, případně jsou zváni přednášející z praxe podle odborného právního zaměření. Praktické překladatelské dovednosti jsou převážně v kompetenci učitelů odborného jazyka z katedry cizích jazyků Právnické fakulty UK, popř. zkušených (soudních) tlumočnicků a překladatelů.

Studium je rozděleno na dvě části, na **část A** a **část B**, přičemž je možné přihlásit se na obě části nebo jen na jednu z nich. Každá ze dvou částí trvá tři vyučovací hodiny (tj. 3 x 45 minut).

Část A: posluchači jsou v **češtině** formou přednášky seznámeni s českou realitou v daném oboru práva, popř. v porovnání se stavem v dané jazykové oblasti (viz příložený program kurzu). Přednášející jsou specialisty v příslušných právních oborech.

Část B: jazykové semináře, které tématicky navazují na obsah přednášky v části A, jsou vedeny samostatně učiteli jazyků popř. kompetentními a zkušenými překladateli a tlumočníky (angličtina, němčina, francouzština, ruština).

Pro koho je studium určeno

Kurz je přístupný všem tlumočnickům a překladatelům, kteří se odbornou právní problematikou zabývají nebo se jí chtějí zabývat v budoucnu.

Část A je otevřená nejen těm, kteří se přihlásí na Část B, ale též zájemcům z řad tlumočnicků a překladatelů jakýchkoliv dalších jazyků a zejména cizincům žijícím v ČR, aby si mohli doplnit své české jazykové dovednosti základními znalostmi českého práva a českou terminologií.

Část B je srovnávací seminář právního cizího jazyka v délce tří vyučovacích hodin každý týden. Současná nabídka je právní angličtina, právní němčina, právní francouzština, právní ruština.

Absolvování **části A** je zakončeno písemným testem s volenými odpověďmi, minimální skóre pro úspěšné absolvování testu je 70 %.

Absolvování **části B** je zakončeno zkouškou skládající se z překladu krátkého autentického odborného textu z mateřského jazyka do cizího jazyka a z CJ do MJ. Sledovanými prvky jsou přesnost překladu, adekvátní použití ekvivalentů odborné terminologie a celková koheze překládaného textu.

Rozvrh studia

Výuka probíhá v šestihodinových blocích v pátek odpoledne po 28 týdnů (+ 1 týden zkouškový), tj. celkem 168 vyučovacích hodin dohromady v části A a B.

Začátek zimního semestru	pátek 14. září 2012
Konec zimního semestru	pátek 14. prosince 2012 (13 týdnů) nevyučuje se v pátek 28. září
Začátek letního semestru	pátek 11. ledna 2013
Konec letního semestru	pátek 26. dubna 2013 (15 týdnů) nevyučuje se 29. března – – Velký pátek
Závěrečná zkouška	pátek 17. května 2013

Obsah kursu – část A:

(U každé disciplíny budou uvedeny hlavní zásady daného oboru, v hrubých rysech uveden stav v dané jazykové oblasti a u nás, popř. porovnání platných právních předpisů a zdůraznění podstatných rozdílů.)

Organizátoři kursu si vyhrazují právo operativně upravit obsah nebo pořadí některých témat, popř. některá témata rozšířit či naopak zúžit.)

Zimní semestr

týden

- ústavní systém; právní systém; druhy norem (zákonné a podzákonné předpisy); legislativní proces; delegovaná legislativní pravomoc atd.
- občanské právo: obecná charakteristika; fyzické a právní osoby; zastoupení; právní úkony; promlčení
- obecná část OZ; vlastnictví, vlastnická práva; spoluvlastnictví, práva k cizím věcem, restituční nároky

4. odpovědnost za škodu; náhrada škody
5. závazková práva obecně; smlouvy
6. druhy smluv s důrazem na nájemní smlouvu
7. právo dědické; dědění ze zákona, dědění ze závěti
8. právo rodinné; uzavírání manželství, rodiče a děti, skončení manželství; vyživovací povinnost
9. civilní soudnictví I.; advokacie; notáři; práva a povinnosti; zastupování, právní porady
10. civilní soudnictví II.
11. obchodní společnosti I.
12. obchodní společnosti II. (druhy společností)
13. obchodní závazkové vztahy
21. trestní řízení – procesní úkony
22. stadia trestního řízení
23. právní orgány: obecní, městské, okresní; živnostenské, pozemkové, katastrální (evidence nemovitostí), matriční úřady, atd.; správní řízení; stavební řízení; přestupky)
24. finanční instituce; řízení před nimi; daňová soustava ČR
25. peněžní ústavy (zřizování účtů, druhy účtů; bankovní operace);
26. pojišťovací právo
27. evropské právo I.; instituce a legislativa EU
28. evropské právo II.; soudnictví
29. **zkouška**

Letní semestr

14. pracovní právo: uzavírání pracovních smluv, práva a povinnosti zaměstnavatele a zaměstnance, výpovědi, atd.; sociální zabezpečení (druhy dávek)
15. právo sociálního zabezpečení
16. trestní právo – základy trestní odpovědnosti
17. tresty a ochranná opatření
18. trestní právo – zvláštní část
19. vybrané skutkové podstaty tr. činů
20. trestní řízení – subjekty řízení

Kontakt:

PhDr. Marta Chromá, Ph.D.
vedoucí KJ PF UK, garant kursu
chroma@prf.cuni.cz

Juridikum – JUDr. Marie Černá cernam@prf.cuni.cz
Tel: 221005503, 221005504; fax: (420) 221 005 577
Tento materiál a přihlášku naleznete také
na <http://www.prf.cuni.cz/>

ING. ALENA FOUKALOVÁ, ZVOLENA PREZIDENTKOU KDP ČR

Novou prezidentkou Komory daňových poradců ČR se dne 7. října 2011 stala Ing. Alena Foukalová, která tak po patnácti letech nahradila Ing. Jiřího Nekováře

Paní předsedkyně Gorgolová blahopřála paní Foukalové ke zvolení jménem svým i všech členů představenstva KST ČR.

Věříme, že naše spolupráce bude i nadále živá a oboustranně užitečná.

Členové nového prezidia KDP ČR. Čtvrtá zleva je prezidentka A. Foukalová

TLUMOČNÍCI PRO KOMUNITU NESLYŠÍCÍCH SI ZVOLILI NOVÉ VEDENÍ

Naši kolegové, tlumočníci českého znakového jazyka, sdružení v České komoře tlumočnicků znakového jazyka, pokračují pod novým vedením v záslužné činnosti zejména v oblasti poskytování kvalitního tlumočnického vzdělání ve prospěch komunity neslyšících

Nová rada ČKTZJ (zleva doprava): členka rady M. Basovníková, předsedkyně rady R. Faltínová, která je zároveň i soudní tlumočnicí, a dále člen rady J. Mareš, místopředsedkyně rady K. Pešková a úplně vpravo J. Servusová, kterou mezitím již stihla vystřídat nová členka rady A. Andělová

Valná hromada České komory tlumočnicků znakového jazyka zvolila dne 6. 1. 2012 novou radu v tomto složení:

Mgr. Radka Faltínová (předsedkyně)
Bc. Kateřina Pešková (místopředsedkyně)
Marie Basovníková
Bc. Jindřich Mareš
Mgr. Jana Servusová

Blahopřáli jsme nové radě ke zvolení. Věříme, že její členové budou s úspěchem pokračovat v obdivuhodné práci započaté jejich předchůdci. Využíváme příležitosti, abychom i touto cestou vyslovili náš obdiv a poděkování odstupující dvojici Nadě Dingové a Barboře Kosinové za jejich obětavou práci, tvořivost a energii.

Budeme i nadále úzce spolupracovat s Českou komorou tlumočnicků znakového jazyka.

Bulletin **SOUDNÍ TLUMOČNÍK** vychází 2krát do roka
Cena jednoho čísla: 65 Kč, pro členy KST ČR zdarma

Roční předplatné v ČR: 120 Kč
Bankovní účet: 2104417790/2700

Roční předplatné do zahraničí: 480 Kč
IBAN: CZ33 2700 0000 0021 0441 7790, SWIFT
Code BACXCZPP

Objednávky zasílejte na kstcr@kstcr.cz

Bulletin si můžete zakoupit na akcích Komory, nebo kdykoli v úředních hodinách v naší kanceláři v budově Justiční akademie, Hybernská 18, Praha 1.

Na vyžádání vám publikaci (i starší čísla) můžeme zaslat dobírkou.

Přejete-li si zveřejnit v Soudním tlumočnicku svoji inzerci, napište na kstcr@kstcr.cz

Sledujte pravidelně webové stránky Komory na adrese www.kstcr.cz

V druhé polovině roku 2011 rozšířili naše řady tito noví členové (podle pořadí přihlášek):

Mag. Phil. Jitka Roupcová – jazyk německý

Mgr. Andrea Kateřina Paseková – jazyk anglický, francouzský

Mgr. Ivona Floresová – jazyk anglický, německý

Ing. Daler Abdurakhmanov – jazyk tádžický, uzbecký

Mgr. Dagmar Svobodová – jazyk německý

Mag. Phil. Věra Subaşı – jazyk turecký

Bc. Aneta Sůčová – jazyk polský

Gratuluje našim členům, kteří v druhé polovině roku 2011 oslavili kulaté výročí:

Andrášová Hana, PaedDr., Ph.D.

Badoučková Jitka, Mgr.

Beleščáková Jana, Mgr.

Bohdalová Dagmar, Mgr.

Fehér Tibor, Ing.

Fořtová Alice

Hyánek Bohumil, MVDr., CSc.

Churanová Zuzana, Mgr.

Kajlík Vladimír, PhDr.

Klementová Jana, Ing.

Kovářová Olga, Mgr.

Macháčková Arnoštka, Mgr.

Melincsjarová Zuzana

Nechlebová Helena, PhDr., CSc.

Nogová Dagmar, Mgr.

Pöpperl Jiří, Ing.

Příbylová Olga

Renier Rudolf, Doc.PhDr., CSc.

Rohanová Miroslava, PhDr.

Smítková Květoslava, Mgr.

Spěváček Jiří, Ing.

Trňáčková Zora, PhDr. CSc.

Vágnerová Irena

Zetka Roman

Vydává Komora soudních tlumočnicků České republiky®

člen Mezinárodní federace překladatelů FIT

člen Evropské asociace právních tlumočnicků a překladatelů EULITA

Hyberská 1006/18, 110 00 Praha 1

Grafická úprava: Jakub Novotný cr8

Tisk: VS Tisk Praha - Vazební věznice Pankrác

Tištěno v červnu 2012

www.kstcr.cz • e-mail: kstcr@kstcr.cz